

Udél dwata: gna kesfasad ne lomi kesfasad

Tboli New Testament

This Bible is copyrighted by Wycliffe Bible Translators (Wycliffe.org) and is printed with permission by the Digital Bible Society (dbs.org) for non-commercial use.

This Bible is available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

Matyu

Mò gna senfala

Bè yóm tehe knô Jisas te tonok, yóm tau hol geta bè Rom fen homong kmamal yóm kul benwu yó kem Ju. Yó gónón ali wen sendalù lemwót bè Rom nô bè klamangen benwu le. Sotu gónón ali mgel bè yó kem Ju yóm ali kdê bwis hbayaden kul yóm tau hol geta bè Rom. Wen kem Ju néléken mò fen gel mtuk bwis bè yó kem kul dumu Ju. Yó se ali kenlit yó kem Ju, mom kul dumu yóm fen mtuk kul, lelen glukas yóm gel ntuk le. Matyu se yóm sotu Ju tehe gel mtuk bwis bè kem kun dumu Ju. Okóm bè yóm ktaba Jisas du, tódô kendel mimón, tódô tebelen yóm sana tehe kun nmò, ne du hlós baling sotu bè yó kem sfolò lewu gel lemòlò ke Jisas. Wen tehe eles hsulat Dwata yó kem gna tugoden ekni gbak ebè yóm tau deng tehe eles néléken mò hkamalen yóm klamangen, duhen yóm Misaya. Dê tulón Matyu bè nim sulaten ni lemwót bè yóm gna Sulat Dwata mò gónó le dmiô du deng duhen Jisas se yóm hol Ngà Dwata, yóm Misaya tendo gel nangat le. Bud tulónen kul snéen là olon kem Ju du yóm tnóbóng Dwata, bede gomong tnóbóngen yó kem dumu tau bè klamangen benwu.

Mò gónóm hménég lebangen

1:1-2:23 Yó kem tau tehe gónó Jisas gu semfu, ne yóm kbalingen tau te tonok

3:1-12 Kun ktolok yóm Jan gel mabtays

3:13-4:11 Kehbaptays Jisas ke Jan, ne yóm ktilów Seitan du

4:12-18:35 Ktolok Jisas bè klamangen prubinsya Galili

19:1-20:34 Kógów Jisas bè syudad Jirusalim

21:1-25:46 Yóm nmò Jisas bè Jirusalim bè yóm hol són knóen talak tonok

26:1-27:66 Khatay le ke Jisas

28:1-20 Klowil Jisas, ne yóm bud kehegfanen bè yó kem gel lemòlò du

Yó kem tau tehe gónó Jisas gu semfu

(Luk 3:23-38)

¹ Ni se kmò kestugoden yóm gónó Jisas Krays gu semfu bè yóm tehe kehbalingen tau. Semfu gu bè yóm tehe Dabid. Ne ke Dabid, sfu yóm tehe Abraham.

² Yóm Abraham ni, du se yóm hol kun mà yóm tehe Isak. Ne mngà yóm Isak, duhen Jakub.

Tikóng mngà Jakub, duhen Juda ne yó kem dumun setwoli hono logi.

³ Timbow mngà Juda kun, duhen Pérés ne Sira. (Yó boluy yê le, Tamar.) Mngà Pérés, duhen Hisron. Yóm Hisron ni, mà yóm tehe Ram.

⁴ Tikóng mngà Ram, duhen Aminadab. Mngà Aminadab, duhen Nasun.

⁵ Mngà Nasun, duhen Salmun. Mngà Salmun, duhen Buas. (Ne yó boluy yê Buas, Rahab.) Mngà yóm Buas, duhen Ubid. (Ne yó boluy yê Ubid, Rut.)

Timbow mngà nim Ubid ni, duhen Jisi.

⁶ Mngà ke Jisi, duhen Dabid, yóm tehe sotu tau hol geta bè yó kem Ju.

Timbow mngà ke Dabid, duhen Selumun. (Yó yê Selumun, yóm tehe yehen Yuraya.)

⁷ Mngà yóm Selumun, duhen Rihubum. Mngà nim Rihubum, duhen Abidya. Mngà Abidya, duhen Asa.

⁸ Nim Asa ni, mà yóm tehe Jihusafat. Mngà Jihusafat, duhen Jihuram.

⁹ Mngà Jihuram, duhen Usaya. Yó kun ngà Usaya, duhen Jutam. Ne mngà Jutam, duhen Ahas. Mngà Ahas, duhen Hisikaya.

¹⁰ Nim Hisikaya ni, hol kun mà yóm tehe Manasi. Mngà Manasi, duhen Amon. Mngà Amon, duhen Jusiya.

¹¹ Mngà Jusiya, duhen Jékunaya ne wen kem twoli-hen.

Umahu kóm bè yóm kul kdaw yó, yó se yóm gotu kegef le kul ebè Babilun yó kem tau Israél.

¹² Yóm deng kkól le ditu bè Babilun yó kem tau yó koni, mngà Jékunaya, duhen Syalttil. Mngà Syalttil, duhen Sirubabél.

¹³ Mngà ke Sirubabél, duhen Abyud. Ne mngà Abyud, duhen yóm tehe Ilyakim. Mngà Ilyakim, duhen Asor.

¹⁴ Mngà Asor, duhen Sadok. Mngà ke Sadok, duhen Akim. Mngà Akim, duhen Ilyud. Mngà Ilyud, duhen Élyasar.

¹⁵ Mngà ke Élyasar, duhen Matan. Mngà Matan, duhen Jakub.

¹⁶ Mngà Jakub, duhen Jusif. Du se yóm tehe myehen ke Midi, Yê Jisas. Jisas se yóm bnoluy le Misaya, yóm deng nélék Dwata mò kmamal yóm klamangen.

¹⁷ Duhén yó, sfolò fat duléken mugod lemwót bè Abraham efet kól bè Dabid. Ne bud sfolò fat duléken se mugod lemwót bè Dabid efet kól bè yóm kegef le kul ebè Babilun yóm kdê kem tau Israél. Bud sfolò fat duléken se mugod lemwót bè yóm kegef le kul ebè Babilun efet kól bè yóm ksut Jisas Krays, yóm Misaya.

Ksut Jisas Krays

(Luk 2:1-7)

¹⁸ Ni se mò kewóten yóm tehe ksut Jisas Krays. Yóm yéen Midi, deng leninti yóm sotu sawang logi boluyen Jusif. Okóm yóm gu laan le là deng sgefet, tódô mlutut Midi mlan bè Tulus Dwata. ¹⁹ Nim Jusif deng leminti ke Midi ni, tau tedeng kloloen yó kem hlau Dwata, okóm bè nim kwen bnutut Midi ni, là móyóen ke wen gónó Midi myak bè gónón wen. Yó gónón tódô tô lemifut mit du skó bè yóm deng klintihen du.

²⁰ Yóm igoen tolo hemdem du yóm yó, tódô wen hógów Dwata gu bè longit hegfán béléen bè knahen, monen mò du, “Ó Jusif, semfu gu bè Dabid, béi hengayà myehen ke Midi abay se lemwót bè Tulus Dwata yóm bnututen. ²¹ Angat logi yóm ngaen, ne yó boluyem du Jisas, yakà du yóm lemwà yó kem kun tau gu lem salà le.” ²² Bè ni kem ni, deng tódô tahu edu yóm tehe tulón Dwata hlanen bè yóm sotu tehe gna tugoden, yóm monen,

²³ “Angat wen sawang libun tódô mlutut, ne mngà logi, ne boluy le du Imanyuwél † (yó lanen yóm boluyen yó, tendo nô bélé tekuy Dwata).”

²⁴ Timbow mukat Jusif bè yóm ktungóen yó, tódô nimónen yóm deng monen mò du yóm hógów Dwata, ne tódô nan e nangay Midi, nwiten ebè gónóen.

²⁵ Okóm song sentungóen, deng sut yóm ngaen logi. Ne yó boluy Jusif du Jisas.

Kauy le ke Jisas yó kem tau lemwót fi gu dmata kdaw

2 Bè Bitlihim tehe gónó Jisas sut, yóm sotu benwu udi bè prubinsya Judiya. Bè yóm kdaw yó, Hirod yóm tau hol geta bè yó. Timbow deng malù legen udi yóm ksut Jisas, wen kem tau hulung hménég blotik gdek bè syudad Jirusalim, lemwót le fi gu dmata kdaw. Wen snólók le bè yó kem tau bè yó, mon le, ² “Gónóhen seblà sut de yóm ngà mò angat geta bè yó kem Ju? Deng ton me gu ditu bélé me yóm blotik mò ilò yóm ksuten. Nim nógów me ni, na me e hnódó.”

† Isaya 7:14, 8:8,10.

³ Mung kungol Hirod du yóm mon le yó, ya tey ktafa nawan, ne senced se yó kem dumu tau bè Jirusalim, gbót tafa nawa le se kul. ⁴ Omin Hirod gotu semtifun yó kem tau geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata ne yó kem tau gel tmlók hlau, snólóken bélé le, monen, “Benwu du de gónóhen seblà sut yóm Misaya, yóm deng kun nélék Dwata?”

⁵ Mon le se mò du, “Bè Bitlihim gónóhen angat sut, yóm sotu benwu udi bè prubinsya Judiya. Yakà deng wen yóm tehe snulat yóm sotu tehe gna tugod Dwata ekni, yóm monen,

⁶ ‘Nim Bitlihim, sotu benwu udi glem bè yóm kun benwu Juda.

Balù yóm tey kudien, là kóen na a glaan bè yó kem syudad bè yó,

yakà bè nim benwu udi ni gónón sut yóm tau mò malak yó kem dou tau Israél.’” ††

⁷ Bè yóm kungol Hirod du yóm tehe hsulat Dwata yó, ominen lemifut tminok yó kem tau hulung hménég blotik yó koni, snólóken bélé le yóm kdaw kegfanen bélé le yóm blotik ton le yó. ⁸ Timbow deng tngónen, ominen hógów kul ebè Bitlihim, monen mò kul, “Hlós ye sen, mógów ye kut ebè Bitlihim na ye e hnebel yóm ngà lomi sut yó. Kesok ton ye, na ye e tulón dou dini anì naw e gbót hnódó se do.”

⁹ Tahu se, lemwót le. Bè yóm tolo knò le bè lan, tódô bud ton le yóm blotik tehe gfan bélé le bè benwu le. Ya tey kehlial le bè yóm bud kton le du. Tódô tendo hol-un tukò gna kul efet htengen ta yóm gónó gónón nô yóm ngà. ¹¹ Yóm kkól le bè yó, tódô le husek elemen, ne ton le se yóm ngà lewu le Midi, yóm yéen. Uni le mton du, tódô le henmung mtud bukòl klohoken ne ya tey kdóyón le du. Omin le makat yó kem kimu alì mebtès nwit le mò basa le du. Wen se tahu blówónen, ne wen se yóm alì minggel boohen boluyen insinsu ne mira. ¹² Bè yóm kulék le, tólóng ne lan lolò le, abay se bud wen hekna Dwata kul anì là bud le mlan bè Hirod sok le mulék.

Klòy le ebè Idyip le Jusif

¹³ Yóm kogol le mulék yó kem tau hulung hménég blotik yó, wen bud hógów Dwata gu bè longit bud hegfán bè kna Jusif, monen mò du, “Ó Jusif, btiki ne, géhél nwitem yóm ngà lewu le yéen etu bè Idyip. Tódô ye na nô ditu efet kól bè yóm bud khuléku kuy edini, yakà angat hfebel Hirod du yóm ngà anì hfatayen.”

¹⁴ Tahu se, btik Jusif, ne kendel nwiten yóm ngà lewu le yéen, ne tódô le kem mógów kifu etu bè Idyip.

¹⁵ Ngang le nô bè yó efet matay Hirod. Ni se deng kdo-hoen yóm tehe mon Dwata bè Sulaten, hlanen bè yóm sotu tehe gna tugoden ekni, yóm monen, “Tnabahu yóm Ngau anì mulék gu bè Idyip.”

†† Mika 5:2. 2 Samwél 5:2.

Kehfatay Hirod yó kem ngà

¹⁶ Timbow dilô Hirod yóm deng kegsukaten bè yó kem tau hulung hménég kógów blotik, ya tey sidek kebuten. Yó nmoen, gotu hfatayen kdéen ngà logi tolo udi bè Bitlihim ne yó kem dumu benwu hmilol bè yó. Lemwót bè yóm ngà logi tolo hulô efet kól bè yóm ngà logi deng lewu halayen, gotu hfatayen lu. Deng eles nsóhen yóm deng kegenen sut yóm blotik lem wót bè yóm ktulón le du du yó kem tau hulung hménég kógów blotik. ¹⁷ Bè yóm nmò Hirod yó, deng gónón dohò yóm tehe tulón yóm sotu tehe gna tugod Dwata ekni boluyen Jirimaya, yóm monen,

¹⁸ "Wen tey dmumu mkik bè yóm benwu boluyen Rama.

Ani monem dnumu nkik Rakél kem ngaen ne là kò wen gembek mifa du,

abay se, deng le gotu matay yó kem ngaen." †

Bud kesfulék le Jusif ebè Nasarit

¹⁹ Timbow deng matay Hirod, wen bud hógów Dwata gu bè longit na a hegfán bè kna Jusif ditu bè Idyip, monen mò du, ²⁰ "Ó Jusif, btiki ne, nwitem mulék yóm ngà lewu le yéén ebè yóm kuy benwu bè Israél. Deng le gotu matay ne yó kem tau tehe tô hmatay du yóm ngà." ²¹ Tahu se, btik Jusif, nwi ten yóm ngà lewu le yéén, mulék le ebè Israél. ²² Timbow gungol Jusif, yóm ngà Hirod boluyen Arkilus tles mogot bè prubinsya Judiya, yó gónó Jusif likò bud nô bè yó. Bud hekna Dwata ke Jusif ani hlós ebè prubinsya Galili. ²³ Tahu se, ne bè yó gónó le nô bè yóm sotu benwu udi boluyen Nasarit. Ni se deng gónón dohò yóm tehe mon yó kem tehe gna tugod Dwata ekni, yóm mon le, "Angat boluy le du tau lem wót bè Nasarit."

Ktolok yóm Jan gel mabtays

(Mark 1:1-8; Luk 3:1-18; Jan 1:19-28)

3 Bè yóm kdaw yó, sut yóm sotu tau boluyen Jan gel mabtays ditu bè yóm benwu laen hol tau menwu du bè prubinsya Judiya. Yó nmoen, gel hetngónen yóm Udél Dwata bè yó kem tau, yó monen mò kul, ² "Hegsel ye ne, knogol ye ne yó kem sidek gel nmò ye, yakà mójónen hto ne yóm buteng Dwata mogot tau."

³ Nim Jan ni, du se gónón e gbak yóm mon yóm sotu tehe gna tugod Dwata ekni boluyen Isaya, yó monen, "Wen sotu tau tmaba gu bè tum benwu laen hol tau menwu du.

Yó utóm tabahen, monen,

'Eles hen-gifat ye yóm lan angat lolò yóm gónó tekuy mogot.

Eles hentedeng ye yóm lan mò loloen.' " ††

⁴ Nim Jan ni, yó nesen nmò le lem wót gu bè bul kamél ne yó hiletan kulit ógóf ne són tlangas ne tneb gel kenen. ⁵ Tey dê tau tendo gel mógów ebéléen na le

e hnungol yóm gel toloken. Wen se lem wót bè syudad Jirusalim, ne wen se gu bè klamangen prubinsya Judiya, ne wen se lem wót bè kem benwu hmilol yóm él Jurdan. ⁶ Ni kem tau ni, gotu benkas tulón le ke Jan yó kem salà le, ne bnabtays Jan lu bè yóm él Jurdan.

⁷ Timbow ton Jan yóm kógów le ebéléen yó kem Farisi dalang se yó kem Sadyusi na le e tô hbtays béleén, tódô monen mò kul, "Ya nim yu, hol ye mkél bè ulal, gel henlóyen ofi. Ilóu ofo kuy ke tô ye gewà lemen yóm angat tafak Dwata tau ke olo ye hbtays.

⁸ Ke deng knogol ye yó kem sidek gel nmò ye, hol hdiól ye bè kmò ye dé. ⁹ Ne bê ye abay tô ken-gel nawa yó dum kesfu ye gu bè yóm tehe Abraham ke yó tô lan ye gewà. Tódô tulónu kuy, balù ni he kem botu ni dé, botong gbek Dwata hembaling du tau mò sem-fu gu bè Abraham. ¹⁰ Ke hlingónu du yóm mójón ktafak Dwata kuy, hol lómón ke beyung deng eles mléd lem but yó kem koyu mò angat sfeken kul. Ket koyu ke là gult kbunguhen, angat senfeken, ne tódô tudà elem ofi."

¹¹ "Béléu do," mon Jan, "él gel babtaysu kuy mò ilò yóm deng kehegsel ye. Okóm yóm huli do, yó kun kmò kbabtays yó kem tau mimón béleén, suen béle le yóm Tulus Dwata. Bong yó kem tau là mimón le, ofi moen kul. Yóm tau huli do yó, tey mfasang sentahu. Là kóe knóón baluen ke heseke béleén. ¹² Hol lómón ke eles mit teef mò teefen yóm angat knusuhen. Ne gotu otunen eta fol yó kem usoken. Lem wót yóm kafahen tódô ntemen bè yóm ofi laen kò dù tul katayen."

Kehbabtays Jisas ke Jan

(Mark 1:9-11; Luk 3:21,22)

¹³ Bè yóm tolo lel Jan mabtays bè él Jurdan, sut béleén Jisas lem wót gu bè prubinsya Galili. Yó nógówen, nan e hbtays ke Jan. ¹⁴ Okóm mom yó balà Jan du, monen, "Béi mom hbtays béleu, ou dé bnabtaysem."

¹⁵ Bnalà Jisas se, monen, "Kendolen ne. Hyu ke gotu nmò te yóm kóyô Dwata bélê te." Tahu se, bnabtays Jan Jisas.

¹⁶ Timbow hahun gu lem él Jisas, tódô henmungen hnas bè longit, ne tódô tonen se yóm Tulus Dwata htuntun etahen gu bè longit, hol lómó kmoen obun, ne tódô mdef béleén. ¹⁷ Ne ominen wen mudél gu bè longit, monen, "Ni se hol dou Ngà tendo gónón nô nawahu. Tey kligalu béleén."

Ktilów Seitan ke Jisas

(Mark 1:12,13; Luk 4:1-13)

4 Bè yóm deng kehbtays Jisas, omin yóm Tulus Dwata mit du etu bè yóm benwu laen dù tau menwu du. Ditu gónó Seitan tendo tô tmilów du. ² Botong fat folò buteng Jisas là mken, ya tey sidek kbitilen. ³ Tódô sut béleén Seitan, ne monen mò du, "Ke tahu uu Ngà Dwata, hembalingem ken kun ni kem botu nii."

† Jirimaya 31:15. †† Isaya 40:3.

⁴ Okóm yó balà Jisas du, monen, “Là kô yó du! Igoen deng mon du bè Sulat Dwata,

‘Là sòn du ken gónón mowil tau, okóm bè kdê yóm Udél Dwata se tahu hlowil du.’ ” †

⁵ Omin Seitan bud mit ke Jisas ebè Jirusalim. Niten ebè yóm hol gónón geta te ketef bè Gónô Dwata. ⁶ Ne ominen mon du, “Ke tahuhi Ngà Dwata, kmóhi lemwót bè ni kun, yakà sem deng monen du bè Sulat Dwata, monen,

‘Angat dók Dwata yó kem hógówen gu bè longit mò na a smegef kóm anì là tódóen bè botu tihem.’ ” ††

⁷ Bnalà Jisas se, monen, “Tahu se yóm monem yó, okóm wen sotu bud monen bè Sulat Dwata, monen, ‘Béem tnilów Dwata, yóm gónóhem mogot.’ ” ‡

⁸ Omin Seitan bud mit ke Jisas eta tfusù yóm tey bul-ul geta, ne gotu toloken du kdê yó kem benwu talak tonok ne yóm tey kehyuhen. ⁹ Mon Seitan mò ke Jisas, “Gotu hogotu kóm yóm kdéen ni, syan ke mtudi bukòl bè soluhu, ne ke béléu gónóm kmulu.”

¹⁰ Bnalà Jisas se, monen, “Mdóhi bè ni, Seitan! Yakà deng monen du bè Sulat Dwata, ‘Béem tnilów Dwata yóm gónóm mogot ne sòn du hol nimónem.’ ” ††

¹¹ Tahu se, tódô tngak Seitan Jisas, ne sen-gengen se wen hógów Dwata gu bè longit gdek bè yó mò tmóbóng du.

Kbut Jisas tmlók bè prubinsya Galili

(Mark 1:14,15; Luk 4:14,15)

¹² Sotu kdaw bè yó gefet bè Jisas yóm deng ke-hblanggù Hirod ke Jan. Bè yóm kungolen du, tódô mulék ebè prubinsya Galili. ¹³ Hlós ebè kun benwu bè Nasarit, okóm là meneken bè yó. Bud hlós ebè Kapérnaum, ditu gónóhen hol nô. Nim Kapérnaum ni, sotu benwu bè kilil Lanaw Galili, glem lem yóm kul tehe tonok le Sibulun ne Naftali. ¹⁴ Bè yóm knô Jisas bè yó, deng gónón dohò yóm tehe udél Isaya ekni, yóm sotu tehe gna tugod Dwata, yóm monen,

¹⁵ “Yóm kun tonok tehe Sibulun, ne kun tonok tehe Naftali,

kem benwu hnalak lan ebè mohin, benwu nô fatu yóm él Jurdan,

hono benwu glem lem Galili, ne hono kem tau là Ju le nô du.

¹⁶ Hol lómón ke tau le nô lem gónón kmifu, okóm angat wen tey layag ton le.

Deng le golu elem hatay, okóm angat hlayagen ebélê le yóm layag yó.” †

¹⁷ Nbuten bè yó ne, tmlók Jisas. Yó gel monen, “Hegsel ye ne, knogol ye yó kem sidek gel nmò ye, yakà mýónen hto ne yóm buteng Dwata mogot tau.”

Kélék Jisas yóm tanay tau mò lemolò du

(Mark 1:16-20; Luk 5:1-11)

¹⁸ Sotu kdaw bè yó yóm igò Jisas mentad ebè Lanaw Galili, tonen yó kem lewu tau setwoli hmuket le: Simun boluy yóm sotuhen, yóm gel bnoluy le Pitér ne Andru, yóm twolihen. Yó se kul sana gel nmò hmuket. ¹⁹ Tódô mon Jisas mò kul, “Ó kem tau hmuket, mung ye do ne. Wen tles hmou kuy, hebelu yu tau mò lemolò do.”

²⁰ Tahu se, kendel tódô tebel le huket le, ne mung le ke Jisas.

²¹ Ngang le bud mógów efet bud ton Jisas yó kem lewu tau setwoli, boluy le Jim ne Jan, hono ngà Sibidi. Tolo le nô lem ówóng le, mung kul mà le. Yó nmò le, bneteng le yó kem ksê huket le. Yóm kton Jisas kul, tódô tñabahren lu. ²² Tahu se, tódô tagak le bè yó yóm ówóng le ne mà le, mung le ke Jisas.

Kkó Jisas yó kem des

(Luk 6:17-19)

²³ Kewót Jisas bè yó, tódô lengeben prubinsya Galili. Yó nmoen, gel tmlók bè yó kem kul gónó le gel stifun yó kem Ju. Hetngónen kul yóm Tulón Hyu gbak ebè kun kogot tau Dwata, lelen gel hkó des yó kem tau, balù kihu kay des le. ²⁴ Deng tódô tfengen ebè klaman-gen prubinsya Sirya gónó le mungol du yóm nmò Jisas. Yó gónóm mon, gotu nwit le ebè Jisas kdê yó kem tau gemnóm des, yó kem tau semlaw kkólen bè yó kem tau lengel mata, ne yó kem tau snidaf, ne yó kem tau matay sfu lówó le, gotu hkó Jisas des le. ²⁵ Ya tey tau wen lemolò du lemwót gu bè klamangen Galili ne bè klamangen yóm benwu bnoluy le Sfolò Benwu, ne bè syudad Jirusalim, ne bè klamangen Judiya ne yó kem dumu benwu sentu él Jurdan.

Ktolok Jisas

(Luk 6:20-23)

5 Timbow ton Jisas yó kem tey tau wen, ominen mneged ete yóm sotu bulul udì ne bè yó gónón myón. Gotu le sbung e klohoken yó kem tau gel lemolò du, ² ominen mbut tmlók kul, monen,

³ “Tey kehyuhen bélé le kul yó kem tau ke dilò le yóm kwen gónó le élél bè kehtahu le,

abay se deng le sana gmung ne bè yó kem tau no-got Dwata.

⁴ Tey kehyuhen bélé le kul yó kem tau ke wen lenan-gag le, abay se Dwata angat mifa kul.

⁵ Tey kehyuhen bélé le kul yó kem tau ke là hegeta le knô le bè kem dumu le,

abay se angat guta le yóm deng fasad Dwata kul.

⁶ Tey kehyuhen bélé le kul yó kem tau ke hol nô bè nawa le mò du yóm kun kóyô Dwata,

abay se Dwata angat hol hegsengel nawa le.

⁷ Tey kehyuhen bélé le kul yó kem tau ke hol knodu le kem dumu le,

† Hlau 8:3. †† Lingón 91:11,12. ‡ Hlau 6:16. †† Hlau 6:13.
 †† Isaya 9:1,2.

abay se angkat bud knodu Dwata lu se kul.
⁸ Tey kehyuhen bélê le kul yó kem tau ke laen dù be-
 lenen yóm kehedem le,
 abay se angkat ton le Dwata.
⁹ Tey kehyuhen bélê le kul yó kem tau ke hulung le
 semfyu kem dumu le,
 abay se angkat bnoluy Dwata lu kem kun ngà.
¹⁰ Tey kehyuhen bélê le kul yó kem tau ke hensidek le
 lu lemwót bè yóm kimón le ke Dwata,
 abay se deng le gmung ne bè yó kem tau nogot
 Dwata.
¹¹ Tey kehyuhen bélê ye," mon Jisas, "ke hennê le yu,
 ne ke hensidek le yu, ne ke dê sidek udél le eta ye
 lemwót bè yóm klolò ye do. ¹² Hol hnigal ye dé ke
 lómón yó kmò le kuy, abay se deng wen tey ofol deng
 eles fan Dwata kuy bè longit. Yóm keglayam ye yó, hol
 lómón sem yó ne yóm tehe kul keglayam yó kem tehe
 gna tugod Dwata ekni."

Yóm hlingón bè kahì ne layag

(Mark 9:50; Luk 14:34,35)

¹³ Bud mon Jisas, "Yu kem tau lemolò do, hol lómón
 ke yu yóm kahì bè yó kem tau. Bede yóm kahì kesok
 deng mkó yóm khééten, là kô wen lanem bud hféét du
 ne. Laen kô bud muhen, tódô bot ne sensdà yó kem
 tau mógów. ¹⁴ Ne sotuhen, hol lómón ke yu yóm layag
 bè klamangen benwu. Yóm syudad nô ta bulul, laen kô
 dù gónón gseng. ¹⁵ Laen se kô tau hemtom solok ke
 tlek mom bud hnokoben. Kaem yó dé kmoen du, suen
 bè gónón mfatu anì lemayag ebè kdéen tau lem gónô.
¹⁶ Yake lómón yó se gel kmò ye bè yóm kuy layag. Hol
 nmò ye yóm hyu anì ton kem dumu tau, ne anì dýón
 le yóm Mà tekuy bè longit."

Bud henblat Jisas yó kem tehe hlau Musis

¹⁷ Bud mon Jisas, "Bê ye tô hendem ke yó hendufu
 edini naw e kó yó kem tehe hlau Musis ne yó kem tehe
 gel tolok yó kem gna tugod Dwata. Là kô yó du. Là kô
 kóhu kul. Nim nógówu edini ni, naw e dnohò yó kem
 deng tehe eles tolok le yó. ¹⁸ Tódô tulónu kuy
 ktahuhen, bè yóm igoen tolo wen longit ne tonok, laen
 se kô mkó du yó kem tehe hlau Musis, balù sotu bè yó
 kem leneken, efet deng gotu dohò yó kem kdê tulón-
 nen. ¹⁹ Duhén yó, ke wen tau mulé du yó kem hlau yó,
 balù yó kem olo leneken, ne ke deng mom bud niten
 kem dumuhen tau mulé du, du se yóm hol glaen bè yó
 kem tau nogot Dwata bè longit. Okóm yóm tau mimón
 du yó kem hlau yó, ne lelen tmolok du bè yó kem du-
 mun anì nimón le se kul, angkat geta boluyen lem
 blóng yó kem tau nogot Dwata bè longit yóm tau yó.
²⁰ Tódô tulónu kuy," mon Jisas, "song ye gmung bè yó
 kem tau nogot Dwata bè longit ke hol ye hgulit lemolò
 du yóm kun kóyô Dwata senta yóm kul kgulit yó kem
 tau tmolok hlau ne yó kem Farisi."

Bè keseflifót

²¹ "Deng hónô gungol ye se," mon Jisas, "yóm sana
 hlau gnan, yóm monen, 'Béi abay monok. Yóm tau
 monok, sal gel nwit le bè kukum.' ²² Okóm ni dou tulón
 kuy, yóm tau ke lenbuten kem dumuhen, angkat nwit le
 bè kukum. Yóm tau ke monen bè yóm dumuhen, 'Laen
 dù muhem tau kóm,' angkat nwit le ebè yóm tau gel
 hemdeng knukum yóm tau yó. Ne yóm tau ke monen
 bè yóm dumun, 'Nungeli. Laen dù muhem tau,' deng
 golu elem lanaw ofi ne yóm tau mudél yó.

²³ Yó gónóm mon, ke wen dsuem ebè Dwata, anien
 ke dengi kól bè yóm gónóhem demsù, okóm ke gtulón
 bè nawahem wen gónóm seglius bè dumum tau,
²⁴ nam na hlun tebel bè yó yóm dsuem, kendeli
 lemwót, mnihi seflifót bè yóm dumuhen seglius yó.
 Sok deng, ominem yó mulék nam e henfu demsù ebè
 Dwata. ²⁵ Sotuhén," mon Jisas, "ke wen tau kmamo
 kóm, ne tô nwwiten u bè yóm gónô skukum, tnanahi
 mit sefyu béléen gu laanen là deng gefet bè yó. Abay
 se ke dengi kól bè yó, ngem kà nwwiten kóm ebè yóm
 tau gel fen hemdeng kmukum kuy. Ne lemwót kun,
 blayen u bè fulis mò bmanngù kóm. ²⁶ Tódô tulónu
 kóm ktahuhen, là kói na a gewà ke là nam gotu
 gbayad du yóm salaem."

Ketgama yóm sindil

²⁷ "Deng hónô gungol ye," mon Jisas, "yóm sana hlau
 gnan, yóm monen, 'Béem ndà yehenem.' ²⁸ Okóm ni
 dou tulón kuy, balù bè olo ketngelem ebè yóm libun
 ke wen óyóem du gu lem, deng timbang snamukem
 ne, abay se deng deng bè yóm kehedemem du. ²⁹ Yó
 gónóm mon, ke mata kwananem mit kóm mò salà,
 tódô lensitem ne tudaem. Mom hyu béléem he ke lana
 sotu matahem olo ke nwwiten u elem lanaw ofi. ³⁰ So-
 tun, ke sigel kwananem mit kóm mò salà, tódô ken-
 lengem ne tudaem. Mom hyu béléem he ke lana sotu
 sigelem olo ke nwwiten u elem lanaw ofi."

Bè keskó tau syehen

(Matyu 19:9; Mark 10:11,12; Luk 16:18)

³¹ "Bud sotun," mon Jisas, "monen bè yóm sana hlau
 gnan, 'Ke mýô skó bè yehenen yóm logi, hyu ke wen
 gónón fema mò ilô yóm deng kkóhen du.' ³² Okóm
 yóm dou tulón kuy, là hyuhen yóm logi ke tódô kóhen
 yóm yehenen igoen là mdà du. Ke bud myehen dumu
 logi yóm libun yó, deng mdà yehen se kun, okóm yóm
 logi gna yehenen, du buten yóm kegsalaen. Ne yóm
 logi bud myehen du yóm libun yó, bud salaen bè Dwa-
 ta se kun."

Bè ksafà

³³ "Ne sotun," mon Jisas, "deng hónô gungol ye yóm
 sotu hlau gnan tehe gel hlau yó kem fù tekuy, yóm
 monen, 'Ke wen deng fasadem bè Dwata, ne wen safà

mung du, hol dnohoem.' ³⁴ Okóm ni dou bud tulón kuy, ke wen fasad ye, bê ye smafâ. Bê ye abay safâ longit, abay se bê yó gónó Dwata nô, ³⁵ duhen ke tonok, abay se bê yó gónó Dwata hmótól tihen, duhen ke Jirusalim, abay se yó kun benwu yóm Dwata hol geta bê kdéen. ³⁶ Ne bê ye abay tô safâ kulu ye, yakem gbek ye se hbukay du duhen hfitem du balù sbalu bê yó kem wek ye. ³⁷ Tódô hen-el ye ke tahu, ne tódô mon ye 'là' ke là se tahuhen. Abay se ke mò ye safâ, Seitan gónón gu lemwót yóm yó."

Bè kbeles
(Luk 6:29,30)

³⁸ "Sotuhén," mon Jisas, "deng hónô gungol ye yóm sotu hlau gnan, yóm monen, 'Ke wen hemsidék yóm kóm mata, tódô bud hemsidékem se yóm kun mata. Ne ke wen tau temfok yóm kóm ngihi, tódô bud tenfokem se yóm kun ngihi.' ³⁹ Okóm ni bud dou tulón kuy, bê te abay bneles ke wen hemsidék tekuy. Mom yó nmò tekuy, ke wen temfê kut bê hifi te, bud bayà te du dolihen. ⁴⁰ Ne ke wen mtuk tekuy, ne yó náyóen sotu kgal te, bud tennù tekuy sotu kgal sen. ⁴¹ Ne ke wen sendalù gmaga kut mit yóm kun nwit bê sotu kilumitru, tódô nwit tekuy béléen bê lewu kilumitru sen. ⁴² Ke wen tau mni bélê tekuy, benlay te. Ne ke wen tau tô mdóm bélê tekuy, hendóm te sen."

Kenbong tekuy nawa yó kem hmohon tekuy
(Luk 6:27,28, 32-36)

⁴³ "Ne sotun," mon Jisas, "deng hónô gungol ye yóm sotu hlau gnan, yóm monen, 'Kenbong nawahem yó kem dumuhem ne fen knutó nawahem yó kem hmohon kóm.' ⁴⁴ Okóm ni dou tulón kuy, kenbong nawa te yó kem hmohon tekuy ne hni te lu bê Dwata yó kem hemsidék tekuy, ⁴⁵ anì mkél tekuy bê yóm kut Mà bê longit. Ngem se kun, tódô gel homong hnónge yóm kdaw ebè yó kem tau sidek nmò le. Senged se bê yóm kulón, là sòn du bê yó kem tau tedeng kmò le gónó Dwata hkulón du. Gomong snéen yó kem tau là tedeng kmò le.

⁴⁶ Bê ye abay tô hendón ke wen ofol blay Dwata kuy ke sòn yó olo kenbong nawa ye, sòn yó kem tau kenbong nawa kuy. Balù yó he kem tau gel mtuk bwis, sana kul kesbong nawa se kul. ⁴⁷ Laen kô dù kayen yóm kuy kmò ke sòn yó hnódó ye, sòn yó kem hol kuy wè. Balù yó he kem tau là setngón ke Dwata, sana kul kesfódó se kul.

⁴⁸ Yó gónóm mon, hol ye hgulit, lómón kgulit yóm Mà tekuy bê longit."

Kmò któbóng tekuy kem tau élél

6 "Ten-gama ye," mon Jisas, "anì là olo ye hegfan du bê gónón wen yóm gel keblay ye ebè Dwata. Ke yó olo tô mu ye du yóm gel keblay ye mò gónó ye megdóyón bê gónón wen, angat laen kô dù ofol

blayen kuy yóm Mà tekuy bê longit. ² Duhén yó, ke wen blay ye bê yóm tau élél, bê ye abay hegfan lómón yóm kul gel nmò yó kem tau hemtedeng knò. Tey gel kehegfan le du bê gónó le gel stifun ne gu bê lan bê gónón wen. Yó gónó le gel mò du anì dóyón tau lu. Tódô tulónu kuy ktahuhen, deng gotu guta le ne kul ofol yó kem tau yó bê yóm kdóyón tau kul. ³ Okóm ke tnóbóng ye yóm tau élél, bê ye abay hetngón, balù bê yóm hol dumuhem swè, ⁴ anì laen dù dumu tau temngón du. Ne yóm Mà tekuy bê longit, gotu tonen yóm là kehetngón ye du yó, ne du he angat bemlay kuy ofol.

Ktolok Jisas kul mni bê Dwata
(Luk 11:2-4)

⁵ Ke mni ye bê Dwata," mon Jisas, "bê ye dnalang kul kmò yó kem tau hemtedeng knò. Tey le móyô mdà mni bê Dwata lem gónó le gel stifun ne gu bê kilil lan bê gónón wen anì ton tau lu. Tódô tulónu kuy ktahuhen, deng gotu guta le ne kul ofol yó kem tau yó bê yóm kdóyón tau kul. ⁶ Okóm bélê ye kuy, ke mni ye bê Dwata, ditu lem dfél ye gónó ye mò du, ne hyu tnikéb ye beng ye, ne mni ye bê yóm Mà tekuy bê longit, yóm là ton mata du. Ne yóm Mà tekuy yó, tódô tonen yóm là kehetngón ye du bê dumu tau, ne du he angat bemlay kuy ofol.

⁷ Bê yóm kni ye, omin he ke alì sensulit ye udél ye lómón yóm kul gel nmò yó kem tau hemtahu bê yóm dwata kéng. Ofo kul ke yó gónón hmungol kul yóm kul dwata ke bê yóm ktahà kni le. ⁸ Bê ye dnalang yóm kul nmò yó. Kaem deng eles tngón yóm Mà tekuy bê longit yóm wen mu tekuy du gu laan tekuy là deng mni du béléen.

⁹ Duhén yó, ke mni ye bê Dwata, ni dé kmò ye du, mon ye,

'Mà me bê longit, kóyô me ke kdéen tau hol madat yóm kóm boluy.

¹⁰ Kóyô me ke géhél nogotem yóm klamangen.

Kóyô me ke hol nmò me te tonok yóm kóm kóyô, lómón yóm gel kmò le du dyó bê longit.

¹¹ Benlayem mi sfeng ken me ket haya.

¹² Hol hnifótém kum kem salà me, lómón yóm gel kehlifót me yó kem tau gemsalà bélê me.

¹³ Béem bayà mi ebè yóm tilów mgel, bede hol kenlungem mi bê Seitan.'

¹⁴ Ke hnifót ye salà yó kem gemsalà bélê ye, hnifót yóm Mà tekuy bê longit snéen yóm kuy salà. ¹⁵ Okóm ke là hnifót ye kul, là se hnifót Mà tekuy du bê longit yóm kuy salà."

Kmò kfasting

¹⁶ "Bê yóm gel kfasting ye," mon Jisas, "bê ye dnalang yóm kul kmò yó kem tau hemtedeng knò. Là kô le hgi-fat anì dilô tau bélê le yóm kfasting le. Tódô tulónu kuy ktahuhen, deng gotu guta le ne kul ofol yó kem tau yó

bè yóm kdóyón tau kul. ¹⁷ Okóm bélê ye kuy, ke gel ye fasting, hyu ke gel ye hgifat mouf ne semwat ¹⁸ anì là dilô tau du bélê ye yóm kmò ye du. Tek són Dwata dé temngón du, yóm Mà tekuy bè longit, yóm là ton mata du. Tódô tonen yóm là kehetngón ye du bè kem dumu tau, ne du he angat bemlay kuy ofol.

Yóm kendengen bè longit

(Luk 12:33,34)

¹⁹ Bê ye kat ali henyu te tonok yóm kendengen ye. Ke bè yó gónó ye hemyu du, gbek kaba hemsided du, ne nkê fak snéen yó kem dumuhen, ne gbek tau mnagaw husek elemen. ²⁰ Ni dé nmò ye, henyu ye bè longit dé yóm kendengen ye. Abay se ke ditu gónó ye hemyu du, laen kô dù kaba gembek hemsided du, ne là kóen nkê fak, ne laen dù hemnagaw du. ²¹ Yó se gónón nô kendengen ye, yó se gónón nô nawa ye."

Yóm hended solok lówó

(Luk 11:34-36)

²² "Yóm mata ye," mon Jisas, "hol hended solok lówó ye. Ke hyu mata ye, hol lómón ke lemayag lem lówó ye. ²³ Okóm ke là hyu yóm mata ye, hol lómón ke kmi-fu lem lówó ye. Hol ten-gama ye, déke laen dù layagen yóm lem lówó ye. Ke yó se kmoen, ya tey kget ki-fuhen."

Bê tekuy tnafa nawa kmò klowil tekuy

(Luk 16:13; 12:22-31)

²⁴ "Laen dù tau," mon Jisas, "ke lewu tau gónón mamó segeng gónón mò nmò. Déke mtukul knutó nawahen, ne mtukul se kenbong nawahen. Déke mtukul fen nimónen, ne mtukul se fen sen-gilen. Dalang se kuy," mon Jisas, "ke són filak ktes ye, là kô gbek ye mimón ke Dwata.

²⁵ Yó gónóhu mon du mò kuy," mon Jisas, "bê ye abay tnafa nawa yóm kmò kken ye, ne yóm kmò kinum ye, duhen ke kmò knes ye. Sélét mom kken ye ne là gbek Dwata du, anì sem klowil ye du, Dwata tehe mò du. Ne sélét mom knes ye ne là gbek Dwata du, anì sem lówó ye yó du, Dwata tehe mò du. ²⁶ Tenngel ye dé yó kem onuk koyu. Laen kô hulu le, ne laen se kô dù bang nuta le, ne laen se kô dù fol le. Bede tódô wen gel htukóen kul yóm Mà tekuy bè longit. Milud he yó dum kuy, igoen bong kuy mu senta yó kem onuk koyu.

²⁷ Laen dù tau ke gbeken tódô htahà du udi ktauhen lem wót bè ali ktafa nawahen klowilen.

²⁸ Ne moen de ke lenóngón ye nawa yóm kmò knes ye? Tenngel ye dé yó kem bulók lem bnes. Là kô le mò nmò kul, ne là se kô le mewel mò nes le. ²⁹ Okóm tódô tulónu kuy, balù yó hem ali kun kegeta Selumun ekni, ne yóm ali kwen kendengen, ne yóm ali keklóon yó kem nes gel leseken, là kô nan e gsenged du yóm kul keklóon yó kem bulók. ³⁰ Là kóen tahà se kul klowil yó kem bulók, olo le sut nim kdaw ni, ne bud le menes el-

em haya, ne tódô bot lu elem ofi. Ke minggel kmò Dwata kul yó kem bulók balù yóm tey kukoi klowil le, mom milud he knesen kuy. Tey udi kehtahu ye nim yu.

³¹ Duhén yó, bê ye abay tnafa nawa yóm kmò kken ye ne yóm kmò kinum ye ne yóm kmò knes ye. ³² Ni se gel tnafa nawa yó kem tau là deng temngón ke Dwata. Okóm yóm Mà tekuy bè longit, deng eles tngónen yóm kwen mu ye du ni kem ni. ³³ Ni dé hol nmò ye. Hol hogot ye ke Dwata klowil ye, ne hol nmò ye yóm gel hmoen kuy. Ke yó se nmò ye, Dwata he angat bemlay du kuy yó kem kdê wen mu ye du.

³⁴ Duhén yó, bê ye tnafa nawa yóm elem haya. Yó he kehedem ye du yóm yó ke deng bengen sut bélê ye. Ke gel tnafa nawa ye yóm elem haya, olo ye mom bud temnú yó kem mgel deng gel sut bélê ye ket haya."

Bê tódô gel hendeng kun kmò sotu tau

(Luk 6:37,38, 41,42)

7 "Bê ye tódô hendeng kul kmò kem dumu ye tau," mon Jisas, "anì là hendeng Dwata du se yóm kuy kmò. ² Bè yóm gel kmò kehedeng ye yóm kul kmò kem dumu ye, bud lómón yó se angat kmò kehedeng Dwata du yóm kuy kmò. Yó se nmò ye bè yó kem dumu ye, bud yó se angat nmò Dwata bélê ye. ³ Moen se ke snolò tenngel ye huling kdumu ye igoen tolo wen bótóng geblekel lem yóm kuy mata? ⁴ Tedu kmò kton ye mkó du yóm huling kem dumu ye ke tolo wen yóm bótóng geblekel lem yóm kuy mata? ⁵ Yu kem tau hemtedeng knò. Na ye gna kó dé yóm tey geblekel lem yóm kuy mata anì hyu kton ye mkó du yóm huling kem dumu ye."

⁶ Bud monen, "Bê ye duil tmulón yóm Udél Dwata bè yó kem tau gel hemné du, lómón ke blay ye bè ohu yóm kimu ali mebtés. Ngem kà mom nékéten kuy. Ne lómón ke blay ye bè sdò yóm ngom libun ali mebtés. Ngem kà gotu sninà ndaen du elem hitok."

Bê là ktakas mni bè Dwata

(Luk 11:9-13)

⁷ Bud mon Jisas, "Ke wen hni ye bè Dwata, angat guta ye. Ke wen hnebel ye, tódô ton ye. Ke mbal ye gu bak sut, tódô wen hotun kuy. ⁸ Ket tau ke wen hnien bè Dwata, gutahen. Ke wen hnebelen, tonen. Ke mbal gu bak sut, hotun Dwata. ⁹ Kmoen se kuy du, yu kem tuha, ke mni mambang bélê ye yóm ngà ye, botu kô blay ye du? ¹⁰ Duhén ke mni utón él, ulal kô blay ye du? Là kô yó du. ¹¹ Balù yóm kuy là kgulit," mon Jisas, "sana khulung ye bemlay kem ngà ye yóm hyu bélê le. Milud he yóm Mà tekuy bè longit. Ke wen hni ye béléen, angat wen tey hyu blayen kuy.

¹² Yó se nýô ye nmò tau bélê ye, yó se kuy nmò bélê le. Ni se hol lemen yóm tehe hlau Musis dalang se yóm kul tolok yó kem gna tugod Dwata ekni."

Yóm bak tikeb sikeb

(Luk 13:24)

¹³“Hol hnusek ye yóm bak tikeb sikeb, abay se yóm bak tikeb ebè yóm lanaw ofi, tey lamang, ne tey mahil yóm lan edu, ne tey tau wen lemòlò du. ¹⁴Okóm tey sikeb yóm bak tikeb ebè yóm klowil laen dù sónen, ne tey mgel lemòlò du yóm lan edu, ne là kóen hol wen tau mton du.”

Dilò bè kbunguhen yóm koyu

(Luk 6:43,44)

¹⁵“Hol ten-gama ye yó kem tau tódô lembù tmugod ke Dwata. Hol lómó ktonem kul, lómón ke ubiha. Okóm bè yóm kmò le, hol le mkél bè yó kem ohu dlag. ¹⁶Angat dilò ye lu bè kmò kekdol le. Hol lómón yóm hulu, sal gel dilò ye bè bungu le. Laen kô koyu semnu-al mungu soging. Ne laen se leteng mungu kmati. ¹⁷Yóm koyu hyu, hyu se kbunguhen. Dalang se yóm koyu sidek, sidek se kbunguhen. ¹⁸Yóm koyu hyu, là kóen na a sidek kbunguhen. Dalang se yóm koyu sidek, là kóen na a hyu kbunguhen. ¹⁹Yóm koyu là hyu kbunguhen, tódô nofok kmò du, ne tudà elem ofi. ²⁰Yó gónóm mon, tódô dilò ye bè kmò kekdol le yó kem tau lembù tmugod ke Dwata.”

Yóm tau kenbê Jisas

(Luk 13:25-27)

²¹“Là kô kdéen du yó kem tau mon du ou yóm gónó le mogot, angkat gmung bè yó kem tau nogot Dwata,” mon Jisas. “Tek són olo gmung yó kem tau mimón yóm kun kóyô yóm Mà bè longit. ²²Kesok bangen hto yóm kdaw kkukum Dwata tau, angkat tey dê tau mon du mò do, ‘Ó Dwata, tehe gel hlan me bè kóm boluy yóm gel ktugod me ke Dwata. Bud hlan me bè kóm boluy se yóm tehe gel kehdó me kem tulus seitan, ne yóm tehe gel kmò me yó kem hentaw ton.’ ²³Okóm,” mon Jisas, “angkat monu mò kul, ‘Là kô tngónu kuy. Hlayuk ye béléu, yu kem tau gel mò sidek.’”

Yóm hlingón bè yó kem lewu tau hdà gónô

(Luk 6:47-49)

²⁴“Duhén yó,” mon Jisas, “yó se tau hmungol udélu, ne nimónen, hol lómón ke du yóm tau hulung hedem hemdà gónô te botu. ²⁵Ne e demsù yóm tey kulón bong, ngangen ne dmunuk yóm él, ne mbel se yóm tey lenos bong. Tódô senloben yóm gónô yó, okóm là kô ghugónen du, abay se deng hdaen te botu. ²⁶Okóm yóm tau hmungol udélu,” mon Jisas, “ne là nimónen du, hol lómón ke du yóm tau là hulungen hedem, hemdà gónô talak helek. ²⁷Ne e demsù tey kulón bong, ngangen ne dmunuk él, ne mbel se yóm tey lenos bong, ne tódô senloben yóm gónô yó, ne tódô kendel hugón, ya tey sidek kegbaen.”

²⁸Yóm deng ktulón Jisas du kdê ni kem ni, tey kehtaw le du yó kem tau sbung, ²⁹abay se là mkélen bè yóm kul ktolok yó kem tau gel tmlok hlau bélê le. Ali mfasang yóm kun ktolok Jisas.

Kkó Jisas yóm des mifù

(Mark 1:40-45; Luk 5:12-16)

8 Timbow deng kól gu lem bulul Jisas bè yóm ktoloken ditu, tey tau bud muluk huli du. ²Wen tau gemnóm des mifù hlani ebéléen, ne tódô tuden bukolen bè soluhén, ne hkodu béléen, monen mò du, “Ó Sér, ke yó dum móyói, kaem gbekem tódô hkó du nim desu ni.”

³Tahu se, na e nenok Jisas yóm tau yó, monen, “Móyóe tmóbóng kóm. Mkó ne desém.” Ne tahu se, tódô sen-gengen se mkó béléen yóm des mifù yóm tau yó. ⁴Mon Jisas mò du, “Hol béem abay tulón yóm deng nmou béléem ni. Tódói hekteng mógów ebè tum tau gel demsù ebè Dwata, nam e hetngel du lówóhem. Elesi se mit mò dsuem anì nmoem yóm sotu hlau Muis ekni mò gónó le milò du kem dumu tau yóm deng kkó yóm desém.”

Kehtóbóngen bè Jisas yóm sotu tau kfitan lemwót bè Rom

(Luk 7:1-10)

⁵Ngang Jisas mógów efet kól bè Kapérnaum. Wen sotu tau kfitan nô bè yó, tau lemwót gu bè Rom. Senlongen Jisas ne hkodu béléen, ⁶monen, “Ó Sér, wen sotu tau gel mò nmò béléu nô bè gónóu. Là buden dmemen doli lówóhen, ya tey sidek kegnómen du.”

⁷Mon Jisas se mò du, “Yó ne, mógówe edyó naw e hkó béléen yóm desen.”

⁸“Bê, Sér,” mon yóm kfitan yó koni. “Là knóonen ke tói motun bè dou gónô, yakà tauhe lemwót bè Rom dou. Olom tódô hemwit udél ne, kaem tódô mkó he tum desen. ⁹Henknahu béléu se ke ou,” mon yóm kfitan. “Wen se kem tau geta sentahu gónóhu kmulu, ne gel nimónu. Ne wen se kem sendalù dou nalak, ne sal gel nimón le o. Sok monu mò yóm sotu, ‘Tu ne,’ tahu se, tódô kendel lemwót. Dalang se ke monu, ‘Géhéli,’ tódô kendel sut. Sok monu bè yóm heseku, ‘Nmoem nii,’ yó se tódô nmoen.”

¹⁰Timbow gungol Jisas nim mon nim kfitan ni, tey kehtawen du, ne monen mò yó kem tau gel lemòlò du, “Tódô tulónu kuy ktahuhen. Laen dù tau tonu bè klamangen Israél ke lómón ni hol kehtahuhen béléu. ¹¹Ni tódô tulónu kuy. Bè yóm mò ken bong angkat nmò Dwata bè longit bè yó kem tau nogoten, angkat tey dê tau là Ju le lemwót fi gu dmata kdaw ne fi gu desdef, angkat le gotu na a seyón mken bè tu kem tehe fù me Abraham ne Isak ne Jakub. ¹²Okóm yó kem Ju, yóm hol bak mfun du yóm kogot Dwata tau, là kô le gmung kul. Angat gotu tudà le lu ditu ebè yóm gónón ali kmi-fu, ne bè yó tendo gónó le heslaf dmumu mkik, ne sembéhé kakim.”

¹³ Ne bud beklil Jisas ebè yóm kfitan yó koni, monen mò du, “Muléki ne. Tonem bunguhen he yóm deng kehtahuhem.” Ne tahu se, tódô sen-gengen se mkó des yóm tau mò nmò bè yóm kfitan yó.

Kkó Jisas des yó kem tey tau wen

(Mark 1:29-34; Luk 4:38-41)

¹⁴ Kewót Jisas bè yó, hlós ebè gónô Pitér. Kól bè yó, tódô glohen tuón Pitér libun gemnóm des kinì là lembó. ¹⁵ Omin Jisas na a mogot bè sigelen, ne tódô sen-gengen se mkó yóm tey des kinien. Ominen hlingas btik, ne tódô kendel mò ken bè le Jisas.

¹⁶ Timbow deng sdef kdaw, tey dê tau lengel mata nwit le ebè Jisas. Hanà tek olo udél Jisas ebélê le deng le sana gotu mdó yó kem tulus seitan malak kul. Kkólen bè yó kem des yó kem dumu tau, gotu hkó Jisas. ¹⁷ Nim nmoen ni, deng gónóhen dohò yóm tehe udél Isaya, yóm sotu tehe gna tugod Dwata ekni, yóm monen, “Balù kihu des tekuy, gotu kóhen.”

Yó kem tau tô lemòlò ke Jisas

(Luk 9:57-62)

¹⁸ Bud sotu kdaw bè yó, ton Jisas yóm alì kwen tau sbung ebéléen, monen mò yó kem gel lemòlò du, “Hlós tekuy ne efatu lanaw.”

¹⁹ Okóm wen sotu bè yó kem tau gel tmlók hlau sut béleén, monen mò ke Jisas, “Ó Sér, lolou uu balù kihu gónóm e mógów.”

²⁰ Mom yó balà Jisas du, monen, “Wen lefunges kul gel nulék yó kem bolos, ne mdengen kul sala yó kem onuk koyu, okóm yóm Ngà Tau, laen dù mdengen gónóhen hegnò.”

²¹ Bud wen sotu tau gel lemòlò du mon du mò du, “Ó Sér, naw na lebeng mà he, ominu yó lemòlò kóm.” †

²² Mon Jisas se mò du, “Tódô hebengem tu he kem kun dumu là hemtahu yóm maem. Okóm fen, loloem ou kóm.”

Keteflok Jisas yóm lenos

(Mark 4:35-41; Luk 8:22-25)

²³ Kogolen bè yó, omin Jisas motun elem yóm ówóng, mung le du yó kem gel lemòlò du. ²⁴ Bè yóm igò le mówóng talak lanaw, tódô mbel yóm tey lenos bong, ne botong tô glimun lewók yóm ówóng le. Okóm ke Jisas kun, deng mom fen tungô. ²⁵ Tódô le mógów ebéléen yó kem gel lemòlò du na le e bentik, mon le mò du, “Ó Sér, tnóbóngem mi. Hatay tekuy ni.”

²⁶ Bnalà Jisas se lu, monen, “Mò ye kat alì likò ni du? Tey udì yóm kehtahu ye.” Ominen yó tódô hboluk btik, ne mudél ebè yóm lenos ne yóm tey lewók, monen, “Botongen ne.” Ne tahu se, tódô sen-gengen se menek gu talak lanaw. ²⁷ Tey ketnga yó kem tau gel lemòlò du, mon le, “Tau du de ni? Balù yóm lenos ne yóm lewók, botong nimón le.”

† Yó sotu lanen yóm udélen ebè Jisas yó, “Nan matay mà he, Sér, ominu lemòlò kóm.”

Kehdó Jisas yó kem tulus seitan malak yóm lewu kem tau

(Mark 5:1-20; Luk 8:26-39)

²⁸ Timbow le gefet fatu lanaw bè benwu yó kem tau Girasin, wen lewu tau lengel mata semlong ke Jisas, lemwót le gu lem yóm kilib gónó le gel lembeng. Tey sidek klóbô le lemwót bè yó kem tulus seitan malak kul. Laen kô dù tau mlos gel mlan ebè yó. ²⁹ Timbow ton le Jisas ni kem lewu tau ni, ya tey sidek klangat le, mon le mò du, “Uu se Ngà Dwata. Tedu tô nmoem béle me ni du? Nam e kendel tô tnfak mi kô gu laanen là deng hto yóm hol bantangem mò du?” ³⁰ Bè yóm kdaw yó, kulel se kul keswól bè yó yó kem tey sdô wen, bede geblà klayuken béle le. ³¹ Ne yó hol henkodu le bè Jisas yó kem tulus seitan yó koni, mon le mò du, “Ke yó hendufem nam e hdó mi, tódô hfusekem mi ebè tu ne kem sdô tuu.”

³² Tahu se, hlus Jisas lu. Uni le tmagak yó kem lewu tau yó koni, tódô le husek ebè tu kem sdô. Kewót le se kul yó kem tey sdô wen, gotu le sedlu mlóy mosol ebè tubaw kbu yóm lanaw, ne tódô le gotu gekmó elem lanaw, ne gotu le lemneb yóm kdê le. ³³ Kewót le se kul yó kem tau gel semgyok sdô, gotu le mlóy ebè yóm benwu moni bè yó. Gotu tulón le yóm kdê ton le, dalang se yóm deng nmò Jisas bè yó kem lewu tau tehe lengel mata. ³⁴ Mung kungol le du yó kem tau bè yóm benwu yó, tódô le gotu sguku ebè Jisas. Timbow le ston du, tey kehkodu le béleén anì tngaken yóm benwu le.

Kkó Jisas des yóm tau matay sfu lówóhen

(Mark 2:1-12; Luk 5:17-26)

9 Bud kewót le Jisas bè yó, motun le elem yóm ówóng, mulék le efatu lanaw ebè yóm benwu gónó Jisas nò. ² Bè yóm kkól le ditu, tódô glo Jisas yóm tau deng matay sfu lówóhen, sentihang le ebéléen. Timbow ton Jisas yóm alì kehtahu le béleén, yó gónón tódô mon du ebè yóm tau matay sfu lówóhen, “Hol hgelem nawam, Man. Deng hnifótu ne yó kem salaem.”

³ Timbow gungol yó kem tau gel tmlók hlau yóm udél Jisas yó, mom yó hendem le, “Moen tau ni ke hsengeden knóen bè Dwata?”

⁴ Tódô tngón Jisas yóm nò lem hendem le, yó gónón mon du mò kul, “Moen de ke sidek kmò kehedem ye ebéléu? ⁵ Là kóen na a mahil mon du, ‘Hnifótu ne yó kem salaem.’ Ne là se kóen mahil mon du, ‘Btiki, ne mógówi.’ ⁶ Ni naw hton kuy yóm kwen kwalisen hmifót salà yóm Ngà Tau yóm igoen tolo nò te tonok.” Ne omin Jisas bud mudél ebè yóm tau deng matay sfu lówóhen yó, monen mò du, “Mdai ne, Man, ne nitem yóm gónó le mit kóm yóó, ne muléki ebè gónóem.”

⁷ Ne tahu se. Tódô btik yóm tau yó koni, ne tódô mulék ebè gónóen. ⁸ Timbow ton yó kem tau sbung

nim nmò Jisas ni, tô le likò, lel le dmóyón ke Dwata bè yóm tey kfasang blayen bè tau.

Ktaba Jisas ke Matyu mò lemòlò du

(Mark 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹ Bud kewót Jisas bè yó, tódô tonen yóm sotu tau fen gel mtuk bwis boluyen Matyu, myón bè fsinaen. Bè yóm kton Jisas du, tódô monen mò du, “Ó Wè, loloem o.” Ne tahu se, mung kdà Matyu bè yó, loloen Jisas.

¹⁰ Bè yóm igò le Jisas ne yó kem gel lemòlò du mken bè gónò Matyu, tey dê bè yó kem dumu tau gel mtuk bwis dalang se yó kem dumu tau gemsalà, gbót seyón kul mken bè yó. ¹¹ Timbow ton yó kem Farisi nim ni, tódô le mógów ebè yó kem tau gel lemòlò ke Jisas, ne mon le mò kul, “Moen de yóm tau gónó ye gel htolik ke deng mom segbót mken bè yó kem tau yóó?”

¹² Mung kungol Jisas du yóm mon le yó, yó gónón mon du mò kul bede hningónen, “Yóm tau ke laen dù desen, là kò snoloen du kun yóm tau mulung. Són yóm tau wen desen mebel yóm tau mulung. ¹³ Hol hennagi ye dé lanen yóm sotu monen bè Sulat Dwata, ‘Keskodu dé yóm hol nóyóu bélé ye,’ mon Dwata, ‘là kò dsù du.’ † Duhen ni se yóm nógówu edini ni,” mon Jisas, “là kò ttabahu kul yó du kem tau tedeng kmò le. Okóm yó ttabahu, yó kem tau gemsalà.”

Ktolok Jisas lan yóm fasting

(Mark 2:18-22; Luk 5:33-39)

¹⁴ Kogolen bè yó, sut le bè Jisas yó kem tau gel lemòlò ke Jan yóm gel mabtays, wen snólók le béléen, mon le, “Ó Sér, bélé me kum, dalang se bè yó kem Farisi, gel wen kdaw me fasting. Moen de ke là gel nmò le du yó kem gel lemòlò kóm?”

¹⁵ Ne bnalà Jisas lu, bede hningónen, monen, “Ke wen mò ken, là gbek le du ke là gbót le mken yó kem tau hol bak mulu yóm igoen tolo nò bélé le yóm logi myehen. Okóm angkat wen kdawen tódô kwa le du bélé le yóm logi myehen. Yó he kton ye kul fasting.”

¹⁶ Ne wen bud tulón Jisas kul bè yóm là kehyu sembool du yóm kun tolok bè yóm tolok gna, bede bud hningónen, monen, “Laen kò dù tau se ke namà kenséen yóm nes lomi mò klefengen yóm kgal bolok. Ke yó tô nmoen, ngem ke kemsong yóm nes lomi, tódô ksê yóm kgal bolok. ¹⁷ Ne sotuhen, laen kò dù tau ke ilihen elem yóm sning kulit ógóf deng legen yóm tifas hanà lomi. Kmoen yóm tifas yó ke kmodok, ne mom btù yóm gónóhen e mili du, abay se lemtò bè yóm deng kkodoken. Ne gotu gamà yóm tifas, ne baling sidek yóm gónóhen nò. Yó dé kun yóm tifas ke hanà tolo lomi, ilihem bè yóm sning kulit ógóf hanà tolo lomi snéen. Ke yó se kmoem du, là kóen btù yóm sning kulit ne là se gamaen yóm tifas.”

Kehkó Jisas des yóm libun mdù nesen, ne kehlowlilen yóm ngà libun deng mléf

(Mark 5:21-43; Luk 8:40-56)

¹⁸ Yóm igò Jisas tolo tmlún du kul ni kem ni, wen sotu Ju wen glalen mógów ebéléen, ne tódô na a mtud bukol bè soluhen, ne monen mò du, “Ó Sér, wen yóm ngau libun deng lewaken nawan koni. Okóm holi mung do nam e nenok do anì bud mowil.”

¹⁹ Tahu se, tódô mung du Jisas ne yó kem gel lemòlò du. ²⁰ Yóm igò le mógów mulit lan, wen sotu libun gemnóm des tenbalung mógów huli ke Jisas, ten-gafit nduen nesen. Abay se deng sfòlò lewu halayen kegenen gemnóm du yóm desen. ²¹ Yó hendemen, “Baluen ke olohu gemdù nesen, kaem tódô mkó nim desu.”

²² Unin mdù du, beklil se Jisas, ne tódô tonen yóm libun yó, monen mò du, “Hgelem nawam ne, Lenibun. Yóm kehtahem béléu, yó se gónón mkó yóm desem.” Ne tahu se, tódô sennganen se mkó yóm desen.

²³ Ne omin Jisas hlós ebè gónò yóm tau wen glalen yó koni. Timbow le kól bè yó, husek elemen, ne tódô tonen yó kem tau stifun tô na a mung lembeng, lel tey kehebnes le. Mon Jisas mò kul, “Na ye hewà bè ni kdê ye. ²⁴ Là kóen deng matay he yóm ngà libun yó, tódô olon tungò.” Okóm deng mom són mò le hemkéng du yóm mon Jisas yó. ²⁵ Timbow gotu hefewaen yó kem tau, omin Jisas mógów elem dfél yóm ngà libun yó koni, ne nogoten sigelen, ne tódô kendel btik se yóm ngà. ²⁶ Tódô lengeben klamangen benwu le gónón e mból yóm deng nmò Jisas yó.

Kehton Jisas yó kem lewu tau butò

²⁷ Timbow bud lemwót bè yó Jisas, wen lewu tau butò kemtes huli du ne tmaba le ebéléen, mon le, “Ó Sér, sfu tehe Dabid, hol knoduhem mi.”

²⁸ Timbow kól lem yóm gónò gónón e solu Jisas, kól le se béléen yó kem lewu tau butò yó koni, ne wen snólók Jisas bélé le, monen, “Hentahu ye kò yóm kegbeku hton kuy?”

Bnalà le se, mon le, “Hentahu me se, Sér.”

²⁹ Omin Jisas mnok bè mata le, monen, “Yó ne, guta ye balaen ne yóm deng kehtahu ye yó.” ³⁰ Ne tahu se, tódô sen-geng le se bud mton. Ne tey kehget kmon Jisas du mò kul, “Bè ye abay tulón bè kihu tau nim deng nmou bélé ye ni.” ³¹ Okóm bè yóm kulék le, deng mom sensból le bè klamangen yóm benwu yó yóm deng nmò Jisas bélé le.

Khudél Jisas yóm tau umew

³² Hol le se lemwót yó kem lewu tau tehe butò yó koni, wen dumu tau bud gdek ebè Jisas, wen nwit le tau là buden gudél lemwót bè yóm tulus seitán malak du. ³³ Timbow hdó Jisas yóm tulus seitán nò béléen, tódô bud gudél se yóm tau yó. Tey ketnga le du yó kem tau sbung bè yó, mon le, “Là kò deng wen ton

† Husiya 6:6.

tekuy bè klamangen Israél deng mò du yóm kun nmò nim tau ni.”

³⁴ Okóm kul yó kem Farisi, mom yó kmon le du, “Kaem lemwót bè Seitan yóm kul ogot yó kem tulus sidek, yóm kfasangen hdó tulus seitan yóm tau yó.”

Kkodu Jisas yó kem tau

³⁵ Kogolen bè yó, lemwót Jisas nan e gotu nauy yó kem benwu lembang kkólen bè yó kem benwu lemnek. Yó nmoen, nan e gel tmlök bè yó kem gónó le gel stifun. Gel tulónen yóm Tulón Hyu lemwót bè kogot Dwata tau, luken hkó kentihen kay des yó kem tau. ³⁶ Bè yóm gel ktonen yó kem tey tau wen gel sbung ebéléen, tey kkoduhén kul, abay se tey dê gónó le glayam, ne laen kô dù tmóbóng kul. Lómó ktonen kul, lómón yó kem ubiha laen dù tau mdengen semgyok kul. ³⁷ Yó gónón mudél ebè yó kem gel lemólò du, bede hningónen, monen, “Tey nuta, okóm là holen wen tau muta. ³⁸ Hol ye mni bè Dwata dé yóm fun nuta anì wen tau hógówen mò na a muta.”

Kélék Jisas yó kem sfolò lewu mò gel hógówen

(Mark 3:13-19; Luk 6:12-16)

10 Sotu kdaw bè yó, gotu htaba Jisas yó kem sfolò lewu gel lemólò du, ne gotu benlayen lu kwalis anì gbek le hdó yó kem tulus seitan ne hkó des, balù kihu klasihen.

² Yó boluyen kul aposol. Ni se boluy le: Simun yóm boluyen du Pitér ne yóm twolihen Andru. Tmodol du Jim ne yóm twolihen Jan kem ngà Sibidi. ³ Omin le Filip ne Bartulumyu, ne Tumas, ne Matyu yóm tau gel mtuk bwis. Ne yóm sotu Jim ngà Elfiyus, ne Tedyus, ⁴ ne yóm sotu Simun yóm tau tehe mung mofin yóm kul benwu, ne Judas Iskariyut yóm tau fen bemlay sumóng ke Jisas.

Khógów Jisas yó kem tau néléken

(Mark 6:7-13; Luk 9:1-6)

⁵ Kewóten bè yó ne, gotu hógów Jisas yó kem sfolò lewu tau néléken, ne wen hlauhen kul, monen, “Bê ye mógów ebè kul benwu yó kem tau là Ju le, dalang se ebè kul benwu yó kem tau Samarya. ⁶ Yó gónó ye e mógów ebè tu kem kwen tekuy tau Israél, abay se hol lómón tô le ubiha tabag. ⁷ Ne ye e tulón kul yóm móyón kehto yóm buteng Dwata mogot tau. ⁸ Hkó ye des yó kem tau semlaw, ne hlowil ye ke wen tau matay. Hkó ye yó kem gemnóm des mifù, ne hdó ye bè yó kem tau lengel mata yó kem tulus seitan malak kul. Deng wen blay Dwata kuy yóm là benli ye du. Duhén yó, ke wen tau angkat tnóbóng ye, bê ye abay hbayad lu.

⁹ Bè nim kógów ye ni, bê ye abay mit filak. ¹⁰ Bê ye se abay mit bag, ne olon sotu kgal leseke ye, bê ye abay mit mò gewuhen. Bê ye mit tlumfà, duhen ke tuced. Abay se knóón bè yó kem tau mò nmò ke tódô benlay

yó kem tau gónó le mò nmò ke wen gónó le élél. ¹¹ Ke sut ye bè yóm benwu bong duhen ke bè yóm benwu udi,” mon Jisas, “hol hnebel ye yóm tau móyô hmódó kuy. Béléen gónó ye mefet efet kól bè kulék ye. ¹² Ke motun ye bè yóm gónô, yó mon ye mò yó kem tau nô lemen, ‘Dwata he henek nawa ye.’ ¹³ Ke hnódó le yu yó kem tau bè yóm gónô yó, angkat wen kenek nawa le. Okóm ke là hnódó le kuy, laen se kô kenek nawa le. ¹⁴ Ne ke wen benwu là hmódó kuy, ne ke là dog hnungol le kuy, tódô tnagak ye yóm benwu yó, olo ye tmótók kfung bè ti ye. ¹⁵ Tódô tulónu kuy ktahuhén, ke deng kól yóm kdaw kkukum Dwata tau, angkat tey bong ktafaken kul yó kem tau bè yóm benwu yó senta yóm ktafaken yó kem tau tehe alì mò sidek bè Sodom ne Gomora.”

Keglayam lemwót bè kehtahu

(Mark 13:9-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ “Ngem,” mon Jisas, “bè nim khógówu kuy ni, lómón ke ubiha mógów elem blóng tu kem lóbô lem bnes boluyen wolf. Hol ye hfulung temgama, lómón yóm kul khulung temgama yó kem ulal. Ne hol hninggel ye knawa ye, lómón yóm kul klinggel knawa yó kem obun. ¹⁷ Eles ye temgama, abay se angkat wen kem tau kemfô kuy, nit le yu ebè yóm gónó skukum, ne nabid nfes le yu bè yó kem kul gónô gel stifun yó kem Ju. ¹⁸ Lemwót bè yóm klólò ye do gónó le angkat mit kuy bè solu yó kem gubérnor, ne bè yó kem tau hol geta. Yó se kdaw ye tnana hetngón du bélê le yóm Tulón Hyu, dalang se ebè yó kem tau là Ju le. ¹⁹ Ke angkat kenfô le yu, bê ye abay tô tnafa nawa yóm mò kbalà ye kul, ne yóm kmò kudél ye ebélê le. Dwata he tmlök du kuy yóm kmò kbalà ye kul sok kól yóm kdaw yó. ²⁰ Abay se là kô kuy udél du yóm angkat mon ye, okóm udél hmonen kuy yóm kun Tulus yóm Mà tekuy bè longit.

²¹ Bè yóm kdaw yó, angkat wen se tau setwoli, glef hekfô le yó kem kul dumu setwoli ne hfatay le. Ne wen se kem mà, glef hekfô le yó kem kul ngà ne hfatay le. Dalang se yó kem ngà, glef hekfô le kem kul tuha ne hfatay le. ²² Angat tey dê tau kmuté nawa kuy lemwót bè yóm klólò ye do. Okóm yóm tau ke gbeken hem-bala du yó kem gónóhen glayam efet kól bè hol sónen, du se gmuta du yóm klowil laen dù tul sónen. ²³ Ke hnayam le yu bè sotu benwu, tódô ye mlóy ebè dumu benwu. Tódô tulónu kuy ktahuhén, là kô na ye e deng gdeng du he yó kem hmou kuy bè kdê yó kem benwu bè klamangen Israél, deng sana bud kól yóm Ngà Tau.

²⁴ Yóm tau ke hanà tolo dmalang, là kóen geta senta yóm tau tmlök du. Dalang se yóm tau mò nmò, là kóen geta senta yóm gónón mogot. ²⁵ Hyu nawahén yóm tau dmalang ke deng guliten yóm tau tmlök du. Ne yóm tau mò nmò, hyu nawahén ke deng guliten yóm amohen. Ke Seitan boluy le du yóm gónó ye

mogot, milud he ksidek udél le ebélê ye, yu kem mogot béléu.”

Olon Dwata dé knikò tekuy

(Luk 12:2-7)

²⁶ “Bê ye hlikò bè tau,” mon Jisas. “Kdéen gebnos deng nmò tau, angkat gotu gfan. Duhén ke wen bunihen bè kem dumuhen, tódô gotu bud tngón. ²⁷ Bè yó kem gel tulónu kuy ke kifu, hol bud tulón ye ke kemdaw. Bè yó kem deng gel tulónu kuy sónen yu, hol bud tulón ye bè kdéen tau.

²⁸ Bê ye abay likò bè tau. Gbek le hmatay lówó ye, okóm yóm lóyóf ye, là kô gbk le hmatay du. Dwata dé hol tahu knikò ye, abay se gbeken hmatay lówó ye, ne gbeken se tmudà lóyóf ye elem lanaw ofi. ²⁹ Ngem yó kem ngà onuk bnes gel hbalù le, tek slad bli yóm lewu botù. Balù yóm kul là kebtes, là kóen na e tódô mosok ebè tonok yóm sotu ke là deng eles tngónen du yóm Mà tekuy bè longit. ³⁰ Milud he yó dum kuy. Balù yó he kem balu wek ye, deng gotu nsó Dwata. ³¹ Yó gónóm mon, bê ye abay hlikò. Bong ye mektes se kuy senta yó kem tey dê ngà onuk bnes.”

Yóm tau là hmalà ke Jisas

(Luk 12:8,9)

³² Bud mon Jisas, “Yóm tau ke gel tulónen yóm kloloen do lem blóng kem dumun tau, angkat bud tulónu se kun bè solu Mà bè longit. ³³ Okóm yóm tau ke hnalaen yóm kloloen do lem blóng kem dumuhen, angkat bud hnalaen se do bè solu Mà bè longit.”

Klolò ke Jisas gónón sekla nawa tau

(Luk 12:51-53; 14:26,27)

³⁴ “Ilóem ofo kuy ke yó hendufu edini ke naw e sentsotu nawa tau te tonok. Là, yó hendufu naw e semkla nawa. ³⁵ Lemwót bè yóm kógówu edini, gotu sekla nawa le yó kem tau smà ne tau syê ne tau stuón. ³⁶ Deng mom yó hol hmohon du yóm sotu tau, duhen yóm kun fes lówó. ³⁷ Yóm tau ke loloen o,” mon Jisas, “okóm ke ali henlom nawahen kem tuhahen, kéngen yóm kloloen do yó. Dalang se ke ali henlom nawahen kem ngaen, kéngen yóm kloloen do. ³⁸ Yóm tau ke loloen o, okóm là eles tnihangen du yóm kun kros, kéngen yóm kloloen do. ³⁹ Yóm tau knamaen klowilen, angkat lana béléen yóm klowilen yó. Okóm yóm tau là knamaen du yóm klowilen, angkat gutahen yóm klowil laen dù sónen.”

Yóm ofol angkat blay Dwata

(Mark 9:41)

⁴⁰ “Bè nim khógówu kuy ni,” mon Jisas, “yó se tau hmódó kuy, lómón ke ou hnódóhen. Ne yó se tau hmódó do, lómón ke hnódóhen yóm deng hógówu do.

† Yóm kros mon Jisas yó, hningónen yóm là klikò le matay bè yóm klolò le ke Jisas.

⁴¹ Yóm tau ke hnódóhen yóm tau hógówu Dwata, abay se dilóen yóm khógówu Dwata du, angkat tódô senced se yóm ofol blay Dwata kul yóm lewu le. Ne yó se tau hnódóhen yóm tau hyu kmoen, abay se dilóen yóm kehyuhen, tódô senced se yóm ofol blay Dwata kul yóm lewu le. ⁴² Tódô tulónu kuy ktahuhen, baluen he ke tek olon él tñaw hinum ye yóm sotu tau gel lemólò do, yóm tau ali glaan bè kdéen, abay se diló ye yóm kloloen do, angkat dohò wen ofol blay Dwata kuy.”

Kehsólók Jan ke Jisas

(Luk 7:18-35)

11 Timbow deng kehlau Jisas yó kem sfólò lewu gel lemólò du yó koni, ominen lemwót na a tmlók bè yó kem dumu benwu hmlilò bè yó.

² Ngangen mból yóm gel nmò Krays efet gefet bè Jan lem blanggù, yóm Jan gel mabtays. Timbow gungolen, ominen wen bè yó kem gel lemólò du hógówen ebè Jisas ³ anì snólók le béléen ke deng duhen du ne yóm tau hógówu Dwata tehe gel tulónen, duhen ke na le na nangat he?

⁴ Bè yóm ksólók le du bè Jisas, bnalaen se lu, monen, “Mulék ye ne, ne ye e tulón ke Jan yó kem deng gungol ye ne yóm deng ton ye. ⁵ Yóm tau butô tódô bud mton, yóm tau hikot bud gógówu, yóm tau wen des mifù gnómen gotu mkó, yóm tau bokong bud mungol, yóm tau matay bud mowil. Ne sotuhen, yóm Tulón Hyu lemwót gu bè Dwata deng gefet bè yó kem tau élél. ⁶ Hligal kun yóm tau ke là megewu nawahen do.”

⁷ Kogol yóm kulék le gu bè Jisas yó kem tau hógówu Jan yó, omin Jisas tmlón ke Jan lem blóng yó kem tey tau sbung, monen, “Bè yóm tehe gel kógówu ye ebè Jan bè yóm benwu laen hol tau menwu du, tedu se yóm tô nóyô hnebel mata ye béléen du? Yóm bnes tendo mung mgafil bè lenos kô? Là kô yó du. ⁸ Tedu se tô hnebel mata ye du? Yóm tau knóón knesen kô? Là kô yó du. Tek són yó gónó ye mton du yóm tau knóón knesen, tek són lem gónô bong yóm tau hol geta. ⁹ Tedu se hol hnebel mata ye du bè yóm tehe gel kógówu ye ebéléen yó? Tau tugod Dwata kô? Tahu se, tau tugod Dwata yóm Jan. Okóm yóm nmoen, mkay senta yóm kun nmò yóm tugod Dwata, ¹⁰ yakà du du gónón e dohò yóm tehe hsulat Dwata ekni, yóm monen,

‘Wen hógówu tukô gna kóm

mò eles hemgifat du yóm angkat lanem.’ ††

¹¹ Tódô tulónu kuy ktahuhen,” mon Jisas, “laen dù tau talak tonok ke geta senta Jan. Okóm ke deng kól yóm kdaw kogot Dwata tau, balù yó he kem tau ali glaan bè kdéen tau nogot Dwata, angkat geta senta Jan.

¹² Lemwót bè yóm kbut Jan tmlók efet kól nim kmoen ni, tey sidek tô kseng le du yóm kogot Dwata tau. Yó kem tau ali lóbô tô mò du. ¹³ Yóm kogot Dwata tau ni, deng eles gegna ne ktulón le du yó kem tehe gna tu-

†† Malakay 3:1.

god Dwata ekni, dalang se ke Musis bè yóm kun hlau efet kól bè yóm kun kdaw Jan. ¹⁴ Ke yó dum móyô ye hemtahu du yóm tehe tulón le yó, kaem Jan yóm Ilay-dya, yóm tehe gel mon le bud semfulék. ¹⁵ Yóm tau wen klinguhen, hol hmungol."

¹⁶ Bud mon Jisas, "Tedu de kmò kehlingónu kuy yu kem tau kmoen ni? Yó gónóhu e hkél kuy, hol ye mkél bè yó kem ngà là mdengen bè fedyan, tnaba le yó kem dumu le, mon le, ¹⁷ 'Deng me hningón mulu, ne lel me tembol, là kô ye dog madal. Ne deng me hningón modung, lel me lemanu, là kô ye dog langag.' ¹⁸ Ngem yó dém kkól Jan lem blóng ye," mon Jisas, "gel fasting se kun, ne là kô ninumen du kun yóm ninum lóbô. Okóm deng mom slón ye du, 'Tau wen malak du.' ¹⁹ Bè yóm deng kkól yóm Ngà Tau, gel mken se kun ne gel minum lómón se yóm kuy. Okóm mom senlón ye, gel mon ye, 'Ngem dé yóm tau yóó, bong kkenen, ne bong kinumen. Deng mom niten swè yó kem tau gel mtuk bwis ne yó kem dumu tau gemsalà.' Ewenem," mon Jisas, "sana kegfanen bè klowil yóm tau mimón yóm khulung Dwata mit tau."

Kudél Jisas yó kem tau là dog hegsel

(Luk 10:13-15)

²⁰ Omin Jisas mudél kul yó kem tau bè yó kem benwu tehe gónóhen gel mò du yó kem dê hentaw ton gel nmoen, abay se là kô le hegsel, ne là kô knogol le du yó kem sidek gel nmò le. ²¹ Yó monen mò kul, "Angat tey tafak ye, yu kem tau bè Kurasin. Ne tey tafak ye se kuy, yu kem tau bè Bitsayda. Ke deng tehe ton yó kem tau là Ju le bè Tayal ne bè Sidon ni kem hentaw ton deng nmou lem blóng ye ni, ngem kà tódô le lemsek nes sakù, ne bnulus le kohù lówó le mò ilô yóm deng kehegsel le, ne yóm deng kkgogol le yó kem sidek tehe gel nmò le. ²² Tódô tulónu kuy ktahuhen, sok kól yóm kdaw angkat kkukum Dwata tau, botong kéng he yóm ktafaken yó kem tau là Ju le bè Tayal ne bè Sidon yóm angkat ktafaken kuy. ²³ Dalang se kuy yu kem tau bè Kapérnaum. Ilóem kmon ye ke gefet bè longit yóm ali kehegeta ye knô ye. Ngem kà angkat tódô tudà Dwata kuy elem lanaw ofi he. Ke deng tehe ton yó kem tau là Ju le bè yóm tehe benwu Sodom ekni yó kem hentaw ton nmou lem blóng ye ni, hol mou kun ne ke là hegsel le se kul, ne là kô genlà Dwata kul. ²⁴ Tódô tulónu kuy ktahuhen, sok kól yóm kdaw angkat kkukum Dwata tau, botong kéng he yóm ktafaken yó kem tau bè Sodom yóm angkat ktafaken kuy."

Yóm fasad Jisas ebè yó kem tau deng hemtahu béleén

(Luk 10:21,22)

²⁵ Bè yóm keseyón le Jisas yó, tódô mni bè Dwata, monen, "Ó Mà, uu se mogot longit ne tonok. Tey kdóyónu kóm, abay se deng wen heglilebem bè yó kem tau laen dù tngónen, okóm bè yó kem tau wen tngón le, là kô heglilebem du bélê le. ²⁶ Duhén yó se, Mà, yóm kóm kóyô kehlan du."

²⁷ Omin Jisas bud mudél ebè yó kem gel lemòlò du, monen, "Deng gotu hkem Mà do yóm kdéén. Laen kô tau temngón du yóm Ngà Dwata, tek són yóm Maen. Ne là kô wen tau temngón du yóm Maen, tek són yóm Ngaen, ne tek són yó kem tau deng néléken mò gónóhen hetngón du.

²⁸ Mógów ye ebéléu dé, yu kem tau miteg lemwót bè yóm keblat yóm gel nbô ye. Fen henwósu bélê ye yóm blat yó. ²⁹ Tles nbô ye dé yóm dou nbô, ne hol ye dmalang béléu, abay se ganag nawahu, ne là kóe hegeta knô. Ke yó se kuy nmò, là kô ye na e bud miteg. ³⁰ Abay se tey mahil mit du yóm dou hwit kuy, ne là kóen blat yóm tles dou hbô kuy."

Ktolok Jisas lan yóm Kdaw Kehegnô

(Mark 2:23-28; Luk 6:1-5)

12 Sotu kdaw bè yó, lemwót le Jisas ne yó kem gel lemòlò du, mlan le hlalak yóm tniba, bede geblà bè yóm Kdaw Kehegnô. Ne tey kbitil yó kem gel lemòlò du, yó gónó le ma bungu halay mò nteb le. ² Timbow ton yó kem Farisi, mon le mò ke Jisas, "Tenn-gelem dé yó kem gel lemòlò kóm, deng mom nulé le yóm hlau tekuy bè yóm Kdaw Kehegnô yóm nmò le yó."

³ Bnalà Jisas lu, monen, "Deng hónô senfala ye yóm tehe nmò Dabid ne yó kem kun tau bè yóm tehe kbitil le. ⁴ Tódô husek bè Gónô Dwata Dabid, ne nwahen yóm mambang deng blay le ebè Dwata, ne ominen mken du dalang se yó kem kun tau. Blaem bè yóm hlau tekuy, là kóen hyu kken tau hkawang du yóm mambang yó, tek són yó kem gel demsù ebè Dwata gel mken du. Ewenem, là kô duón Dwata du kul yóm kken le du. ⁵ Ne sotun," mon Jisas, "deng hónô senfala ye snéén bè yóm tehe snulat Musis gbak ebè yó kem tau gel demsù ebè Dwata. Bè yóm Kdaw Kehegnô, tódô henlel le mò nmò bè Gónô Dwata se kul, okóm là se kô duón Dwata du kul. ⁶ Tódô tulónu kuy, deng wen kól lem blóng ye yóm mfasang senta yó kem dê hlólò le kuy bè Gónô Dwata. ⁷ Wen yóm monen bè Sulat Dwata, 'Keskodu dé yóm hol nóyóu bélê ye, là kô dsù du.' [†] Ke deng tngón ye lanen yóm udél Dwata ni, là kô ne ye e tódô hensalà yóm tau laen dù bang salaen. ⁸ Yóm Ngà Tau, du se wen kwalisen fen tmolok du kuy yóm hyu mò du bè yóm Kdaw Kehegnô."

Kkó Jisas des bè Kdaw Kehegnô

(Mark 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Omin Jisas bud lemwót bè yó, ne hlós ebè yóm gónó le gel stifun yó kem Ju. ¹⁰ Wen sotu tau nô bè yó kimoy doli sigelen. Ne wen se kem dumu tau nô bè yó mebel le lan le dmuón ke Jisas, mon le mò du, "Gsalà bè yóm hlau tekuy kô yóm hkó des bè yóm Kdaw Kehegnô?"

† Husiya 6:6.

¹¹ Bnalà Jisas se lu, monen, “Tedu kmò ye du se kuy ke kulel kebtangen lem sol ngelem yóm ubiha ye bè Kdaw Kehegnô, là henmung nalu ye du kô? ¹² Milud he yó dum tau, abay se bong muhen senta yóm ubiha. Yó gónóm mon, là gsalà tekuy du yóm kut hlau ke wen tau tnóbóng tekuy bè yóm Kdaw Kehegnô.” ¹³ Omin Jisas mudél ebè yóm tau kimoy sigelen yó koni, monen mò du, “Bentolem sigelem.” Ne tahu se, bentolen, hol lómón ke laen dù tehe desen, lómón yóm dolihen. ¹⁴ Okóm yó kem Farisi, tódô le gotu lemwót, ne sensatul le yóm kmò khatay le ke Jisas.

Yóm tau kun nélék Dwata

¹⁵ Tódô tngón Jisas yóm tô khatay le du, yó gónón tmagak yóm benwu yó. Tey dê tau bud lemólò du, ne gotu hkóhen des yó kem tau semlaw. ¹⁶ Ne tey kget kehlauchen kul anì là tulón le du bè dumu tau yóm deng nmoen bélê le. ¹⁷ Bè nim nmò Jisas ni, deng gónón dohò yóm tehe udél Dwata deng tulón yóm sotu tugod Dwata ekni boluyen Isaya, yóm monen,

¹⁸ “Ni se yóm tau tóbóng lówóhu, yóm deng néléku.

Tey bong nawahu du, ne tey kligalu béléen.

Angat tódô suu béléen yóm dou Tulus, ne angkat heglalagen bè yóm kdéen tau yóm ktedeng kogotu kukum.

¹⁹ Là kô yó du gungol ye béléen ke mit sgés bè kem dumu tau, duhen ke gel hetê.

Ne là kô gungol ye du htétél bè gónón wen.

²⁰ Bè yóm któbóngen tau, là kô tennù tenfoken du yóm hulu deng metngù,

ne là tennù hnatayen du yóm solok sónmoen mudof.

Okóm henlelen yóm któbóngen kul efet hol gfan yóm kukum tedeng nogoten.

²¹ Béléen gónón mgel nawa yóm kdéen tau.” †

Kemgis Jisas senta Seitan

(Mark 3:20-30; Luk 11:14-23)

²² Ne ominen wen sotu tau nit le ebè Jisas, tau butólolen umew lemwót bè yóm tulus seitan malak du. Tódô hdó Jisas yóm malak du, ne tódô gudél se yóm tau, ne bud mton. ²³ Ya tey ketnga le du yó kem tau sbung bè yó, mon le, “Déke ni yóm mon le semfu gu bè yóm tehe Dabid.”

²⁴ Timbow gungol yó kem Farisi nim mon le ni, mom mon le, “Là kô yó du. Kaem Seitan yóm htulus du yó, yakà són du Seitan kul ogot yó kem tulus sidek.”

²⁵ Tódô tngón Jisas yóm nô lem hendem le, ne yó gónón mon du mò kul, “Yóm benwu tendo mesgólól nawa tauhen, ne ke sónmò le sfatay, angkat meglà. Balù yóm sotu gmónô, ke là ssotu nawa le, ne ke sónmò le sfatay, angkat le tódô seglef. ²⁶ Duhén yó, ke sónmò le sfatay yó kem tau nogot Seitan, deng mesgólól ne nawa yó kem tau nogoten, ne yó se angkat gónó le

me glà. ²⁷ Ke mon ye lemwót bè Seitan yóm kehdóhu tulus sidek, wen snólóku bélê ye. Tedu se gónón lemwót yóm kehdó le tulus seitan yó kem gel lemólò kuy? Tau du de gel htulus kul? Ke là lemwóten bè Seitan yóm kul kegbek hdó tulus sidek, yó se gónón gdilò yóm ksalà kehedem ye. ²⁸ Là kóen na a lemwót bè Seitan yóm kehdóhu tulus sidek, okóm tódô lemwót bè yóm kehtulus Dwata do yóm kegbeku mò du. Ne ni gónó ye temngón du yóm deng kkólen lem blóng ye yóm kogot Dwata tau. ²⁹ Yóm kul ogot yó kem tulus seitan,” mon Jisas, “hol lómón yóm tau kemgis. Laen kô dù tau gusek elem gónóen na a ma yó kem kimuhen ke là nan gna nfét du yóm tau kemgis yó. Ke deng gféten, yó he kegwahen yó kem nóyóen lem gónóen. Hol lómón yó se yóm deng nmou bè Seitan. ³⁰ Yóm tau là mungen do, hnohonon ou. Yóm tau là tnóbóngen do semtifun yó kem tau, deng du se fen semkla kul. ³¹ Yó gónóhu mon du mò kuy, hnifót Dwata yóm tau balù kihu salà nmoen, ne balù kihu udélen sidek gbak ebéléen. Okóm là kô hnifóten du ke sidek kbaken ebè yóm Tulus Dwata. ³² Ne hnifót Dwata yóm tau ke sidek kbaken ebè yóm Ngà Tau. Okóm là kô hnifóten du ke sidek kbaken ebè yóm Tulus Dwata. Ke yó nmò yóm tau, laen kô tul kkóhen tahen yóm salaen yó.”

Dilò bè kbunguhen yóm koyu

(Luk 6:43-45)

³³ Bud mon Jisas mò kul, “Yóm koyu hyu, hyu se kbunguhen. Ne yóm koyu sidek, sidek se kbunguhen. Tódô ket koyu mungu, sal dilóem bè kmò kbunguhen ke hyu duhen ke sidek. ³⁴ Ya nim yu kem tau, knawa ye ulal. Yó gónón sidek kebkó ye, abay se hono sidek yóm nô lem hendem ye. Yó se nô lem hendem yóm tau, yó se sut bè sumóngen. ³⁵ Yóm tau hyu, hyu kebkóhen lemwót bè yóm hyu gel suen lem hendemen. Yóm tau sidek, sidek kebkóhen lemwót bè yóm sidek gel suen lem hendemen. ³⁶ Tódô tulónu kuy,” mon Jisas, “bè yóm kdaw kkukum Dwata tau, angkat gotu snólóken bélê le yóm kdéen deng tehe gel benkó le laen dù muhen. ³⁷ Yakà lemwóten bè yóm tehe gel benkó ye gónó Dwata lemwót kmukum kuy, ke angkat tnafaken yu duhen ke là.”

Tô hmò le ke Jisas yóm hentaw ton

(Mark 8:11,12; Luk 11:29-32)

³⁸ Ne wen bè yó kem tmlók hlau ne bè yó kem Farisi mudél ebè Jisas, mon le, “Ó Sér, kóyô me ke moi kum yóm hentaw ton.”

³⁹ Bnalà Jisas se lu, monen, “Tey sidek yó kem tau kmoen ni. Balù udi ke wen nawa ye ebè Dwata. Móyô ye kô ke wen hentaw ton nmou lem blóng ye? Laen kô dù bud nmou ne. Tek són nmou lem blóng ye, són yóm hentaw ton tehe ton le bè Juna ekni, yóm sotu tehe gna tugod Dwata. ⁴⁰ Bè yóm tlu buteng Juna nô lem blutut yóm tey utón bong lem mohin, yó hnigaden

† Isaya 42:1-4.

yóm tlu butengen angkat nô lem lebeng yóm Ngà Tau. ⁴¹ Bè yóm kdaw angkat kkukum Dwata tau, tódô le sbung mdà bè yó se kul yó kem tau là Ju le lemwót bè Ninibi, ne angkat nsel le yu. Anam yó ne, tek olo Juna he yóm tehe hetngón du kul yóm udél lemwót bè Dwata, ewenem yó, sana kehegsel le, ne tódô tngak le yóm sidek gel nmò le. Ne deng wen yóm mkay senta Juna deng kól lem blóng ye bè ni, okóm deng mom henda ye. ⁴² Bè yóm kdaw angkat kkukum Dwata tau, angkat mdà bè yó se kun yóm tehe libun boi là Juhen lemwót bè benwu Siba, ne nselen yu. Tehe gloken milo lemwót gu bè kun benwu là sekna lanen na a hemklingu ke Selumun, yóm tehe sotu tau hol geta bélê tekuy ekni, yóm ali hulung hmau. Ne deng wen ne yóm mkay senta Selumun deng kól lem blóng ye bè ni, okóm deng mom henda ye."

Bud kesfulék yóm tulus seitan ebè yóm tau tehe nalak-
en

(Luk 11:24-26)

⁴³ "Ke deng mdó bè yóm tau yóm tulus seitan gel malak du, yó lanen semibet gu lem bnes mebel gónón e hegnô. Okóm ke laen dù bang tonen, ⁴⁴ yó mon yóm tulus seitan yó, 'Na bud mulék dé ebè yóm tehe gónóhu lemwót.' Tahu se. Bè yóm kkólen bè yó, tódô tonen laen kô dù nô du, deng mólós, ne minggel kestifesen yóm tehe gónóhen nô yó. ⁴⁵ Ominen na tódô bud lemwót, nan e nangay hitu dumuhen bud nô bè yó, bede yóm ali sidek egem le sentahen. Tikóng le deng kól, tódô le husek bè yóm tau gónó le nô. Yó gónóm mon, mom mkay senta yóm gna tehe ali ksidek kegnómen du. Lómón yó se yóm angkat gfà le yó kem tau gel mò sidek nim kmoen ni."

Kebel le ke Jisas le yéen ne kem twolihen

(Mark 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Bè yóm tolo lel Jisas mudél ebè yó kem tey tau sbung ebéléen, sut le se bè yó le yéen ne yó kem twolihen, tô le mýô stolón du, okóm olo le tódô mdà bè lewaen. ⁴⁷ Ne wen tmlón du ke Jisas, monen, "Tu dé le yéem ne kem twolihem, mdà le bè lewà, mýô le stolón kóm kun."

⁴⁸ Mom yó balà Jisas kul, monen, "Wen se dumu yéu, ne wen se dumu twolihi." ⁴⁹ Ominen yó temdok ebè yó kem tau gel lemolò du, monen, "Ngem ni kem tau nii, hol lómón ke yéu ne hol lómón ke twolihi. ⁵⁰ Abay se yóm tau mimón yóm kun kóyô Mà bè longit, hol lómón ke twolihi ne libunu ne yéu."

Yóm hlingón bè yóm tau smohul

(Mark 4:1-9; Luk 8:4-8)

13 Bè yóm kdaw yó, lemwót bè gónô Jisas, mógów etu bè kilil yóm lanaw, ne myón ne tmlók bè yó. ² Ya tey tau genged bud stifun ebéléen. Botong lemwót Jisas motun eta yóm ówóng, ne bè yó gónón

myón. Fen le nô bè kilil lanaw kul yó kem tey tau wen. ³ Tey dê tulónen kul, bede sal hlanan bè hlingón, monen, "Wen sotu tau nan e sohul bnéken bè dnaduhén. ⁴ Bè yóm ksohulen du, wen se temsik ebè lan, ne sut yó kem onuk koyu, ne tódô gotu tnukò le. ⁵ Wen se sohulen gdek elem lusok botu ebè yóm gónón laen hol tonoken. Là kóen legen deng sana tmowok, abay se là mfól tonoken. ⁶ Okóm timbow sut kdaw bè yóm deng ktowoken, tódô kendel menes, abay se monem là holen ngelem dolilen. ⁷ Ne bud wen se sohulen gdek e talak yóm gónón angkat mfól kluon. Ne tmowok se, tódô mung senok bè yó kem kluon, okóm deng mom limes kun yóm ngà towok halay lem blóng le. ⁸ Okóm wen se sohulen gdek ebè gónón hyu tonok. Timbow gefet, ya tey kfól bunguhen. Wen se kanguyen mungu lematu, wen se mungu nem folò, wen se mungu tlu folò." ⁹ Omin Jisas bud mon du mò kul, "Yóm tau wen klinguhen, hol hmungol."

Yóm gónó Jisas gel hmingón du yó kem gel toloken kul

(Mark 4:10-12; Luk 8:9,10)

¹⁰ Kogolen bè yó, mógów le ebè Jisas yó kem gel lemolò du, wen snólók le béléen, mon le, "Moen de ke gel hningónem yóm gel ktolokem yó kem tau?"

¹¹ Bnalà Jisas se, monen, "Wen yóm là heglileb Dwata du bè kem dumu tau bè yóm kmò kogoten tau, okóm deng heglileben bélê ye. ¹² Yóm tau ke wen deng gwahen, angkat tendo bud gel tennù Dwata béléen ani hol mdengen yóm gwahen. Okóm yóm tau là suen du lem hendemen yóm deng gungolen, balù yóm udi tehe tngónen, angkat bud kó Dwata béléen. ¹³ Yó gónóhu na gel hmingón du yóm gel tulónu kul, abay se bè yóm kton le du, là kô dog dilò le du. Ne bè yóm kungol le du, là kô dog glileb le du. ¹⁴ Yó deng gónón dohò yóm tehe mon yóm sotu gna tugod Dwata ekni boluyen Isaya,

'Anien he ke gungol le, là kô glileb le du.

Anien he ke ton le, là kô dilò le du.

¹⁵ Abay se là mýô le dmalang ni kem tau ni, deng mom nseng le klingu le, deng le mom hidong.

Ke bê le nmò yó dum yó, dilò le yóm gel ton le ne glileb le lanen yóm gel gungol le.

Ngangen ne efet le mimón béléu,' mon Dwata, 'ne gotu hnífótu yó kem salà le.' †

¹⁶ Okóm kuy tey hyu," mon Jisas, "abay se dilò ye yóm gel ton ye, ne tngón ye lanen yóm gel gungol ye.

¹⁷ Tódô tulónu kuy ktahuhen, tey dê kem tehe tugod Dwata ekni dalang se yó kem dumu tau Dwata, gel tô hendeen le mton du yóm kuy deng ton nim kmoen ni, okóm là kô ton le du. Tô hendeen hnungol le se kul yóm kuy deng gungol ni, okóm là kô gungol le du."

† Isaya 6:9,10.

Hnigad yóm tau smohul

(Mark 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸ “Ni hnungol ye,” mon Jisas, “yóm lan yóm hningónu yó koni bè yóm tau smohul. ¹⁹ Ke wen tau mungol du yóm tulón bè kmò kogot Dwata tau, ne là dog hendem le du lanen, hol lómón ke yóm bnék temsik ebè lan. Tódô sut Seitan, nwahen bélé le yóm udél deng gungol le. ²⁰ Bong yóm bnék gdek elem lusok botu, hol lómón ke yó kem tau hmungol yóm Udél Dwata, ne tódô kendel hentahu le, ne tey ktimu óyô le du. ²¹ Okóm là kóen dmolil, tek likót le tó hemtahu. Timbow wen gfà le duhen ke wen hlayam sut bélé le lemwót bè yóm tó kehtahu le, tódô kendel gkogol le yóm tó kehtahu le yó. ²² Bong yóm bnék gdek elem yóm angkat gónón mfól kluon, hol lómón ke yó kem tau hmungol du yóm Udél Dwata, okóm dê bnukù nawa le bè klowil le, ne gfét nawa le bè kebel le kendengen le. Yó gónón limes yóm kehtahu le, ne laen kô dù bunguhen. ²³ Okóm yóm bnék gdek ebè gónón hyu tonok, hol lómón ke yó kem tau hmungol du yóm Udél Dwata, ne glileb le. Tey kbungu le kul, wen se mungu lematu, ne wen se mungu nem folò, ne wen se tlu folò.”

Yóm hlingón bè yóm kluon gbol lem halay

²⁴ Bud wen hningón Jisas bélé le, monen, “Yóm kogot Dwata tau, lómón yóm tau na a smohul yóm bnék hyu bè dnaduhen. ²⁵ Sotu kifú bè yó, igò le lemnga tungò yóm kdê le, tódô sut yóm hohon yóm tau fun dnadunan e bud nulit sohul bè dnadu yóm lem kluon, ominen bud mulék. ²⁶ Ne ominen tmowok yóm halay, ne tmowok se kun yóm lem kluon. Timbow deng nbuten mosò yóm halay, yó he kdilò le du yóm kluon deng gbol lemen. ²⁷ Timbow ton yó kem tau gel mò nmò bè yóm tau fun dnadu yó, omin le kendel mógów ebéléen, ne mon le mò du, ‘Ó Sér, igoen se tey tilob yóm bnék sohulem bè dnaduhem, moen se tu du ke wen gbol lemen?’

²⁸ Bnalà yóm tau fun dnadu, monen, ‘Yóm tau hohon do mò du yóm yó.’

Ne mon yó kem tau mò nmò béléen, ‘Tedu kmò me du du? Gotu kendut me kô yóm deng gbol bè yó?’

²⁹ ‘Tagad he,’ mon yóm tau fun dnadu, ‘déke mom gomong gekdut ye yó dum halay. ³⁰ Na ye tódô hbungu lemen he yó kem halay. Sok kól bè angkat kutahu du, gna hekdutu yó kem tau muta yó kem kluon yó, gotu benkes lu ne ntem le. Omin yó he muta yó kem halay, ne omin ye mogut kul ebè fol.’”

Yóm hlingón bè yóm lem hulu ali lemnek

(Mark 4:30-32; Luk 13:18,19)

³¹ Ne bud wen sotu hningón Jisas bélé le, monen, “Yóm kogot Dwata tau, hol lómón yóm lem hulu deng hulu yóm sotu tau bè tnibahen, ³² yóm lem hulu ali

lemnek bè kdéen. Okóm ke deng tmowok yóm huluhén yó, tey bong, ne baling koyu, ne gotu le smalagu te hangahen yó kem onuk koyu.”

Yóm hlingón bè yóm bulung henok mambang

(Luk 13:20,21)

³³ Ne bud sotu hningón Jisas bélé le, monen, “Sotu gónó tekuy e hmingón du yóm kogot Dwata tau, hol lómón ke yóm libun mò mambang. Balù tek udì bulung henok boolean bè yóm tey arina deng hnéféen, botong gbeken henok du yóm kbongen.”

Gel hlan Jisas bè hlingón yó kem tulónen

(Mark 4:33,34)

³⁴ Kdê yó kem tulón Jisas yó kem tey tau sbung, sal gel hlanan bè hlingón. Laen dù tulónen kul ke là hningónen du. ³⁵ Ni se deng gónón dohò yóm udél yóm sotu tau tugod Dwata ekni, yóm monen, “Angat gel hningónu yó kem gel tulónu kul. Angat tulónu kul yó kem tehe là deng tngón le du lemwót bè hol kbut benwu.” †

Tennef yóm kluon gbol lem halay

³⁶ Kewót Jisas bè yó, tngaken yó kem tey tau wen, ominen husek elem gónô. Mógów le ebéléen yó kem gel lemòdu du, ne mon le mò du, “Tulónem kum kun lanen yóm hningónem bè yóm halay wen kluon gbol lemen.”

³⁷ Tahu se, tulón Jisas kul, monen, “Yóm tau sohulen yóm bnék hyu bè dnaduhen, duhen yóm Ngà Tau.

³⁸ Ne yóm dnadu, hningónen yóm klamangen benwu. Ne yóm bnék hyu yó, duhen yó kem tau deng nogot Dwata. Yó hningón yóm kluon gbol lemen, duhen yó kem tau deng nogot Seitan. ³⁹ Ne yóm hohon smohul du yó, duhen Seitan. Yóm deng kgefet yóm halay, hningónen yóm hol són kdaw. Ne yó kem tau muta, duhen yó kem hógów Dwata gu bè longit.

⁴⁰ Bè yóm kekdut le yó kem kluon gbol lemen, ne yóm ktem le kul, hol lómón yó se yóm angkat kmoen bè yóm hol són kdaw. ⁴¹ Angat dók yóm Ngà Tau yó kem hógówen gu bè longit anì gotu kó le yó kem kdéen tau gel mit kem dumu le mò sidek, dalang se yó kem dumu tau gel mò sidek, gotu kó le lu. ⁴² Gotu tudà le lu elem lanaw ofi. Ditu gónó le heslaf dmumu mkik, ne sembéhé kakim. ⁴³ Okóm kul yó du kem kun tau Dwata, hol lómó angkat keslinang le mata kdaw ke sok le deng kól ditu bè yóm benwu nogot Mà le bè longit. Yóm tau wen klinguhen, hol hmungol.”

Yóm hlingón bè yóm kimu labi

⁴⁴ “Sotu gónó tekuy e hmingón du yóm kogot Dwata tau,” mon Jisas, “hol lómón ke yóm kimu labi deng tódô ton yóm sotu tau talak yóm dnadu, yóm kimu tehe lebeng yó kem tau gnan ekni. Bè yóm ktonen du,

† *Lingón 78:2.*

bud lebengen se kun. Ya tey kligalen mulék. Tódô gotu himot hbaluen yó kem kdê nô béléen anì geblihen yóm tonok gónón mton yóm kimu labi.”

Yóm hlingón bè yóm kimu libun boluyen périlas

⁴⁵ “Sotuhén,” mon Jisas, “sotu gónó tekuy e hmingón du yóm kogot Dwata tau, hol lómón ke yóm sotu tau mebel yóm kimu libun alì mebtès boluyen périlas.

⁴⁶ Timbow wen tonen sotu alì tilob, ominen mulék, ne gotu himot hbaluen yóm kdê kendengenen anì geblihen yóm périlas tonen yó.”

Yóm hlingón bè yóm huket

⁴⁷ “Sotu bud gónó tekuy e hmingón du yóm kogot Dwata tau,” mon Jisas, “hol lómón ke yóm huket tudà le e talak lanaw, ne tey dê kay utón él tawanen. ⁴⁸ Timbow deng hnok yóm huket, omin le demyol du ete kembu. Yó nmò le, sentólóng le yó kem utón tawan huket le. Lemwót yó kem utón hyu, sù le lu lem timbà. Ne fen gotu bot le yó kem utón sidek. ⁴⁹ Hol lómón yó se mò kmoen sok kól bè yóm hol són kdaw. Lemwót yó kem hógów Dwata gu bè longit, gotu sentólóng le yó kem tau gel mò du yóm hyu bè yó kem tau gel mò du yóm sidek. ⁵⁰ Yó kmò le yó kem tau sidek nmò le, gotu tudà le lu elem lanaw ofi. Ditu gónó le alì heslaf dmumu mkik, ne sembéhé kakim.”

Yóm hlingón bè yóm kimu labi ne kimu lomi

⁵¹ Snólók Jisas bè yó kem gel lemòlò du, monen, “Gotu glileb ye kô lanen ni kem hningónu ni?”

Mon le se, “El, Sér, glileb me.”

⁵² Bud mon Jisas, “Yóm tau gel tmolok hlau gnan, ke deng gfì bè kogot Dwata tau, hol lómón ke du yóm tau wen kimu labihen, ne wen kimu lomihen deng den-félen bè gónóen mò gónóhen gel ma yóm wen muhen du.”

Kekbè le ke Jisas bè Nasarit, yóm hol kun benwu

(Mark 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ Timbow deng gotu deng ktulón Jisas du kul ni kem gel hningónen ni, ominen lem wót bè yóm benwu yó, bud mulék ebè hol kun benwu. ⁵⁴ Yóm kkólen bè yó, tódô na a tmolok bè yóm gónó le gel stifun yó kem Ju. Ya tey ketnga le du yó kem tau hmungol du, mon le, “Gónón ma du ketngónen tmolok nim tau ni? Ne gónón lem wót yóm ktulusen mò du yó kem hentaw ton gel nmoen? ⁵⁵ Igoen se du ngà yóm tau gel mò gónó. Ne igò sem Midi du yóm yéen. Ne du se twogu le Jim ne Jusif ne Simun ne Judas. ⁵⁶ Ne yó kem libunen, nô le gu bè ni. Gónón lem wót de yóm tey khulungen nim tau ni?” ⁵⁷ Ne yó se gónó le kembè du.

Mon Jisas mò kul, “Yóm tugod Dwata, laen kô dù madat du bè yóm hol kun benwu. Dalang se yó kem hol kun fes lówó, là kô nadat le du. Tek són yó kem dumu tau bè tólóng benwu madat du.” ⁵⁸ Lemwót bè yóm là

kehtahu le du, là holen wen hentaw ton nmò Jisas bè yó.

Kegbelen bè nawa Hirod yóm tehe kehfatayen ke Jan gel mabtays

(Mark 6:14-29; Luk 9:7-9)

14 Bè yóm kdaw yó, gefet bè Hirod yóm gubérnor bè Galili, yóm gel nmò Jisas. ² Bè yóm kungolen du, monen mò yó kem tau smugung béléen, “Deng duhen yó se yóm Jan tehe gel mabtays, deng bud mowil. Yó gónón wen ktulusen gembek mò du yó kem hentaw ton gel nmoen.” ³ Yó gónó Hirod mon du yóm yó, abay se du yóm tehe hekfô ke Jan, lelen hfét du, ne heblanguen. Yó gónón mò du béléen yóm yó, lanen tehe mólów du bè yóm tehe kalawen ke Hirudiyas, yehen yóm twolihen boluyen Filip. Tehe gel monen mò ke Hirod, “Deng nuléhem yóm hlau tekuy yóm kalawem yehen twolihem yó.” ⁵ Bè yóm kungol Hirod du yóm udél Jan yó, hol kóyóen ke tô kendel hfatayen Jan, okóm likò bè yó kem Ju, abay se dilò le hol tugod Dwata yóm Jan.

⁶ Ni se tehe kmoen yóm katay Jan. Bè yóm tehe kkól yóm kdaw gel kehlial le du yóm tehe ksut Hirod, hadal le yóm ngà Hirudiyas libun lem blóng yó kem tey tau deng sbung bè yó. Ya tey kehyu nawa Hirod.

⁷ Wen fasaden yóm ngà madal yó, monen, “Balù kihu nóyóem, blayu kóm.” Gloken smafà béléen he.

⁸ Lemwót se yóm ngà, snólóken bè yéen ke tedu yóm hnihen bè Hirod. Ne yó mon yéen mò du monem mò ke Hirod, “Kulu Jan dé blayem do, hyónem do te huyów.” ⁹ Timbow gungol Hirod yóm yó, ya tey sidek kegbeng lemen. Okóm lem wót bè yóm deng safaen

bè yóm ngà yó, lel le mungol du yó kem tey tau wen bè yó, yó gónón tódô hemlus du béléen yóm hnihen.

¹⁰ Tahu se, tódô heklengen lihol Jan lem blanggù.

¹¹ Omin le mit kuluhén ne hyón le te huyów, blay le bè yóm ngà libun. Ne lem wót se kun, blayen ke yéen.

¹² Lemwót lówó Jan, fen nwa yó kem gel lemòlò du, ne lebeng le. Timbow deng kebgeng le du, omin le mógów ebè Jisas, tulón le du kdéen.

Kehken Jisas yóm limu libu kem logi

(Mark 6:30-44; Luk 9:10-17; Jan 6:1-14)

¹³ Bè yóm kungol Jisas du yóm deng glumfak Jan, kewót le bè yó són lu smakay ówóng etu fatu lanaw bè yóm gónón tinof. Ne e gungol yó kem tau yóm kewót le Jisas yó, tódô le lem wót se kul gu bè kul benwu, gotu le tmonok mentad hilol lanaw na le e lenebet Jisas.

¹⁴ Timbow dmuung le Jisas, tódô tonen yó kem tey tau wen deng gna ebè yó. Ya tey kko duhen kul, gotu hkóhen yó kem des le.

¹⁵ Timbow deng kimel, mógów le ebè Jisas yó kem gel lemòlò du, mon le, “Deng kimel ne ni, lelen là moni bè tau nim benwu ni. Dókem lu dé ni kem tey tau ni ebè tu kem benwu hmilol anì na le e bemli ken le.”

¹⁶ “Omin he,” mon Jisas. “Tódô yu ne hemken kul.”

¹⁷ Mon le se, “Ê, sòn nô bélê me bè ni, tek sòn limu botù mambang ne lewu tedek utón él.”

¹⁸ “Nit ye edini kun,” mon Jisas. ¹⁹ Tahu se. Omin Jisas gotu hyón yó kem tau bè yóm gónón ukol bnes. Ne nwahen yóm limu botù mambang ne lewu tedek utón él, ne temngel ebè longit, mni bè Dwata. Ominen kem-béng yóm mambang, ne oguhen yó kem gel lemòlò du anì sagid le ebè yó kem tau. ²⁰ Tódô kdê le se gotu mken ne gotu le bsow. Timbow deng kken le, gotu sentifun yó kem gel lemòlò ke Jisas yóm lukas ken le, botong sfòlò lewu abì. ²¹ Yó kwen kem logi mken, botong limu libu. Là homong nsó le du kem libun ne kem ngà.

Kógów Jisas te él

(Mark 6:45-52; Jan 6:15-21)

²² Kogolen bè yó, gotu hotun Jisas elem ówóng yó kem gel lemòlò du, hegnahen lu efatu lanaw, ominen yó hulék yó kem tau. ²³ Timbow le deng gotu lemwót, lemwót se ke Jisas kun elem bulul tek sotuhen lanen na a mni bè Dwata. Ngangen nô bè yó lem bulul efet kifu tek sotuhen. ²⁴ Blaem yóm ówóng snakay yó kem gel lemòlò du, deng kól talak lanaw. Ya tey keglayam le nan e senlong lu yóm tey lenos bong.

²⁵ Song sut bélê le Jisas deng móyón mwas, tódô mógów ta él ebélê le. ²⁶ Bè yóm kton le du yóm kógówen ta él, ya tey sidek klikò le, ofo kul mon du ke busaw. Botong le gotu lemangat. ²⁷ Omin Jisas kendel mudél ebélê le, monen, “Hgel ye nawa ye dé. Ou ni. Bè ye abay hlikò.”

²⁸ Hebkó se ke Pitér, monen, “Ó Sér, ke tahu uu se yó, hógówem o edyó kun ta él.”

²⁹ “Géhéli sen,” mon Jisas.

Mung tódô kekmó Pitér ta yóm ówóng le, tódô mógów ta yóm él etu bè Jisas. ³⁰ Okóm timbow gnómen yóm tey kgel yóm lenos, tey sidek klikoen, ne tódô sen-gengen se tô lemneb elem él. Ne botong gdawaten Jisas, monen, “Tnóbóngem o, Sér.”

³¹ Omin Jisas kendel kemfô du bè sigelen, monen, “Tey udi kehtahuhem nim uu. Moen du ke megewu nawam do?” ³² Ne omin le motun elem yóm ówóng, ne tódô teflok se yóm lenos.

³³ Yó kem dumu gel lemòlò ke Jisas nô lem yóm ówóng yó, botong tud le bukòl le bè soluhen, mon le, “Tahu uu se yóm Ngà Dwata.”

Kkó Jisas des yó kem tau bè Ginésarit

(Mark 6:53-56)

³⁴ Ngang le mówóng efet le dmuung fi fatu yóm lanaw bè yóm benwu boluyen Ginésarit. ³⁵ Bè yóm kkól le bè yó, tódô kendel dilò le se Jisas yó kem tau bè yó, ne omin le gotu hetngón du bè yó kem benwu hmilol yóm deng kegdek Jisas bélê le. Tahu se, gotu nwit le ebè Jisas yó kem tau gemnóm des bélê le.

³⁶ Henkodu le béléen baluen ke olo le gemdù kilil ne-

sen yó kem tau gemnóm des. Tahu se, tódô kdéen tau gotu mdù nesen, tódô le gotu bud hyu.

Yóm tolok kem tau gnan

(Mark 7:1-13)

¹⁵ Ne wen kem Farisi ne yó kem gel tmolok hlau mógów ebè Jisas, lemwót le bè syudad Jirusalim. Wen snólók le béléen, mon le, ² “Moen de kul yó kem gel lemòlò kóm ke là lolò le du yó kem hlau yó kem tehe fù tekuy ekni? Là dog le na molob tdok gu laan le là deng mken.”

³ Bnalà Jisas se lu, monen, “Wen se do snólók bélê ye. Moen se kuy du ke là lolò ye du yóm hlau Dwata, mom yó lolò ye yóm hlau lenbù nmò ye? ⁴ Igò Dwata se mon du bè Sulaten, ‘Nadatem maem ne yéem.’ Ne sotuhen, ‘Yóm tau ke sidek kbaken ebè maen ne yéen, tódô hnatay kmò du.’ [†]

⁵ Okóm yóm kuy gel tolok,” mon Jisas, “là kóen sidek kun ke mon te bè kem tuha tekuy, ‘Yóm tô blayu kuy, deng mom blayu ke Dwata.’ ⁶ Bè yóm ktolok ye yó, là kóen sidek ke là bud nadat te kem tuha tekuy. Ni se gónón gfan yóm klaen dù mu ye du yóm hlau Dwata. Són lolò ye yóm kuy hlau lenbù nmò. ⁷ Tey tau hemtedeng knò nim yu. Deng yu se gónón e gbak yóm tehe udél Isaya, yóm monen,

⁸ ‘Són bè sumóng gónó le madat do ni kem tau ni, mon Dwata, okóm yóm nawa le tey mayuk béléu.

⁹ Laen kô dù muhen yóm gel ktaba le ebéléu, abay se són hlau lenbù nmò tau yóm gel tolok le, okóm bè ktolok le du, hol lómón ke hlau lemwót béléu.’” ^{††}

Yóm gónón là mólós bè Dwata yóm tau

(Mark 7:14-23)

¹⁰ Ne bud senbung Jisas ebéléen yó kem tey tau wen, monen mò kul, “Ni hol hnungol ye anì tngón ye. ¹¹ Là kóen lemwót bè yó kem kihungit yóm tau mit du là mólós bè Dwata. Okóm yó mit du là mólós, duhen yóm sidek kebkó gel btang bè sumóngen.”

¹² Kogol yóm kudél Jisas yó, mógów le ebéléen yó kem gel lemòlò du, ne mon le mò du, “Tey sidek kebut le kóm yó kem Farisi tu koni lemwót bè yóm monem ebélê le.”

¹³ Ne bnalà Jisas lu, bede hningónen, monen, “Yóm hulu là kun hulu du yóm Mà bè longit, angkat tódô kenduten. ¹⁴ Tódô bayà ye lu yó kem Farisi yó. Hol lómón ke tau le butô tô nalak le kem dumu le butô. Ke salak honon butô, kaem angkat le gotu geblos elem sol.”

¹⁵ Omin Pitér mudél ebè Jisas, monen, “Tulónem kum dé lanen yóm deng monem là mólós yó koni.” ¹⁶ Mon Jisas se, “Ilóem laen deng tngón ye kô kuy senta yó kem dumu tau? ¹⁷ Là tngón ye du kô balù kihungit yóm tau, tódô hlós elem blututen, ominen yó bud gel

[†] Kewewà 20:12, 21:17, Hlòlò 20:9, Hlau 5:16. ^{††} Isaya 29:13.

lemwà gu lem lówóhen. ¹⁸ Okóm yóm sidek kebkó gel btang bè sumóng yóm tau, hono lemwót lem hendemen, ne yó se mit du là mólós bè Dwata. ¹⁹ Kdê yó kem nmò sidek, hono lemwót bè kehedem tau, lómón yóm monok, ne mdà yehen, ne mò samuk, ne mnagaw, ne mò kéng, ne yóm tódô gel semtulón dumu tau. ²⁰ Yó se yó kem nmò gónó tau là mólós bè Dwata. Tek élél yóm là na kolob tdok gu laan là deng mken."

Kehtahu yóm sotu libun là Juhen

(Mark 7:24-30)

²¹ Bud kewót Jisas bè yó, hlós ebè yóm benwu moni bè Tayal ne Sidon. ²² Timbow le kól bè yó, wen sotu libun là Juhen lemwót bè yó mógów ebéléen, libun semfu gu bè tau Kanan. Tódô hgelen udélen tmaba ke Jisas, monen, "Ó Sér, sfu tehe Dabid, hol knoduhem ou. Wen yóm ngau libun lengel matahen, ne tey sidek kehlayamen du yóm gel malak du."

²³ Okóm bà sekteb ke bnalà Jisas. Omin le mógów ebéléen yó kem gel lemólò du, mon le mò du, "Yake tódô hulékem yóm libun yó, sónmoen tendo hebnes huli tekuy."

²⁴ Omin Jisas mudél ebè yóm libun, monen, "Tek són ebè yó kem tau Israél gónó Dwata e hógów dou, yakà mkél le bè yó kem ubiha tabag."

²⁵ Okóm tódô hegluduk bè ti Jisas yóm libun yó, monen, "Hol tnóbóngem o sen, Sér."

²⁶ Bud bnalà Jisas, bede hningónen, monen, "Là hyu mbot du bè kem ohu yóm kul ken kem ngà."

²⁷ Bud mon yóm libun, "Tahu se yóm monem yó, Sér. Okóm balù yó he kem ohu, sal gel ken le yó kem ubang ken gel btang gu te lemisa yóm tau funen."

²⁸ Omin Jisas mon du mò du, "Tey bong kehtahuhem, Lenibun. Yó ne, deng gutahem ne yóm hnihem béléu." Tahu se, tódô sen-gengen se mkó des yóm ngà yóm libun yó.

Kehkó Jisas des yó kem tau

²⁹ Bud kewót Jisas bè yó mentad hilol Lanaw Galili, ominen hlós elem bulul, ne myón bè yó. ³⁰ Bè yóm knóen bè yó yó, tey dê tau bud mógów ebéléen. Gotu nit le ebéléen yó kem tau tugô, ne yó kem tau butô, ne yó kem tau tiked, ne yó kem tau umew, ne tey dê kem dumu tau gemnóm des snéen. Gotu sù le lu klokok ti Jisas, ne gotu kóhen se yó kem des le. ³¹ Tey ketnga le du yó kem tau yóm kton le yó kem umew bud le gudél, yó kem tau tiked gotu bud hyu, ne yó kem tau tugô gotu bud mekteng kógów le, yó kem tau butô gotu bud mton. Ya tey kdóyon le ke Dwata, yóm kul gónó hemtahu yó kem tau Israél.

Kehken Jisas yóm fat libu kem logi

(Mark 8:1-10)

³² Omin Jisas tmaba ebè yó kem gel lemólò du, ne monen mò kul, "Tey klayuk nawahu kul ni kem tau ni.

Deng tlu kdaw le ni ne nô béléu bè ni, laen kô dù bud ken le. Ne là se móyóe tódô hulék kul là mken, kô lenmek le gu bè lan."

³³ Mon yó se kem gel lemólò du, "Bang tô gónó tekuy ma du mò hken kul bè nim benwu laen hol tau menwu du ni yó kem tey tau wen ni?"

³⁴ Bud mon Jisas se, "Hilu botù de mambang nô bélé ye?"

Mon le se, "Tek hitu botù ne wen ngà utón élen."

³⁵ Omin Jisas gotu hyón kul yó kem tey tau wen. ³⁶ Ne nwhen yóm hitu botù mambang ne yóm udì utón él, ne nan mni bè Dwata. Tikóng deng knihen, ominen kembéng du, ne hsagiden yó kem gel lemólò du.

³⁷ Gotu le mken kdê le, ne tódô le gotu gemtu. Timbow deng kken le, gotu sentifun yó kem gel lemólò du yóm lukasen, botong hitu abì. ³⁸ Yó kwen tau mken, botong fat libu logi, là homong nsó le du kem libun ne kem ngà. ³⁹ Omin Jisas gotu hulék yó kem tau. Lemwót kun bud motun elem yóm ówóng, mógów etu bè yóm benwu glem lem Magadan.

Kóyô le ke wen hentaw ton nmò Jisas

(Mark 8:11-13; Luk 12:54-56)

16 Sotu kdaw bè yó, wen yó kem Farisi ne yó kem Sadyusi mógów ebè Jisas na le e tō tnilów, mon le mò du, "Moi kum kun yóm hentaw ton mò gónó me hemtahu du yóm khógów Dwata kóm."

² Okóm yó balà Jisas kul, monen, "Ke deng sdef kdaw, sal gel mon ye, 'Angat mnóng kdaw ke haya, yakà hulô but longit.' Ne tahu se. ³ Ne ke hlafus, sal gel mon ye, 'Angat kmulón ni kdeng, yakà hulô but longit.' Ne tahu se. Tey ye hulung milô du yó kem gel ton ye bè longit, mon Jisas. Okóm là hulung ye temnef du yóm dê hton Dwata kuy nim kmoen ni. ⁴ Hol monu sidek tau nim yu! Bà udì ke wen nawa ye ebè Dwata. Móyô ye kô ke wen hentaw ton nmou lem blóng ye? Laen kô dù bud nmou ne, tek són nmou lem blóng ye, són yóm hentaw ton tehe ton le bè Juna ekni." Ominen tódô tmagak kul.

Ketgama yóm kul gel ktolok yó kem Farisi ne yó kem Sadyusi

(Mark 8:14-21)

⁵ Timbow le deng kól fi fatu yóm lanaw le Jisas, tódô gbel bè nawa yó kem gel lemólò du yóm klaen dù mambang nit le mò bnotu le. ⁶ Ne wen udél Jisas ebélé le, monen, "Hol ten-gama ye yóm kul bulung henok mambang yó kem Farisi ne yó kem Sadyusi."

⁷ Stulón le són lu yó kem gel lemólò du, mon le, "Yó dô gónón mon du yóm yó, yakà klifót tekuy du mit mambang." ⁸ Tódô tngón Jisas yóm sentulón le, yó gónón mon du mò kul, "Moen de ke sentulón ye yóm là kegwit ye bnotu? Tey udì kehtahu ye. ⁹ Efet ni he là deng glileb ye du dilóu yóm gel nmou. Hentulón ye nawa dé yóm kekbéngu limu botù mambang bè yóm limu libu kem logi, hilu abì de lukasen deng sentifun

ye? ¹⁰ Ne yóm le kekbéngu hitu botù mambang bè yóm fat libu kem logi, bud hilu abì lukasen? ¹¹ Là kô na e mambang du tendoken yóm tulónu yó koni. Mò ye là gmileb du du yóm monu? Hol ten-gama ye yóm kul bulung henok mambang yó kem Farisi ne yó kem Sadyusi."

¹² Omin le yó he temngón du sundu bulung henok mambang du yóm tendoken, okóm yóm kul ktolok yó kem Farisi ne yó kem Sadyusi.

Kdilô Pitér ke Jisas yóm Misaya, yóm deng kehkamal Dwata du yóm klamangen

(Mark 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ Bud kewót Jisas bè yó, hlós le etu bè yóm benwu moni bè yóm syudad boluyen Seseriya Flipay. Bè yóm kkól le bè yó, snólók Jisas yó kem gel lemòlò du, monen, "Tedu de kul kmò kehedem du yó kem dumu tau yóm Ngà Tau?"

¹⁴ Mon le se, "Wen se mon du, Jan kun yóm tehe mabtays. Mon kem dumu, Ilaydya kun. Sotu tô kmon le du, Jirimaya kun, duhen ke wen bè yó kem dumu tu-god Dwata ekni."

¹⁵ Ne mon Jisas se mò kul, "Kmò kuy se du? Tedu se kuy kmò kehedem do du?"

¹⁶ Fen bnalà Simun Pitér, monen, "Uu se yóm Misaya, yóm Ngà yóm Dwata laen kô dù tul katayen."

¹⁷ Mon Jisas se mò ke Pitér, "Tey hyu kóm Simun ngà Jan, abay se là lemwóten bè tau yóm kdilóem do, okóm tódô lemwót bè Mà bè longit. ¹⁸ Ni tódô tulónu kóm, lemwót bè yóm udélem yó gónóhu moluy kóm Pitér, yó lanen botu. Ne bè nim botu ni gónóhu mbut hbegel yóm kehtahu le béléu yóm kdéen tau hemtahu bè klamangen benwu. Balù yóm hatay, là kô gatuen kul. ¹⁹ Yó hmou kóm, blayu kóm yó kem kungsi bè yóm kwalisem bè yóm benwu nogot Dwata. Yó se nmò kenbéem talak tonok, yó se angkat bud kenbê Dwata bè longit snéen. Ne yó se nmò là kenbéem du, là se kenbê Dwata du bè longit." ²⁰ Tey mget ktulón Jisas du yó kem gel lemòlò du anì là tulón le du bè dumu tau ke du yóm Misaya.

Tanay ktulón Jisas yóm angkat keglayamen ne katayen

(Mark 8:31-9:1; Luk 9:22-27)

²¹ Nbuten bè yó ne, tódô gel hnakang Jisas tmulón du bè yó kem gel lemòlò du yóm angkat keglayamen, monen, "Là gbeku du ke là mógówe ebè Jirusalim. Bè yóm kkólu bè yó, angkat hnayam le o yó kem tuha gónó tekuy gel galak, ne yó kem tau geta gel demsù ebè Dwata, ne yó kem tau gel tmolok hlau. Ngang le mò du efet hfatay le ou. Okóm bè getluhen kdaw, angkat bud hlowil Dwata o."

²² Omin Pitér mit ke Jisas hlayuk udì, ne bnólówen, monen mò du, "Teya he yó, Sér. Yake béen dohò kut yóm monem yó."

²³ Beklil se Jisas ebè Pitér, monen, "Hlayuki béléu, Seitan. Béem tô henseng yóm nógówu. Là kóen lemwót

bè Dwata yóm kehedemem yó, kaem kehedem tau te tonok."

²⁴ Ne bud mon Jisas mò yó kem gel lemòlò du, monen, "Ke wen tau móyô lemòlò do, song hyu ke tódô tebelen yóm kun kóyô, ne eles tnihangen yóm kun kros, ne ominen yó lemòlò do. ²⁵ Yóm tau ke knamaen klowilen, angkat lana béléen yóm klowilen yó. Okóm yóm tau ke là knamaen du klowilen lanen lemòlò do, angkat gutahen yóm klowil laen dù sónen. ²⁶ Anien he yóm tau ke gotu gfunen klamangen benwu, laen kô dù ofolen du yóm deng gfunen yó ke lana béléen yóm klowil laen dù sónen. Ke lana béléen yóm klowil yó, laen kô dù bud gónón ma du yóm mò tlesen. ²⁷ Yakà angaten bud semfulék edini yóm Ngà Tau," mon Jisas. "Bè yóm kesfuléken yó, gfan béléen yóm tey kegeta Maen, ne gotu le mung du yó kem gel hógów Dwata gu bè longit. Bè yóm kdaw yó, tódô gotu blayen yó kem tau yóm balà yóm tehe deng gel nmò le. ²⁸ Tódô tulónu kuy ktahuen, angkat wen he bélê ye bè ni gmafit mton du yóm bud kesfuléken edini yóm Ngà Tau mò kmamal yóm klamangen."

Kesfili kton le ke Jisas

(Mark 9:2-13; Luk 9:28-36)

17 Timbow deng bud nem kdawen bè yó, lemwót Jisas mnedged ebè yóm sotu bulul geta, nwtien Pitér ne yó kem lewu tau setwoli Jim ne Jan, tek sónen lu. ² Bè yóm knô le bè yó, tódô sfili kton le ke Jisas. Yóm lem uyóhen hol lómón nóng mata kdaw, ne yóm nesen tódô gotu sminang bukay. ³ Ne tódô hetnga ton le se Musis ne Ilaydya, stulón le ke Jisas. ⁴ Mung tódô kudél Pitér ebè Jisas, monen, "Hyu ni, Sér, deng me nô bè ni. Ke móyói, hdae tlu lowig, sotu kóm, sotu ke Musis, sotu se ke Ilaydya."

⁵ Yóm igò Pitér tolo mudél, tódô lememe eta le yóm tey lobun sminang bukay, tódô gungol le yóm mudél gu lemen, monen, "Ni se hol dou Ngà, gónón nô nawahu. Tey kligalu béléen. Hol gel hnungol ye." ⁶ Bè yóm kungol le yóm udél yó, tódô le gotu hegluduk lemfen bè tonok yó kem tau mung ke Jisas, ya tey sidek klikò le.

⁷ Okóm mógów ebélê le Jisas, ne nenoken lu, ne monen mò kul, "Mdà ye dé. Bê ye mom hlikò." ⁸ Omin le tukóng eta, laen kô dù bud tau ton le, tek sòn Jisas.

⁹ Bud kewót le bè yó, mulék le mosol. Tey kget kmon Jisas du mò kul, "Hol bê ye tagad tulón yóm deng ton ye yó koni ke là nan na mowil yóm Ngà Tau."

¹⁰ Snólók le bè Jisas yó kem tau mung du yó koni, mon le, "Tahu kô yóm gel mon yó kem tmolok hlau, nan gna kól he yóm tehe Ilaydya, ominen kól yóm Misaya?"

¹¹ Bnalà Jisas se, monen, "Tahu se yó, nan gna kól yóm Ilaydya mò eles hemtifefes yóm kdéen. ¹² Okóm tódô tulónu kuy," mon Jisas, "deng sut se Ilaydya,

† Yóm kros mon Jisas yó, hningónen yóm là klikò le matay bè yóm klolò le du.

okóm laen kô dù tau dmiô du. Tódô nmò le béléen yóm kul knóyô. Senged se yóm angkat nmò le bè yóm Ngà Tau, angkat tey kehlayam le du.”¹³ Ne tódô tngón yó kem tau mung du yó, ebè Jan yóm tehe gel mabtays gónón gbak yóm tulón Jisas ni.

Hdó Jisas yóm tulus seitán malak yóm ngà

(Mark 9:14-29; Luk 9:37-43a)

¹⁴ Tikóng le deng bud semfulék ebè yó kem tey tau sbung le Jisas, wen sotu tau sut béléen, tódô tuden bukolen bè soluhen, monen mò du, ¹⁵ “Ó Sér, hol knoduhem yóm ngau, wen desen snidaf. Ya tey sidek kehengkelen ke sok gel sut béléen. Wen se gónón gel mugod elem ofi duhen elem él. ¹⁶ Deng nitu ebè yó kem gel lemólò kóm, okóm là gbek le du.”

¹⁷ Omin Jisas mudél, monen, “Yu kem tau kmoen ni, ali ye hemda. Gel sekban yóm kehedem ye. Deng tey ke genu ne nô lem blóng ye, ne deng tey kehlawihu nawahu bélê ye. Nitem edini kun yóm ngaem.” Tahu se, niten ebéléen. ¹⁸ Tódô hdó Jisas yóm gel malak yóm ngà yó, ne sen-gengen se tódô hyu yóm ngà.

¹⁹ Kogolen bè yó, mógów le ebè Jisas yó kem gel lemólò du, tek són lu, mon le mò du, “Moen de kum ke là gbek me hdó yóm tulus seitán malak tum ngà tu koni?”

²⁰ Mon Jisas se, “Abay se tolo udi kehtahu ye. Tódô tulónu kuy ktahuhen, ke bnotù tekuy yóm kehtahu ye, anien ke olon senged bè kutit yóm lem hulu boluyen mustard, botong gbek ye tódô mon du bè yóm bulul nii, ‘Milihi etuu.’ Nénégem kà tódóen mili. Laen kô dù là gbek ye du. ²¹ Okóm yóm tulus seitán malak yóm ngà yó koni, tek sotu hdó du, tek són yóm kni ye bè Dwata, mung du yóm kfasting ye.”

Yóm gewu dulék Jisas eles tmlón du yóm angkat katayen

(Mark 9:30-32; Luk 9:43b-45)

²² Sotu kdaw bè yó, gotu le stifun bè Galili yó kem gel lemólò ke Jisas, ne mon Jisas mò kul, “Angat blay le elem tdok yó kem tau yóm Ngà Tau ²³ mò hfatay le. Okóm bè getluhen kdaw, bud hlowil Dwata.” Bè yóm ktulón Jisas du kul nim ni, ya tey sidek keblat nawa le du yó kem gel lemólò du.

Yóm kbayad Jisas bè Gónô Dwata

²⁴ Timbow le gefet bè Kapérnaum le Jisas ne yó kem gel lemólò du, wen kem tau fen gel mtuk yóm bayad bè Gónô Dwata kól bè Pitér, snólóken, monen, “Gel mayad kô kun yóm tau gónó ye gel htolok yó?”

²⁵ Mon Pitér se, “Igò se.” Kewót Pitér bè yó, husek elem gónô le.

Unihen husek, tódô kendel wen snólók Jisas béléen, monen, “Ó Simun, tedu kóm kehedem du nim ni? Bè ni te tonok, tau du se fen gel mayad bwis bè yóm tau hol geta, kem ngaen kô, duhen ke yó kem tau knamalen?”

²⁶ Bnalà Pitér se, monen, “Yó kem tau knamalen.”

Mon Jisas se, “Ke lómón yó, là dog le mayad ne yó, yó kem hol kun ngà. ²⁷ Okóm là hyuhen ke hebut tekuy lu ni kem tau mtuk ni. Yake lemwóti dé ebè lanaw na a dmulé. Nwahem yóm utón él tanay semkot ne yóm filak mgel tonem lem baken, yó se mò kut bayad lewu te.”

Yóm hol geta bè yó kem tau nogot Dwata

(Mark 9:33-37; Luk 9:46-48)

18 Bè yóm kdaw yó, mógów le ebè Jisas yó kem gel lemólò du, snólók le béléen, mon le, “Tau du se hol geta bè yó kem tau nogot Dwata?”

² Bè yóm kbalà Jisas kul, wen ngà ttabahen ebéléen, hdaen lem blóng le, ³ monen, “Ngem nim ngà nii, là kô ktesen du yóm kegetahen. Tódô tulónu kuy ktahuhen,” mon Jisas, “ke là tenles ye du yóm kuy kehedem lómón yóm kun kehedem nim ngà ni, là kô ye na a gmung bè kogot Dwata tau. ⁴ Duhem yó, yóm tau là hegetahen knóen bè kem dumuhen lómón yóm kun nmò nim ngà nii, du se yóm hol geta bè yó kem tau nogot Dwata.

⁵ Ne ke wen tau hmódó yóm sotu ngà lómón yóm ngà nii mlan bè dou boluy, lómón se ke o ne yóm hnódóhen.”

Ketgama yóm sindil

(Mark 9:42-48; Luk 17:1,2)

⁶ Bud mudél Jisas, monen, “Ke yó nmò yóm sotu tau, ke lemwót béléen gónóhen là bud hemtahu béléu yóm sotu ngà, mom hyu bè yóm tau yó he ke tódô bot elem mohin gu laanen là deng wen ngà hebtangen, tléwéng bè liholen yóm botu bong gónó le gel gmal-ing mò heblaten etlaan.

⁷ Tey kodu le yó kem tau talak tonok, abay se tey dê mit kul là hemtahu. Sal gel sut bè tau se yóm yó, okóm angkat tey tafaken yóm tau mò du. ⁸ Yó gónóm mon, ke doli sigelem duhen ke doli tihem mit kóm là hemtahu, hyu ke tódô kenlengem, ne botem. Mom hyu béléem he ke lana béléem doli tihem duhen ke doli sigelem syan ke gutahem yóm klowil laen dù sónen. Laen kô ofolem du yóm klewu tihem ne klewu sigelem ke deng mom niten uu elem lanaw ofi, yóm ofi laen kô dù tul katayen. ⁹ Ke sotu matahem mit kóm là hemtahu, tódô lensitem, ne tudaem. Mom hyu béléem he ke lana sotu matahem syan ke gutahem yóm klowil laen dù sónen. Laen kô dù ofolem du yóm klewu matahem ke deng mom tudà le uu elem lanaw ofi.”

Yóm hlingón bè yóm ubiha tabag

(Luk 15:3-7)

¹⁰ “Hyu ke béen abay wen hen-gnok ye bè ni kem ngà nii. Tódô tulónu kuy, eles wen yó kem hógów Dwata tendo gel nô bè Mà bè longit fen gel semgyok kul.

¹¹ Yó hol nógówen elem benwu yóm Ngà Tau, nan e tnóbóng yó kem tau deng lana.

¹² Mò kehedem ye du se kuy? Ke wen tau mfun lematu ubiha, mò kmoen du de ke sotu lana bélé le? Ngem kà nan na tebel du yó kem syóm folò syóm bè yóm gónón hótób kul talak bilil nan e hnebel yóm sotu tabag bélé le. ¹³ Bè yóm ktonen du, tey klialen. Tódô tulónu kuy ktahuhen, tey bong he klialen du yóm sotu lana deng tonen senta yó kem syóm folò syóm là lanahen. ¹⁴ Senged se knawa yóm Mà tekuy bè longit. Là kóen móyô ke sotu bè yó kem ngà lómón ni ke tó lana bè soluhen."

Ktolok Jisas yóm kmò keseflifót

¹⁵ "Ke wen gónón gemsalà béléem yóm dumuhem hemtahu, tódóí mógów ebéléen, ne sentulón ye són yu lewu ye yóm salaan béléem. Ke hnungolen uu, bud mulék hyu yóm keswè ye. ¹⁶ Okóm ke là hnungolen kóm, miti sotu duhen ke lewu tau mò dumuhem bè yóm bud kógówem ebéléen anì gloloem yóm deng monen bè Sulat Dwata, yóm monen, 'Ke wen gónóm tmifù dumum tau, hyu ke wen lewu duhen ke tlu tau mò fen hmungol du yóm monem.' ¹⁷ Okóm ke là dog hnungolen kul, tódô gotu tulón ye yóm kdéen bè gónó le gel stifun yó kem Ju. Okóm ke là dogen hmungol balù yóm deng kwit ye du bè gónó le gel stifun yó kem Ju, hol lómón kmò ye ebéléen, lómón yóm kmò ye ebè yó kem tau là hemtahuhen bè Dwata, ne bè yó kem dumu tau gemsalà."

Yóm gel kenbê ye, ne yóm là kenbê ye du

¹⁸ "Tódô tulónu kuy ktahuhen," mon Jisas, "yó se nmò kenbê ye talak tonok, angkat bud kenbê Dwata bè longit snéen. Yó se nmò là kenbê ye du, là se kenbê Dwata du bè longit snéen.

¹⁹ Ni mò hol sù ye bè nawa ye. Anien ke tek lewu tau mni bè Dwata, ne deng ssotu nawa le mni du yóm hni le, tódô blay Mà bè longit kul yóm hni le béléen yó. ²⁰ Baluen he ke tek lewu duhen ke tlu tau stifun mlan bè dou boluy, senged knóu bélé le."

Yóm hlingón bè yóm tau là hnifóten ke dumuhen

²¹ Omin Pitér mógów ebè Jisas, wen snólóken béléen, monen, "Ó Sér, ke sónmoen gemsalà béléu yóm dumuhu, hilu duléku de hmifót du? Hitu duléku kô?"

²² Bnalà Jisas se, monen, "Là tek hitu dulékem du, okóm hitu folò duléken hitu kehlifótem du.

²³ Abay se yóm kogot Dwata tau, hol lómón yóm sotu hningónu ni. Tehe yu ekni, wen sotu tau hol geta kun mtuk bayad bè yó kem tau gel mò nmò béléen. ²⁴ Yó tanay nit le ebéléen yóm sotu tau mutóng deng hilu kati filak. ²⁵ Okóm yóm tau ni koni, laen kô gónón ma mò bud bayaden du yóm tey utóngen yó. Yó tódô tó nmò yóm tau hol geta béléen, tódô tó hbaluen mò klifen, mung du yehenen ne kem ngaen, kkólen bè yó kem kimuhen mò mayad du yóm nutóngen. ²⁶ Okóm tódô na a kendel mtud bukol bè solu yóm tau hol geta

yóm tau yó, monen, 'Nam hanay kut nawam, Sér, angkat gotu bnayadu he yó yóm utóngu béléem.' ²⁷ Tahu se, tódô bud mulék koduhen du yóm tau hol geta yóm tau yó koni. Tódô hnifóten béléen yóm utóngen yó koni, ne tódô hewaen snéen.

²⁸ Timbow deng gewà yóm tau yó koni, bud glebeten se yóm sotu dumuhen mò nmò tehe mutóng béléen, bede olo hilu filak yóm kun utóng. Ominen tódô mogot du nan e nmò hemlong du, monen, 'Géhél bnayadem ou ni.' ²⁹ Okóm yóm dumuhen yó, tódô na a hegluduk bè solu yóm gónón mutóng, monen, 'Nam hanay kut nawam, Wè, angkat gotu bnayadu he yó yóm utóngu béléem.' ³⁰ Okóm là kóen dog móyô yóm tau mtuk yó, mom heblanguen efet gbayaden yóm utóngen béléen.

³¹ Timbow ton yó kem dumu tau mò nmò bè yóm tau hol geta yó, ya tey sidek kegnóm le du. Omin le mógów ebè yóm tau hol geta bélé le, ne gotu tulón le du kdéen. ³² Kewót yóm tau hol geta, bud htabahen yóm tau yó koni. Mung ktonen du, monen, 'Tey hesek laen dù mu yóm uu. Deng hnifótu béléem yó kem tey utóng bongem lemwót bè yóm kehkoduhem béléu.

³³ Moen de ke là knoduhem du kedumuhem lómón yóm deng dou kkodu kóm?' ³⁴ Ya tey sidek kebut yóm tau hol geta yó koni. Tódô heblanguen mò tafaken du efet gbayaden yóm hol són utóngen."

³⁵ Bud mon Jisas, "Lómón sem ni ne angkat nmò Mà bè longit bélé ye ket kuy ne sotu ke là tahu hnifót ye yó kem dumu ye gemsalà bélé ye."

Ktolok Jisas bè keskó tau syehen

(Mark 10:1-12)

19 Timbow deng ktulón Jisas ni kem ni, ominen bud lemwót, tñagaken prubinsya Galili, mógów etu bè yó kem dumu benwu bè prubinsya Judiya fi fatu yóm él boluyen Jurdan. ² Tey tau wen bud huli du, ne gotu hkó Jisas yó kem gemnóm des bélé le.

³ Yóm knóen bè yó, wen kem Farisi mógów ebéléen, wen snólók le béléen mò dalil gónó le dmuón du, mon le, "Là sideken bè hlau tekuy kô ke skó bè yehenen yóm tau balù kihu buten?"

⁴ Bnalà Jisas lu, monen, "Deng hónô senfala ye yóm monen bè Sulat Dwata. Bè yóm hol kbuten nmò Dwata yóm tau, logi ne libun. ¹⁵ Yó mon Dwata,

'Yó gónóm mon, gtagaken maen ne yéen yóm logi ne setnú le yóm tuha libunen, ne baling le ssotu yóm lewu le yó.' ^{††}

⁶ Yó gónóm mon, là kô le bud stólóng ne yó kem tau syehen, deng le baling ssotu ne. Duhen yó, yóm deng kun sensotu Dwata, béen abay wen tau bud semkó kul."

⁷ Bud snólók le béléen yó kem Farisi, mon le, "Ke lómón yó, moen se ke tehe snulat Musis yóm sotu hlau, yóm monen, 'Ke móyô skó bè yehenen yóm logi,

† Tekang Kbuten 1:27 ne 5:2. †† Tekang Kbuten 2:24.

nan ne wen surat gónón fema mò ilô yóm deng kkhóhen du?" †

⁸ Bnalà Jisas se, monen, "Yó gónó Musis smulat du yóm hlau yó, lemwót bè yóm ali kehlom nawa ye mò sidek se. Okóm bè hol kbuten, là kô na a kóyô Dwata du se yóm skó bè yehen. ⁹ Tódô tulónu kuy," mon Jisas, "yóm logi ke kóhen yehenen igoen se là mdà du ne ke bud myehen dumu libun, yó nmoen yóm tau yó, deng ndaen ne yóm libun gna yehenen."

¹⁰ Mudél le se kul yó kem gel lemòlò ke Jisas, mon le, "Ke là se gbek me skó bè yehen me, dog myehen ne yó."

¹¹ Bnalà Jisas se lu, monen, "Là kdéen du tau gembek du yóm là myehen. Són gónón gembek du ke tódô Dwata mò du. ¹² Sal stólóng se yóm but gónó le là myehen kem tau. Wen se là myehenen, abay se wen iget le lemwót bè ksut le. Wen se là myehenen lan le kmafún kul. Wen se là myehenen lemwót bè kimón le yóm hmò Dwata kul. Yó se tau gembek lemòlò du ni kem monu ni, hol loloen."

Kni Jisas kul bè Dwata yó kem ngà lemnek

(Mark 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Wen se kem tau mit ngà ebè Jisas anì na le e hnok du, ne anì nhien lu bè Dwata. Okóm yó kem gel lemòlò ke Jisas, mom bnólów le lu. ¹⁴ Okóm mon Jisas, "Heflós ye lu edini yó kem ngà yó, bê ye abay henseng lu. Abay se yó kem tau nogot Dwata, hol le mkél bè knawa ni kem ngà lómón ni." ¹⁵ Omin Jisas gotu mnok kul ne mni belê le bè Dwata, ominen hlós ebè yóm gónón e solu.

Yóm lomi tau wen kendengenen

(Mark 10:17-31; Luk 18:18-30)

¹⁶ Sotu kdaw bè yó, wen sotu tau mógów ebè Jisas, monen, "Ó Sér, wen snólókú beléem. Tedu de yóm hyu mò nmou anì gutahu yóm klowil laen dù sónen?"

¹⁷ Bnalà Jisas se, monen, "Moen de ke snólókem beléu yóm hyu? Tek són Dwata yóm hyu. Ke hendeen-em yóm klowil laen dù sónen, hol nimónem yó kem kun hlau Dwata."

¹⁸ Mon yóm tau yó, "Hlau du de, Sér?"

Bud mon Jisas se, "Béi monok. Béi mdà yehen. Béi mnagaw. Béi tmifù kéng. ¹⁹ Nadatem maem ne yéem. Kenbong nawahem kem dumuhem lómón kbong nawahem yóm kóm knô." ††

²⁰ Bud mudél se yóm lomi tau yó, monen, "Deng gotu lolou yó kem yó, Sér. Tedu de duen?"

²¹ Bud bnalà Jisas se, monen, "Ke mýói hol gult, tu ne muléki nam e hbalù kdê nô beléem, ne blayem bè tu kem élél yóm blihen. Ke yó nmoem, angat wen tey kendengenem bè longit. Ne lemwót yó dum kóm, loloem ou." ²² Timbow gungol nim lomi lemnok ni koni yóm udél Jisas ebéléen yó, tódô lemwót, ya tey sidek

keblat nawahen, abay se nalihen yóm tey kendengenen.

²³ Omin Jisas mudél ebè yó kem gel lemòlò du, monen, "Tódô tulónu kuy ktahuen, tey mgel bè yóm tau wen kendengenen ke tô hogoten ke Dwata klowilen.

²⁴ Bud nulitu belê ye. Tey mgel bè yóm tau wen kendengenen ke tô hogoten ke Dwata klowilen. Mom mahil he yóm kamél ke hfusek te bè yóm sol dalum."

²⁵ Bè yóm kungol le du yó kem gel lemòlò ke Jisas yóm monen yó, tey ketnga le du, mon le, "Ke lómón yó, tau du de gembek gmuta du yóm klowil laen dù sónen."

²⁶ Temngel ebélê le Jisas, monen, "Ke bè tau, là gbeken du. Okóm bè Dwata, laen dù là gbeken du."

²⁷ Omin Pitér mudél se kun, monen, "Ngem ni dém mi, Sér, glok me tódô gemtagak yóm kdéen lan me lemòlò kóm. Bang tô ofol me se kum du?"

²⁸ Mon Jisas se mò kul, "Tódô tulónu kuy ktahuen, ke deng kól yóm lomi benwu, ne ke deng bangen myón bè yóm gónóhen myón kmamal yóm Ngà Tau, wen snéen gónó ye myón kmamal bè yó, yu kem sfolò lewu gel lemòlò do ni. Angat ye fen mogot kukum bè yó kem sfolò lewu bung tau semfu gu bè yóm tehe Israél. ²⁹ Ket tau, ke gloken gemtagak gónóen, ne yó kem dumuhem setwoli, ne yó kem tuhahen, kkhólen bè yó kem ngaen, duhen ke tonoken lanen lemòlò do, lematu dulék Dwata he bud hulék du ebéléen yóm deng gtebelen yó. Ne lelen yó he angat gmuta du yóm klowil laen dù sónen. ³⁰ Bede angat tey dê bè yó kem tau deng gegna nim kmoen ni, angat le bud ghuli bè yóm kdaw yó. Ne yó kem ghuli nim kmoen ni, angat le bud gegna bè yóm kdaw yó."

Yóm hlingón bè yó kem tau mò nmò

20 Bud mon Jisas mò kul, "Yóm kogot Dwata tau, hol lómón ke yóm sotu tau lamang grép huluhén. Sotu kdaw, tódô temkifu lemwót na a mebel tau mò nmò bè yóm huluhén yó. ² Tahu se, wen tau tonen, ne eles sentulón le gna yóm kmò ksukéyen kul sendaw. Ominen yó hewót kul mò nmò.

³ Timbow deng sóól mnedged kdaw, ominen bud lemwót ebè fedyan yóm tau fun hulu, wen tau tonen bliwel mdà gu bè yó laen dù nmò le. ⁴ Ne monen mò kul, 'Ke mýói ye, ne ye e mò nmò beléu bè huluhu. Henyuhu he ksukéyu kuy.' ⁵ Tahu se, na le e mò nmò yó kem tau yó. Timbow deng gtungu kdaw, bud mebel tau yóm fun hulu. Ne bud sóól mosol kdaw, bud yó se nmoen. ⁶ Timbow mýónen sdef kdaw, ominen bud lemwót, ne tolo wen he dumu tau mdà gu bè yó bè fedyan, snólóken belê le, monen, 'Moen ke tódô ye mdà bè ni laen dù nmò?'

⁷ Bnalà le se, mon le, 'Laen dù tau hmò kum nmò.' Bud monen se mò kul, 'Mò ye nmò beléu dé bè huluhu.' Tahu se, na le e mò nmò.

† Hlau 24:1. †† Kehewà 20:12-16, Hlolò 19:18, Hlau 5:16-20.

⁸ Timbow deng seklewet bè yó, ominen mon du mò yóm tau snaligen, 'Tnabahem ne yó kem tau mò nmò, ne snukéyem lu. Gna snukéyem yó kem tau huli sut, ngangen efet kól bè yó kem tau tanay sut.' ⁹ Tahu se, gna bnayaden yó kem tau hol són huli sut. Tódô blayen kul yóm sukéy geblà bè yóm sukéy le sendaw. ¹⁰ Ngangen ne snukéyem yó kem tau gna sut bè yó. Ofo kul ke bong kul sukéy, okóm là. Tódô senced se. ¹¹ Bè yóm kton le du, tey kestulón le du yóm tau fun hulu yó, ¹² mon le mò du, 'Yó kem tau huli sut yó, là dengen legen he yóm kul kmò nmò, hanà tek sotu uras le. Blaem nim kum, deng sendaw me ni ne htang-gas bè nóng kdaw, tódô kóem gotu hsengedem sukéy me.'

¹³ Bnalà yóm tau fun hulu yóm sotu tau mudél ebéléen, monen, 'Ó Wè, là kô lenugihu kóm. Igò tekuy sem deng hyu semtulón du du eginu yóm sukéy ye sendaw. ¹⁴ Nwa ye ne yóm sukéy ye, ne mulék ye. Tódô dou kóyô hsenged du yóm kun sukéy yóm tau huli sut bè yóm kuy. ¹⁵ Ilóem laen dù dou kwalis mò du yóm dou kóyô bè yóm dou filak? Nófô ye kô yóm kkoduhu yó kem tau huli mò nmò?' "

¹⁶ Ne bud mon Jisas mò kul, "Yó kem ghuli ni kmoen ni, angkat bud gegna. Ne yó kem gegna ni kmoen ni, angkat bud ghuli."

Getlu dulék Jisas tmlón du yóm angkat katayen

(Mark 10:32-34; Luk 18:31-34)

¹⁷ Bè yóm tolo ksubô le Jisas ebè Jirusalim, niten hlayuk udi yó kem sfolò lewu gel lemolò du, wen tulónen kul sónen lu, yó monen mò kul, ¹⁸ "Ngem nim kógów tekuy ebè Jirusalim ni, sok kuy kól ditu, angkat eted le yóm Ngà Tau elem tdok yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata, ne yó kem tau gel tmolok hlau. Yó angkat kukum le du, hatay. ¹⁹ Ne angkat blay le elem tdok yó kem tau là Ju le. Tey kehlowon le du, ne lel le mfes du, ngangen efet tnutuk le bè kros. Bede bè getluhen kdaw, tódô bud hlowil Dwata."

Yóm tô hni tuha libun Sibidi bè Jisas

(Mark 10:35-45)

²⁰ Timbow kogolen bè yó, mógów bè Jisas tuha libun Sibidi, mung du lewu ngaen logi. Tódô tuden bukolen bè solu Jisas, wen tô nóyô hnihen béleén.

²¹ Ne mon Jisas se mò du, "Moem de?"

Monen se, "Wen tô hnihu béleém dé, Sér. Kesok deng kól du yóm kegetahem, kóyóu ke fasadem dou ke angkat le myón klohokem ni kem lewu ngau ni, sotu fi bè kwananem ne sotu se fi bè iwóngem."

²² Bnalà Jisas se, bede mudél ebè yó kem lewu ngaen, monen, "Là kô tngón ye du yóm hni ye yó. Gbek ye hembala du kô ke yu gemfà du yóm angkat glumfaku?"

Mon le se, "Gbek me."

²³ Mon Jisas, "Tahu se, angkat glumfak ye se yóm dou glumfak. Okóm laen dù kwalisu mélék du yóm tau

myón fi bè kwananu ne fi bè iwóngu. Dwata se mò du yóm yó. Deng wen ne eles néléken mò angkat hyónen bè yó."

²⁴ Timbow gungol yó kem sfolò gel dumu le lemolò ke Jisas yóm hni yó kem lewu tau setwoli yó, ya tey sidek kebut le kul. ²⁵ Omin Jisas gotu bud semtifun kul, monen mò kul, "Deng hónô tngón ye ne kul kmò yó kem tau hol geta talak tonok, tey gel kdansók le yó kem tau nogot le. Ne yó kem tau mogot kukum, tey gulé kwit le yóm kukum nogot le. ²⁶ Okóm bélê ye kuy, là kô yó du yóm hyu bélê ye. Ke wen sotu bélê ye móyô ke du baling geta bè kem dumuhen, yake hol nô béleén yóm nawa yóm tau gel tóbóng lówó. ²⁷ Ne ke wen bélê ye móyô ke du hol gegna bè kem dumuhen, yó dé kmoen lem blóng ye, lómón ke du yóm klifen ye. ²⁸ Yakà lómón ni du se yóm kun nmò yóm Ngà Tau. Là kô yó du nógówen edini ke fen na a hdatù lem blóng kem tau. Okóm yó nógówen mò na e tmóbóng kul. Angat hamaen yóm kun klowil mò msok yó kem tey dê tau gu lem hatay."

Kehton Jisas yó kem lewu tau butô

(Mark 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹ Timbow le bud lemwót gu bè Jiriku le Jisas ne yó kem gel lemolò du, ya tey tau wen bud mung du. ³⁰ Ne wen lewu tau butô myón bè kilil lan. Tikóng gungol le yóm klan Jisas bè yó, tódô kendel henmung le tmaba, mon le, "Ó Sér, sfu tehe Dabid, hol knoduhem mi."

³¹ Okóm deng mom senbólów le lu yó kem tey tau bè yó, mon le, "Bê ye abay hebnes tmaba." Tnódónem mom hennoli le tmaba, "Ó Sér, sfu tehe Dabid, hol knoduhem mi."

³² Timbow gungol Jisas yóm ktaba le, tódô hegsud mdà, ne ominen tmaba kul ebéléen, monen, "Tedu de yóm tô hmò ye do?"

³³ Mon le se, "Htonem mi, Sér." ³⁴ Ya tey kkodu Jisas kul yó kem tau yó, ominen mnok bè mata le. Tódô sengengen se yóm bud kton le, ne tódô henmung lolò le Jisas.

Khódó le ke Jisas bè Jirusalim

(Mark 11:1-11; Luk 19:28-40; Jan 12:12-19)

21 Ngang le Jisas mógów ne yó kem gel lemolò du efet le moni bè Jirusalim. Deng le gefet bè yóm sotu benwu udi boluyen Bitfid, nô lem henfek yóm Bulul Ulib. Bè yóm kkól le bè yó, wen lewu bè yó kem gel lemolò du hógów Jisas tukô gna kul, ² monen mò kul, "Mógów ye do etu bè tum benwu udi ditu tuu. Sok ye kól ditu, angkat wen ton ye asnu fét hanà malak nati. Tódô ntó ye, nit ye do edini. ³ Ke wen tau smólók kuy, mon ye, 'Wen muhen du yóm gónó tekuy mogot.' Kaem tódô kendel hlusen kuy." ⁴ Ni se deng gónóhen dohò yóm tehe snulat yóm sotu tehe tugod Dwata ekni, yóm monen,

⁵ "Hol tulón ye yó kem tau menwu bè Sayun, mon ye,

Ngem deng sut yóm tau hol geta bélê ye, tau là kóen hegeta knô, smakay asnu.

Snakayen yóm nati asnu." †

⁶ Tahu se, lemwót yó kem lewu hógówen yó koni, tódô nmò le se yóm deng mon Jisas mò kul. ⁷ Nalak le ebè Jisas yóm asnu, mung du ngà natihen, afid le du dumu nes le, ne hsakay le ke Jisas.

⁸ Ne tey dê bè yó kem tey tau mung ke Jisas, gotu nból le mulit lan yó kem dumu nes le. Wen se bélê le ma doun koyu, gotu hlasà le mulit lan mò gónó le hegfan yóm kadat le du. ⁹ Tódô le gotu mensag yó kem tau tukô gna du ne yó kem fen tukô huli du, mon le, "Hol dóyón tekuy yóm semfu bè yóm tehe Dabid. Dwata he hol tmóbóng du nim tau deng hógówen ni. Hol dóyón tekuy dé Dwata." ††

¹⁰ Timbow deng kól bè Jirusalim Jisas, ya tey ketnga le du yó kem kdéen tau menwu bè yó, snólók le, mon le, "Tmau du de ni?"

¹¹ Bnalà yó kem tey tau sbung, mon le, "Ni se yóm Jisas, yóm tugod Dwata lemwót bè Nasarit, yóm sotu benwu bè prubinsya Galili."

Klo Jisas yó kem tau hembalù lem Gónô Dwata

(Mark 11:15-19; Luk 19:45-48; Jan 2:13-22)

¹² Tódô hlós elem Gónô Dwata Jisas, tódô glohen yó kem tey tau bemli ne yó kem tey tau hembalù lemen. Yó nmoen, nan e gotu lo lu. Gotu lugoden yó kem lemisa yó kem tau gel lemuluk filak. Dalang se yó kem gónó le gel myón yó kem tau hembalù kfati, gotu lugoden. ¹³ Mon Jisas mò kul, "Igò Dwata deng mon du bè Sulaten, 'Yó muhen yóm dou Gónô mò gónó le gel mni ebéléu yó kem tau.' Okóm," mon Jisas, "deng mom hembaling ye gónó le nô yó kem tau gel mnagaw." ‡

¹⁴ Bè yóm igò Jisas nô bè yó bè Gónô Dwata, tódô le gotu mógów ebéléen yó kem tau butô ne yó kem tau tugô, ne gotu hkó Jisas yó kem des le. ¹⁵ Okóm yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata ne yó kem gel tmlók hlau, gotu le mom lembut bè yóm kton le yó kem hentaw ton nmò Jisas ne bè yóm kungol le yó kem ngà tendo dmóyón du bè yó lem Gónô Dwata. Yó tendo mon le, "Hol dóyón tekuy dé yóm sfu yóm tehe Dabid." ¹⁶ Mudél le ebè Jisas yó kem tau lembut du yó koni, mon le, "Gungolem kô udél tu kem ngà?"

Mon Jisas se, "Gungolu se." Ne bud monen, "Là deng gesfala ye du kô yóm sotu tulónen bè Sulat Dwata, yóm monen,

'Ó Dwata, balù yó kem ngà kólen bè yó kem ngà tolo hebón,

deng tolokem lu anì hol tódô yóm kdóyón le kóm.' " ††

¹⁷ Timbow deng yóm kudél Jisas yó koni, ominen tmagak kul, hlós ebè Bitani, ne ditu gónón tungô.

Kudél Jisas yóm koyu fig

(Mark 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Timbow hayahen bè yó, tódô bud temkifu Jisas mulék ebè syudad Jirusalim. Yóm tolo knóen bè lan, gnómen ne kbitilen. ¹⁹ Ne wen tonen sotu koyu mdà kilil lan boluyen fig. Omin Jisas mógów etu, nénégen ke wen bunguhen, okóm laen duen, tódô hono doun. Omin Jisas mudél ebè yóm koyu yó, monen, "Nbuten ni là kói na e bud mungu." Tódô sen-gengen se mékéng yóm koyu yó.

²⁰ Ya tey kehtaw le du yó kem tau gel lemólò ke Jisas yóm kton le du yó, mon le, "Kiholen kendel tódô gotu mékéng nim koyu ni?"

²¹ Mon Jisas mò kul, "Tódô tulónu kuy ktahuhen, ke wen kehtahu ye, ne ke là megewu nawa ye, gbek ye snéen mò du yóm nmou bè nim koyu ni. Là sónen du yó gbek ye, gbek ye snéen tódô mdók nim bulul nii anì mdó bè ni, ne mili elem mohin, botong tódô nimónen yu. ²² Ke wen kehtahu ye, balù kihuhni ye bè Dwata, guta ye."

Ksólók le yóm kwalis Jisas

(Mark 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³ Bud mulék ebè Gónô Dwata Jisas. Yóm igoen tolo tmlók bè yó, sut le béléen yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata ne yó kem tuha gónó le gel galak, mon le mò ke Jisas, "Wen kô kwalisem mò du ni kem deng nmoem bè ni? Tau du se bemlay kóm kwalis mò du?"

²⁴ Bnalà Jisas se lu, monen, "Wen se dou snólók bélê ye. Ke tngón ye balaen, tulónu kuy se yóm gónón lemwót yóm dou kwalis mò du yóm deng nmou bè ni. ²⁵ Ni snólóku bélê ye. Bè yóm tehe gel kbabtays Jan yó kem tau, gónón lemwót de kwalisen mò du? Lemwót bè Dwata kô, duhen ke tódô lemwót bè kem tau?"

Omin le na stulón sòn lu yó kem tau smólók ke Jisas yó koni, mon le, "Tedu kmò kbalà tekuy du du? Ke mon tekuy se lemwót bè Dwata, dô monen, 'Moen de ke là hentahu ye du?' ²⁶ Ke bud mon tekuy se lemwót bè tau, déke mom wen sidek nmò le bélê tekuy yó kem tau, abay se bè kul kehedem du, hol tau tugod Dwata yóm Jan."

²⁷ Omin le malà ke Jisas, mon le, "Là kô tngón me du balaen yóm snólókem yó." Ne bud mon Jisas se, "Ke là tngón ye du balaen yóm dou snólók, là se tulónu du kuy gónón lemwót yóm dou kwalis mò du yóm deng nmou bè ni."

Yóm hlingón bè yó kem lewu ngà logi setwoli

²⁸ Omin Jisas bud mon du mò kul, "Tedu de kmò kehedem ye du nim nii? Wen sotu tau lewu ngaen logi. Lemwót yóm mà le, mógów ebè yóm ngaen twogu, ne monen mò du, 'Ó ngà, nam e mò kut nmò bè gónó mulu grép dé kemdaw ni.' ²⁹ Okóm mom mon yóm

† Sikaraya 9:9. †† Lingón 118:25,26 ne 148:1. ‡ Isaya 56:7, Jirimaya 7:11. †† Lingón 8:2.

ngaen twogu yó, 'Bée dou.' Okóm legen udì bè yó, ten-lesen hendemen ne tódô lemwót etu. ³⁰ Ominen bud mógów ebè yóm ngaen són twoli, ne senced se yóm kmonen du. Ne mon yó sem ngaen, 'El, mógówe kdeng Mà.' Okóm là sem dogen dohò." ³¹ Bud mon Jisas, "Mahi du de bélê le mimón ke mà le?"

Ne mon le se, "Yóm ngaen twogu."

Omin Jisas bud mon du mò kul, "Tódô tulónu kuy, mom gna mung bè yó kem tau nogot Dwata yó kem tau gel mtuk bwis, ne yó kem libun hdóyón. Là kuy, là kô ye na a gmung. ³² Ngem yó dém le ksut Jan lem blóng ye yóm tau gel mabtays. Tey kehetngónen du kuy yóm lan hyu bélê ye, okóm là kô ye dog himón. Deng mom yó mimón du yó kem tau gel mtuk bwis ne yó kem libun hdóyón. Igò ye sem deng gotu mton du nim ni, ewenem là kô tenles ye du kehedem ye, là kô dog hantahu ye du yóm gel tulón Jan kuy."

Yóm hlingón bè yó kem tau mogot nmò là gult

(Mark 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ "Ni hnungol ye," mon Jisas, "wen bud sotu hningónu bélê ye. Wen sotu tau lamang huluhen yóm sotu kay mungu boluyen grép, ne lenabaten gu hilolen. Ne ominen mò yóm angkat gónó le kemmes élen, ne nmoen snéen yóm gónô geta mò gónó le gel nô yó kem tau mentey du. Ne mdengen se kem tau hogoten du yóm huluhen, ominen lemwót milo ebè yóm sotu benwu. ³⁴ Tikóng deng kól bè kbunguhen yó kem huluhen yó, wen kem tau dóken ebè yó kem tau deng tehe hogoten du anì hwit le ebéléen yóm kun bad.

³⁵ Timbow le kól ditu yó kem tau dóken, deng mom yó nmò le bélê le, tódô sensogot le lu. Tey sidek kboug le yóm sotun, ne hnatay le yóm sotuhen, ne sentudà le botu yóm sotuhen. ³⁶ Ominen bud wen tau hógów yóm tau fun hulu yó koni, malù le wadag. Senced snéen kmò le kul yó kem tau mogot hulu.

³⁷ Bè yóm hol sónen, yó nmò yóm tau fun hulu, tódô hógówen yóm ngaen logi, monen, 'Kaem ni se yóm nadat le, yakà ngau du.'

³⁸ Okóm timbow ton yó kem tau mogot hulu yóm ngaen yó, mom mon le, 'Yó nii yóm ngà yóm tau fun hulu. Lemwót kuy ne, na tekuy e hnatay anì gfun tekuy yóm tonok angkat nfunen.' ³⁹ Tahu se. Tódô sensogot le yóm ngaen, ne tudà le hulé labat ne ditu gónó le hmatay du."

⁴⁰ Omin Jisas bud mon du mò kul, "Ke deng kól bè yó yóm tau fun hulu, tedu se angkat nmoen bè yó kem tau deng tehe snaligen yó?"

⁴¹ Bnalà le se, mon le, "Angat gotu hnatayen lu yó kem tau sidek nmò le yó, ne bud hogoten tu kem dumu tau hyu keblay le bad bè ket kgefeten."

⁴² Omin Jisas bud mon du mò kul, "Tahu se yóm mon ye. Deng gesfala ye kô kuy yóm tehe mon Dwata bè Sulaten,

'Wen botu deng senkbê yó kem tau hdà gónô, ofo kul ke laen dù muhen.

Anì monem, yó se yóm hol tahu botu mò hembegel du yóm gónô hdà le.

Yó se yóm deng nmò Dwata, ne tey kehtaw tekuy du yóm nmoen yó.' †

⁴³ Tódô tulónu kuy," mon Jisas, "lemwót bè yóm kek-bê ye du yóm botu yó, là kô ye bud gmung ne bè yó kem tau nogot Dwata. Yó bud tles nogoten yó kem tau mò du yóm nóyóen. ⁴⁴ Yóm botu monu yó koni, ke wen tau btang etahen, tódô gotu mfutul lówóhen. Ne ke wen tau gdilanen, tódô gotu lemuna."

⁴⁵ Ne tódô tngón yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata ne yó kem Farisi yóm kegbaken ebélê le yó kem hningón Jisas yó. ⁴⁶ Yó nmò le, tódô tô kendel kenfô le, okóm likò le yó kem tey tau wen sbung bè yó, yakà hantahu le du hol tugod Dwata yóm Jisas.

Yóm hlingón bè yóm mò ken bong bè gónô mulu

(Luk 14:15-24)

22 Bud wen tulón Jisas kul hlanan bè hlingón, monen, ² "Yóm kogot Dwata tau, hol lómón yóm tau hol geta, wen ken bong nmoen bè lówó yóm ngaen logi. ³ Timbow deng hto yóm butengen mò du, ominen hógów yó kem tau mò nmò béléen anì na le e nangay tu kem tau deng tinoken. Okóm mom là dog le mógów mógów yó kem tau deng tinoken yó. ⁴ Ominen wen dumu tau bud hógówen etu bélê le, monen mò kul, 'Tulón ye kul deng deng ne yóm ken nmou. Deng wen kem safi tnétéu, dalang se yó kem ngà safi mabù, deng gotu tnétéu. Deng gotu deng ne kdéen. Géhéle le do edini ne bè nim ken bong nmou bè lówó yóm ngau logi.' ⁵ Okóm yó kem tau deng tinoken yó, là kô le dog hekmón, mom henlele le yóm kul nmò. Lemwót sotu, mógów ebè numahen, ne lemwót sotu, mógów ebè tindaen. ⁶ Ne yó nmò yó kem dumu, mom sensogot le yó kem tau dók yóm tau hol geta, deng mom senboug le lu, ne hnatay le lu.

⁷ Ya tey sidek kebut yóm tau hol geta. Tódô hógówen yó kem sendaluen nan e hfata lu yó kem tau monok yó, gotu htemen yóm kul syudad. ⁸ Ominen bud tma-ba yó kem tau mò nmò béléen, monen, 'Deng gotu deng ne kdéen. Yó kem tau deng gna tô tinoku, là kóen knóón kken le du kul nim ken nmou ni. ⁹ Mógów ye kut bè tu kem lan lamang, gotu tnaba ye kihu tau ton ye ebè nim ken bong nmou.'

¹⁰ Tahu se, kewót yó kem tau dóken, gotu le mógów ebè tu kem lan lamang, gotu sentifun le yó kem tau ton le. Wen se bélê le kem tau hyu kmò le. Wen se kem tau gel mò sidek. Gotu sentifun le lu efet tódô meskel lem yóm gónô gónó le mò ken bong yó. ¹¹ Ominen mógów elem blóng le yóm tau hol geta mò ken yó koni nan e kenlô lu. Okóm wen tau tonen lem blóng le bè yó là lemseken yóm nes gel lesele le bè gónô mò ken. Mung kudélen ebéléen yóm tau hol geta yó koni, monen, ¹² 'Kòm khusekem elemen kóm du Wè, igoem

† *Lingón 118:22,23.*

là lemsek du yóm nes bè gónô mò ken? Ne là se kóen gudél yóm tau yó. ¹³ Omin yóm tau hol geta yó, mdók yó kem tau gel mò nmò béléen, monen, 'Ni nfét ye sigelen ne tihen, bot ye etu bè lewà bè gónón alí kmifu aní bè yó gónón tendo heslaf ne dmumu mkik, ne sembéhé kakim.' " ¹⁴ Bud mon Jisas, "Hol lómón yó se yóm nmò Dwata. Tey dê tau tinoken, okóm là holen wen néléken." †

Ksólók le yóm kmò kbayad bwis bè yóm tau hol geta bè Rom

(Mark 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Bè yóm kungol kem Farisi du yó kem tulón Jisas yó koni, omin le lemwót mebel lan le gemkfô du bè kudélen. ¹⁶ Yó nmò le, wen tau dók le ebéléen, hono kem tau gel lemólò kul, ne wen se bélé le kem kun tau Hirod. Timbow le kól bè Jisas, mon le mò du, "Ó Sér, tódô tngón me sal gel tahu yóm gel tulónem bè yóm kun kóyô Dwata bè tau. Ne laen dù klikeem tmlón du, abay se laen dù tau mtukul henlom nawahem. ¹⁷ Wen tô snólók me béléem," mon le. "Gsalà bè hlau tekuy kô yóm gel kbayad te bwis ebè Sisar, yóm tau hol geta bè Rom mogot tekuy? Mò kehedemem du se kóm?"

¹⁸ Okóm tódô tngón Jisas se yóm tô atul le, ne yó monen mò kul, "Tey tau hemtedeng knô nim yu. Moen de ke tô tnilów hnotot ye ou? ¹⁹ Tolok ye do kun yóm filak mgel mò bayad bwis bè yóm tau hol geta yó." Tahu se, wen tolok le du. ²⁰ Ne yó monen, "Tulad du de nô du nim filak ni? Ne boluy tau du nô du?"

²¹ Mon le se, "Sisar."

"Na," mon Jisas, "ke Sisar se funen, tódô blay ye ke Sisar yóm kun, ne blay ye ke Dwata se yóm kun." ²² Ya tey ketnga le du yóm kbalà Jisas kul yó. Tódô le lemwót, tngak le Jisas.

Ksólók le yóm bud klowil tau gu lem hatay

(Mark 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Segeng bè yóm kdaw yó, wen se bè yó kem Sadyusi sut bè Jisas. Ni kem tau ni là kô hentahu le du ke angkat bud hlowil Dwata yó kem tau deng matay. ²⁴ Wen se kul snólók bè Jisas, mon le, "Ó Sér, tehe gel mon Muis, ke matay yóm logi igò le là deng mngà yóm yehenen, yóm twolihen tmodol béléen bud lemólò yóm kun yehen aní wen ngaen béléen mò kun sfu yóm twoguhen. ^{†25} Na," mon le, "tehe yu ekni, wen hitu kem logi ssotu sut le menwu lem blóng me. Ne myehen yóm hol twogu bélé le, bede mom kendel matay igoen là deng wen ngà le. Ne yóm twolihen tmodol béléen bud lemólò yóm yehenen. ²⁶ Okóm bud matay snéen kun gu laanen là deng wen ngà le. Ne senced se yóm getlu twolihen. Ngang le stufi slolò efet kól bè yóm ghitu le, ne senced gotu katay le. ²⁷ Ngangen efet matay se kun yóm libun. ²⁸ Ni snólók

† Yó sotu lanen yóm mon Jisas ni, "Tey dê tau tinok Dwata, okóm là holen wen yóm móyô mung." †† Hlau 25:5,6.

me béléem ni," mon le, "bè yóm angkat kehlowil Dwata tau elem hulin kdaw, mahil du bélé le bud gemyehen du yóm libun yó? Blaem deng tehe gotu sentufi le myehen du yóm hitu le."

²⁹ Bnalà Jisas se lu, monen, "Tey salà yóm kehedem ye. Yó duónen, là tngón ye du yóm nô lem yóm Sulat Dwata, ne là se tngón ye du yóm kfasang Dwata. ³⁰ Bè yóm angkat kehlowil Dwata kem tau deng matay, laen kô dù bud angkat syehen, abay se angkat le mkél bè yó kem hógów Dwata gel nô bè longit. ³¹ Ne bè yóm snólók ye bè angkat bud klowil tau, là deng gesfala ye du kô yóm tehe tulón Dwata kuy bè Sulaten? Yóm monen, ³² 'Ou se sana kul Dwata le Abraham ne Isak ne Jakub.' Bè yóm udél Dwata yó gónó ye temngón du yóm deng bud kehlowil Dwata kul. Abay se yóm Dwa-ta, du se Dwata yó kem mowil, là bè yó kem là mow-ilen." ‡

³³ Yóm kungol le yóm ktolok Jisas, ya tey ketnga le du yó kem tey tau wen sbung bè yó.

Yóm hlau Dwata alí bong muhen bè kdéen

(Mark 12:28-34; Luk 10:25-28)

³⁴ Timbow gungol yó kem Farisi yóm klaen dog gmò le bè Jisas yó kem Sadyusi, omin le stifun se kul, ³⁵ ne wen sotu bélé le yóm gel tmlók hlau, tô tmlów smólók ke Jisas se kun, monen, ³⁶ "Ó Sér, mahi du bè yó kem hlau Dwata yóm hol bong muhen bè kdéen?"

³⁷ Bnalà Jisas se, monen, " 'Kenbong nawahem Dwa-ta, yóm gónóhem mogot. Hotuhem nawahem ebéléen, ne hol hendemem yóm kun kóyô.' ^{‡38} Yó se," mon Jisas, "yóm hlau Dwata alí bong muhen bè kdéen, yóm hol tanayen. ³⁹ Ne gewuhen yóm alí bong muhen skél du, duhen yóm monen, 'Kenbong nawahem kem dumuhem lómón yóm kbong nawahem yóm kóm knô.' ^{‡40} Ni kem lewu hlau Dwata ni, hol kanguy yóm kdê tehe hlau Muis, ne yóm kdê tehe gel htugod Dwata yó kem gna tugoden ekni."

Yóm ksólók Jisas kul

(Mark 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Ne wen snólók Jisas bè yó kem tey Farisi sbung bè yó, monen mò kul, ⁴² "Tedu kuy kmò kehedem du yóm Misaya? Gónón gu semfu du?"

Mon le se, "Semfu gu bè Dabid."

⁴³ Bud mon Jisas, "Okóm tedu kmò kesfuhem gu bè Dabid du? Igò Dabid se tehe moluy du gónóhen mogot, hmonen du yóm Tulus Dwata,

⁴⁴ 'Ni se udél Dwata ebè yóm gónóhu mogot, yó monen mò du,

Myóni bè ni dé fi bè kwananu.

Angat gotu ndau lu elaan yó kem hmohon kóm.' ^{‡‡} ⁴⁵ Yóm Misaya myón bè kwanan Dwata yó, yó kboluy Dabid du 'Gónóhu mogot.' Tedu se tô kmò klanen du ke mom du yóm bud semfu gu bè Dabid?"

‡ Kehewà 3:6. †† Hlau 6:5. ‡‡ Hlolò 19:18. ‡‡‡ Lingón 110:1.

⁴⁶ Laen dù gembalà du nim snólók Jisas ni. Tódô nbuten bè yó ne laen kô dù bud mlos smólók ke Jisas.

Kekbê Jisas yóm kul gel nmò yó kem Farisi ne yó kem tau gel tmolok hlau

(Mark 12:38,39; Luk 11:43, 46; 20:45,46)

23 Bud mudél Jisas ebè yó kem tey tau sbung ne ebè yó kem gel lemòlò du, monen, ² “Yó kem gel tmolok hlau ne yó kem Farisi, wen se kul glal tmolok du yóm hlau Musis. ³ Yó gónóm mon, hol nimón ye ne hol lolò ye yóm kdê tolak le kuy. Okóm hol bê ye abay lolò yóm kmò kekadol le, abay se olo le beyen tmolok du kuy yóm hlau, là kô lolò le du. ⁴ Ya tey sidek keblaten yó kem hlau gel hbô le kem tau, okóm kul, balù gdù, là kô le tmóbóng mit du yóm blat gel hbô le kuy yó.

⁵ Tódô kdê yóm nmò le, són hnebel le yóm ksalù tau kul. Ngem dé kbongen yóm Udél Dwata snulat bkes bè uyó le ne bè sigel le, lel le tey htahà hlumfung bè kilil nes le. ⁶ Ke bè gónô mò ken, kóyô le ke hol le myón desyung. Dalang se bè gónô gel stifun, kóyô le ke myón le bè gónó le myón yó kem tau hol nadat. ⁷ Dalang se ke mógów le ebè fedyan, kóyô le ke hol nadat tau lu ne ke tnaba le lu ‘Tau tmolok.’ ⁸ Okóm kuy du,” mon Jisas, “hol bê ye abay móyô ke tnaba le yu ‘Tau tmolok.’ Kaem gotu ye setwoli yóm kdê ye, ne tek sotu yóm tmolok kuy. ⁹ Ne hol béen abay wen tnaba ye ‘Mà’ bè yó kem tau genlal ye te tonok. Abay se tek sotu Mà ye, duhen yóm Mà tekuy bè longit. ¹⁰ Bê ye abay móyô ke tnaba le yu ‘Gónô mogot,’ abay se tek sotu gónó ye mogot, sónen yóm Misaya. ¹¹ Yóm tau hol geta bélé ye, yake yó dé kmoen lem blóng ye, lómón ke du yóm tau gel mò nmò bélé ye. ¹² Yó se tau hegetahen knóen, angkat heglaan Dwata. Okóm yóm tau heglaanen knóen, angkat hegeta Dwata.”

Kbólów Jisas yó kem tau gel hemtedeng knô

(Mark 12:40; Luk 11:39-42, 44, 52; 20:47)

¹³ Bud mudél Jisas, monen, “Angat tey tafak ye yu kem tau tmolok hlau ne yu kem Farisi, yu kem tau gel hemtedeng knô. Lómón ke deng mom kendadu ye yóm bak dól bè yóm kogot Dwata tau. Là se kô ye dog gusek kuy, ne deng mom henseng ye yó kem tau móyô mung. ¹⁴ Angat tey tafak ye yu kem tau tmolok hlau ne yu kem Farisi, yu kem tau gel hemtedeng knô. Yu se kem tau fen gel smukat yó kem libun bolu anì gfun ye gónô le, lel ye ali gel htahà kni ye bè Dwata. Yó se gónó Dwata ali hemsidek du yóm angkat ktafaken kuy. ¹⁵ Angat tey tafak ye yu kem tau tmolok hlau ne yu kem Farisi, yu kem tau gel hemtedeng knô. Glok ye mifal mohin mógów bè yó kem dumu benwu mayuk na a mebel bà tek sotu tau mò lemòlò kuy. Bè yóm kloloen kuy, deng mom mkay senta yóm ksidek yóm kuy nmò yóm kun ksidek nmò. Yó gónóm mon, knóon bélé ye nô lem lanaw ofi.

¹⁶ Angat tey tafak ye yu kem tau butô tô malak kem dumuhen butô. Bè kuy ktolok, ke wen tau safaen yóm Gónô Dwata, anien ke nuléhen yóm safaen yó, mom mon ye là sideken. Okóm ke yó safaen yóm tahu blówón nô lem yóm Gónô Dwata, mom mon ye là hyuhen ke nuléhen safaen. ¹⁷ Tey ye nungel, butô ye. Ilóem kmon ye ke bong muhen yóm tahu blówón senta yóm Gónô Dwata. Là kô yó du. Yó gónón baling mólós bè Dwata yóm tahu blówón yó, abay se deng nô lem Gónóen. ¹⁸ Ne bud sotu gel tolak ye, ke safà yóm tau yóm gónô demsù ebè Dwata, bud mon ye là sideken ke nuléhen. Okóm ke safaen yóm dsuen ebè Dwata, gel mon ye là hyuhen ke nuléhen yóm safaen yó. ¹⁹ Tey ye butô. Ilóem kmon ye ke bong muhen yóm dsù ye ebè Dwata senta yóm gónó ye gel demsù du. Là kô yó du. Yó gónón baling mólós yóm dsù, abay se deng nô bè yóm gónó le demsù du ebè Dwata. ²⁰ Yó gónóm mon, ke safà yóm tau yóm gónô demsù ebè Dwata, gomong safaen snéen yóm dsuen. ²¹ Ke safaen Gónô Dwata, deng gomong safaen snéen Dwata, yóm nô lemen. ²² Ke safaen longit, deng gomong safaen ne yóm bangkù gónó Dwata myón kmamal yóm klaman-gen, ne gomong snéen Dwata, yóm myón taken.

²³ Angat tey tafak ye yu kem tau tmolok hlau ne yu kem Farisi, yu kem tau gel hemtedeng knô. Balù yó kem som lemnaw ye, sana keblay ye ke Dwata yóm gesfoloen. Okóm deng mom knogol ye yó kem hlau bong muhen, duhen yóm hlau bè ktedeng kmò, ne bè keskodu, ne bè kessalig. Laen dù gónón sidek yóm keblay ye ke Dwata yóm kun ólól, okóm bê ye klifót yó dum hol bong muhen. ²⁴ Yu kem tau butô tô malak kem dumuhen butô, tey klolò ye du yó kem hlau lemnek, okóm là nimón ye kul yó kem hlau ali bong muhen.

²⁵ Angat tey tafak ye yu kem tau tmolok hlau ne yu kem Farisi, yu kem tau gel hemtedeng knô. Ke hn-ingónu yóm kmò ye, lómón yóm tgyan ne yóm huyów olo ye molob taken, là lemen. Igoen yóm nô lemen, tódô hono yóm deng gnaga ye lem wót bè yóm keseglom ye. ²⁶ Tey ye butô, yu kem Farisi. Na ye gna nolob lemen dé yóm tgyan ani baling mólós taken snéen.

²⁷ Angat tey tafak ye yu kem tau tmolok hlau ne yu kem Farisi, yu kem tau gel hemtedeng knô. Hol ye mkél bè yóm lungun tilob bentulà bukay taken, okóm lemen hono tiol tau matay, hono unged bolok. ²⁸ Hol lómón yó se yóm kuy kmò. Tey tilob yóm gel hton ye bè tau, okóm yóm lem hendem ye hono kéng ne hono sidek.”

Angat ktafak Dwata kul

(Luk 11:47-51)

²⁹ “Angat tey tafak ye yu kem tau tmolok hlau ne yu kem Farisi, yu kem tau gel hemtedeng knô. Tey tilob yóm gel nmò ye bè yóm tehe gónó le lembeng yó kem tugod Dwata ekni, ne tey keheklóon ye yóm tehe gónó

le lembeng yó kem tau tehe tedeng kmò le. ³⁰ Ne gel mon ye ke tehe ye deng tau se kuy ekni bè yóm kul kdaw le tehe fù tekuy, là kô ye na a gbót se kuy hmatay yó kem tehe gna tugod Dwata.

³¹ Lemwót bè yóm udél ye yó gónón gdilò yóm hol kesfu ye bè yó kem tau tehe mò des yó kem tehe tugod Dwata ekni. ³² Yó ne, henfu ye yóm nmò tehe nbut yó kem tehe fù ye, yóm là deng gdeng le du. ³³ Ya nim yu kem tau knawa ulal, hono ye semfu gu bè yó kem tau knawa ulal. Tedu kmò kegewà ye lemen du yóm deng kgolu ye elem lanaw ofi? ³⁴ Tódô tulónu kuy, angat wen kem tau bud hógówu elem blóng ye, yó kem tau tugod Dwata, ne yó kem tau hulung hedem, ne yó kem tau hulung tمولok. Tódô wen bélê le hnatay ye, wen se tnutuk ye bè kros, ne wen se nfes ye lem gónò ye gel stifun, ne mom ktes ye lu ebè yó kem dumu benwu gónò le e mlóy. ³⁵ Yó angat guta ye du yóm nmò ye yó, gotu duón Dwata kuy yóm tehe katay le bnonok yó kem tau tedeng kmò le, lemwót bè katay Abél bnonok, yóm tau alì tedeng kmoen, efet kól bè yóm kbonok le ke Sikaraya yóm tehe ngà Berakiya. Tódô kem hnatay le igoen tolo mógów lem blóng yóm Gónò Dwata ne yóm gónò le gel demsù ebè Dwata. ³⁶ Tódô tulónu kuy ktahuhén, angat tnfak Dwata yu, yu kem tau kmoen ni, bè yóm kdê deng tehe matay bnonok."

Kkodu Jisas yó kem tau bè Jirusalim

(Luk 13:34,35)

³⁷ "Yu kem tau menwu bè syudad Jirusalim, sal gel hnatay ye yó kem tau tugod Dwata, ne hnatay sentudà ye botu yó kem tau hógów Dwata ebélê ye. Deng hilu duléku ne tô mógów sembung kuy, lómón yóm mlon gel kenleken elaan hafaken yó kem ngaen, okóm là kô ye dog mógów. ³⁸ Yó se gónò Dwata tódô mayà du yóm Gónón lem blóng ye. ³⁹ Tódô tulónu kuy, là kô tagad na ye bud ton dou he ke là nan kól yóm kdaw angat kmon ye du, 'Dwata he hol tmóbóng du yóm tau deng hógówen.' " †

Angat kegbà yóm Gónò Dwata

(Mark 13:1,2; Luk 21:5,6)

24 Kewót Jisas bè yó, tngaken yóm Gónò Dwata. Yóm igoen tolo mógów, ten-gafit yó kem gel lemólò du, tolok le du yó kem gónò mteg hmilol yóm Gónò Dwata. ² Omin Jisas mon du mò kul, "Hol tengel ye dé yóm kdê ton tekuy ni. Tódô tulónu kuy ktahuhén, angat kól yóm kdawen laen kô dù tebel bè ni kem beng botu nii, tódô gotu lenusok le."

Ilò yóm hol són kdaw

(Mark 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Ngang Jisas mógów efet kól bè Bulul Ulib, ne myón bè yó. Omin le mógów ebélêen yó kem gel lemólò du,

són lu, snólók le bélêen, mon le, "Ó Sér, kilón kdohoen yóm deng tulónem kum yó koni? Tedu de ilò me du yóm bud ksutem ne yóm hol són kdaw?"

⁴ Bnalà Jisas lu, monen, "Hol ten-gama ye anì laen dù tau gónò ye gsukat. ⁵ Abay se angat dê tau sut tô hlingu bélêu. Yó angat mon le, 'Ou se yóm Misaya.' Ne tey dê tau gsukat bélê le. ⁶ Angat wen gungol ye tau sgida moni bélê ye, ne wen sentulón le gida bè dumu benwu mayuk snéen. Okóm bê ye abay hlikò. Ne gotu dohò ni kem ni, okóm là kô yó du he yóm hol són kdaw. ⁷ Angat wen kem benwu mit sgida bè kem dumu benwu. Ne tey dê benwu gónón mbel bitil bong ne linol bong. ⁸ Kdê ni kem ni, yó se ayawen yóm mógów kkól yóm hol són kdaw. Hol lómón yóm libun mlutut, sok kmuleng, ayawen sut yóm ngaen.

⁹ Ne angat tey dê tau bè klamangen benwu kmutó nawa kuy lemwót bè yóm klólò ye do. Tódô kenfò le yu, ne tey kehsdek le kuy, ne hnatay le yu. ¹⁰ Bè yóm kdaw yó, angat tey dê tau knogol le kehtahu le. Ne knutó nawa le yó kem dumu le hemtahu, ne glef le ne hekfò kul. ¹¹ Angat tey dê tau sut lembù tmugod ke Dwata, ne tey dê tau gsukat bélê le. ¹² Lemwót bè yóm alì kmò le sidek yó kem tau bè klamangen benwu, angat monol yóm kesbong le nawa. ¹³ Okóm hol ye hbala efet kól bè sónen anì angat guta ye yóm klowil laen dù sónen. ¹⁴ Bede nan glalag bè kdéen tau bè klamangen benwu he yóm Tulón Hyu gbak ebè yóm kmò kogot Dwata tau anì hol tngón le, ominen yó he kól yóm hol són kdaw."

Yóm tô matù ke Dwata

(Mark 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ Bud mon Jisas, "Bè tehe kegenen du Danyél ekni, yóm sotu tau tehe gna tugod Dwata, eles tulónen yóm angat mdà bè Gónò Dwata yóm alì sidek knikò, yóm natuen Dwata. Yóm tau semfala du yóm ni, hol hennagien kmò klanen. ¹⁶ Ke sok kól yóm kdaw yó, eles le tódô mlóy elem bulul ne yó kem tau menwu bè prubinsya Judiya. ¹⁷ Ke wen tau tolo nô bè gónón henos bè gónón, hol béen tlek bud husek elemen ke mebel mò niten. ¹⁸ Ke wen tau tolo nô bè tñbahen, hol béen tlek bud mulék eta ne ke tô bud mebel kgal mfól mò niten. ¹⁹ Kodu le yó kem libun mlutut bè yóm kdaw yó, ne yó kem libun tolo semlé ngà. ²⁰ Hol hni ye bè Dwata anì là geblaen bè yóm bulónen sidek kdaw yóm klóy ye yó, ne anì là geblaen bè yóm Kdaw Kehegnò snéen. ²¹ Abay se angat tey hlayam bong sok sut bélê ye yóm hlayam monu ni. Ni he yóm hlayam alì sidek bè kdéen hlayam deng sut bè tau lemwót bè hol kbut benwu, ne là se kô bud sneefen du ne. ²² Okóm lemwót bè yóm kkodu Dwata kul yó kem tau deng néléken, yó gónón là hol hegen du yóm alì hlayam yó. Ke hegenen, bà sotu ke wen tau bud mowil te tonok.

²³ Hol bê ye abay hentahu ke wen tau mon du mò kuy, 'Ngem, ni sii yóm Misaya.' Duhén ke mon le, 'Deng gdek dituu kun,' hol bê ye abay hentahu. ²⁴ Abay se an-

† *Lingón 118:26.*

gat wen yó kem Misaya kéng sut, ne wen yó kem tau lembù tmugod ke Dwata. Angat tey dê hentaw ton hegfan le mò gónó le hol tô smukat yó kem tau deng kun nélék Dwata. ²⁵ Eles tulónu kuy nim ni," mon Jisas, "anì hol ye getgama.

²⁶ Duhén yó, ke mon kem tau, 'Deng kól bè yóm benwu là hyu menwu du yóm tau deng nélék Dwata,' bê ye abay mógów etu. Duhén ke mon le, 'Ni deng hebnos bè ni,' bê ye abay hentahu. ²⁷ Bè yóm angat bud kkól yóm Ngà Tau, hol lómón mkal silà, tódô lemayag klamang longit lem wót dmata kdaw kól desdef. Tódô kdéén tau gotu mton du. ²⁸ Angat dohò nim tulónu kuy ni. Lómón yóm gel mon le, 'Yó se gónón mta lób, yó se gónón e sguku wak.' "

Kmò yóm angat bud kesfulék yóm Ngà Tau

(Mark 13:24-27; Luk 21:25-28)

²⁹ "Sok kogol yóm ali hlayam bè yó kem kdaw yó," mon Jisas, "angat là buden mnóng kdaw dalang se bulón, ne angat le gotu btang gu bè longit yó kem blotik, ne là bud glòlè le lesang le yó kem dumu mnóng gu bè longit. ³⁰ Ominen yó he angat gfan gu bè longit yóm kun ilò yóm Ngà Tau. Bè yóm kton le du, tódô kentihen tau talak tonok, gotu le dmumu mkik lem wót bè khuli sel le. Tódô ton le se yóm Ngà Tau htuntun gu tta mung bè lobun. Ne ton le se yóm tey kfasangen ne yóm tey kegetahen. ³¹ Ne angat tey uni féw bong gu bè longit mò ilò yóm kehewóten yó kem hógówen gu bè longit mò na a semtifun yóm kdéén tau deng nélék Dwata bè klamangen benwu."

Yóm gdalang tekuy bè koyu fig

(Mark 13:28-31; Luk 21:29-33)

³² "Tódô henkna ye bè yóm koyu fig," mon Jisas. "Sok tmubed ne nbuten mból downen, ayawen sut bulónen mnóng kdaw. ³³ Senged snéen sok deng gotu gfan yóm kdê deng tulónu kuy ni koni, yó se ayawen yóm deng klonihen yóm ksutu, hol lómón ke denge mdà snolu aut ye. ³⁴ Tódô tulónu kuy ktahuhen, kesok sut ni kem deng tulónu kuy ni, tolo wen he bè ni kem tau kmoen ni gmafit mton du. ³⁵ Angat tódô kmanas yóm longit dalang se yóm tonok. Okóm yóm dou udél," mon Jisas, "là kóen na a lana."

Eles ketgama yóm kkól Jisas

(Mark 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36)

³⁶ "Laen kô dù tau temngón du yóm kdaw angat kesfuléku duhen ke tedu urasen," mon Jisas. "Balù yó kem hógów Dwata gu bè longit, là kô tngón le du se kul. Dalang se do, là kô tngónu du. Tek sòn Mà bè longit temngón du.

³⁷ Gu laanen là deng semfulék he yóm Ngà Tau, yó angat nmò yó kem tau te tonok, hol mkél bè yóm tehe kun kdaw Nuwa ekni. ³⁸ Yóm gu laanen là deng tehe

sut dunuk ekni, yó nmò kem tau mken le, ne minum le, ne syehen le efet yóm khotun Nuwa elem yóm kafal nmoen. ³⁹ Là kô tngón le du yóm angat sut bélè le. Song imò le hetngón, deng sut bélè le yóm dunuk, ne tódô le gotu mung konul. Lómón yó se kmoen yóm kkól yóm Ngà Tau.

⁴⁰ Bè yóm kdaw yó, ke lewu tau tmiba, sotu nwtien, sotu se tebelen. ⁴¹ Ke lewu libun mdek, sotu nwtien, sotu se tebelen. ⁴² Yó gónóm mon, eles ye mingat abay se là kô tngón ye du yóm kdaw angat kkól yóm gónó ye mogot.

⁴³ Ke eles tngón yóm tau fun gónò yóm kifun nan e knagaw lem gónóen yóm tau mnagaw, eles mabung anì là guseken yóm tau mnagaw. ⁴⁴ Duhén yó, eles tendo ningat ye yóm bud kkólen elem blóng ye yóm Ngà Tau, abay se kulel angat kkólen bè yóm uras là gingat ye du."

Yóm hlingón bè yóm tau gulit ne yóm tau là guliten

(Luk 12:41-48)

⁴⁵ "Tau du de yóm gulit kmoen nmò bè yóm gónón mogot ne yóm hulung hedem? Yó se yóm tau tódô gotu hogoten du yóm tau gónón mogot yó kem dumu tau mò nmò béléen mò fen semgifà kul. ⁴⁶ Hligal kun yóm tau mò nmò yó ke tolo lelen hteneb mò nmò bè yóm kkól yóm gónón mogot. ⁴⁷ Tódô tulónu kuy ktahuhen, yóm tau gulit kmoen nmò yó, angat hke-men du yóm gónón mogot yóm kdê kimuhen. ⁴⁸ Là, ke yó mefet bè nawahen yóm tau mò nmò yó, ke mom monen, 'A, legen he ni kkólen yóm gónóhu mogot.' ⁴⁹ Ne nbuten mfes yó kem dumuhen gel mò nmò, ne fen hebsow mken ne hlengel minum kun. ⁵⁰ Timbow kól yóm gónón mogot bè yóm kdaw là ketgamahen, yóm uras là eles tngónen du, ⁵¹ ne tódô hnatayen yóm tau là gulit kmoen nmò yó, hegbunuen du yóm kul glumfak yó kem tau gel hemtedeng knò. Ne bè yó gónón tendo heslaf ne dmumu mkik sembéhé kakim."

Yóm hlingón bè yóm sfolò kem libun

25 "Bè yóm kdaw angat kkólu," mon Jisas, "yóm kmò kogot Dwata tau, hol lómón yóm sfolò kem libun mit solok na a semlong yóm logi myehen. ² Limu bélè le yóm là hulungen hedem, ne limu se hulung hedem. ³ Lemwót yó kem libun là hulung hedem, là dog le mit lenagas mò tgama le ke gotu yóm gnan. ⁴ Okóm eles wen kul lenagas nwti yó kem libun hulung hedem. ⁵ Lemwót yóm logi myehen, wen gónóhen ganggà, là géhélen kól. Yó gónóm mon, deng mom moo ktuk yóm sfolò kem libun, gotu le gtungò. ⁶ Timbow deng sóól buteng, tódô btang lem klingu le yóm tey tmaba, monen, 'Ni deng kól yóm logi myehen. Géhéle ye, ne ye e senlong.'

⁷ Segeng le se btik yóm sfolò kem libun, gotu nwa le yó kem solok le, ne gotu sentódô le sembwan le. ⁸ Yó udél yó kem libun là hulung hedem ebè yó kem libun

† Isaya 13:10 ne 34:4, Juwél 2:10.

hulung hedem, mon le, 'Benlay ye se mi dé, Wè, ke wen dù kuy lenagas. Són moen mudof yóm kum solok.'⁹ Ne mudél se yó kem libun hulung hedem, mon le, 'Là bud gsakufen kuy ne nim kum lenagas ni. Tódô ye na a bemli kuy ne bè tindà.' Tahu se, na le e bemli yó kem libun là hulung hedem.

¹⁰ Kogol yóm kewót le, kól se yóm logi myehen, ne tódô hlós ebè yóm gónô gónó le mò ken bè lówóhen, ne gmung yóm limu kem libun hulung hedem. Yóm kkól le bè yó, gotu le husek elemen, ne tnikeb le beng.
¹¹ Legen udi bè yó, gdofi se yó kem libun là hulung hedem. Mdà le bè lewaen, tmaba le, mon le, 'Ó Sér, hfusekem mi elemen.'¹² Okóm mom mon yóm logi myehen, 'Bè. Là kô tngónu kuy.'

¹³ Yó gónóm mon," mon Jisas, "eles ye hol temgama se kuy. Là kô tngón ye du yóm kdaw angkat kkólu, duhen ke tedu urasen."

Yóm hlingón bè yóm tlu kem tau mò nmò

(Luk 19:11-27)

¹⁴ "Bè yóm kdaw angkat kkólu," mon Jisas, "yóm kmò kogot Dwata tau, hol lómón ke yóm tau mógów ebè yóm sotu benwu mayuk. Gu laanen là deng lemwót yóm tau yó, nan tnaba yó kem tau mò nmò béleén, gotu hogoten kul yó kem kimuhen.¹⁵ Tódô hogoten kul yóm bang kul gbek. Yó hogoten yóm tanayen, limu libu filak tahu blówón. Ne yó hogoten yóm tmodol, lewu libu. Yó hogoten yóm getluhen, lemibu. Ominen yó lemwót.¹⁶ Tódô kendel bud lemwót se kun yóm tau mogot limu libu nan e hból yóm kun. Ngangen efet bud limu libu se uléken.¹⁷ Ne bud lemwót se kun yóm mogot lewu libu. Ngangen hból yóm kun efet bud lewu libu se uléken.¹⁸ Okóm yó nmò yóm tau mogot lemibu, deng mom lebengen lem tonok yóm kun.

¹⁹ Deng tey kegenen mógów ne yóm gónó le mogot, ominen bud kól. Ne gotu htabahen yó kem tau tehe wen hogoten kul. Gotu snólóken bélé le yóm kmò khógów le du yóm filak tehe hogoten kul.²⁰ Ominen sut yóm tau tehe hnogoten limu libu, ne monen, 'Tehe limu libu yóm hogotem dou, Sér. Ni sii yóm uléken, bud limu libu.'²¹ Ne monen se mò du yóm gónóhen mogot, 'Wóyón dé. Tey hyu nim uu, teyi gulit. Lemwót bè yóm kgulitem bè yóm udi hogotu kóm, bong ne sigangu tahem. Yó ne, holi mung dou dé anì gmungi lemen yóm dou kligal.'

²² Ne bud sut yóm tau tehe lewu libu kun nogot, monen se kun, 'Tehe lewu libu yóm hogotem dou, Sér. Ni sii yóm bud uléken, lewu libu.'²³ Ne bud monen se mò du yóm gónón mogot, 'Wóyón dé. Tey hyu nim uu, teyi gulit. Lemwót bè yóm kgulitem bè yóm udi hogotu kóm, bong ne sigangu tahem. Yó ne, holi mung dou dé anì gmungi lemen yóm dou kligal.'

²⁴ Ominen sut yóm tau tehe mogot lemibu, mom yó monen mò yóm amohen, 'Tngónu uu, Sér, tódô ket du snolem. Tódô gel nutahem yóm là kóm hulu du, ne

yóm là kóm leniteg du.²⁵ Likoe kóm, yó gónóm mon, deng tódô lebengu yóm filakem. Ni dé yóm filakem.'

²⁶ Mung kudél yóm gónóhen mogot, monen, 'Teyi bakà yóm uu. Alii mduk. Igoem sem deng mon du gel nutahu yóm là dou hulu du ne yóm là dou leniteg du.
²⁷ Ke yó se yóm dou gel nmò, moem là hemsù du bè bangkù du yóm dou filak anì wen ngaen bè yóm kkólu?'²⁸ Ne ominen mudél ebè yó kem tauhen, monen, 'Na ye béleén yóm lemibu hogotu du, blay ye tum tau deng sfolò libu nô béleén.²⁹ Yóm tau ke gulit kogoten du yóm nô béleén, angkat bud wen tnù le du efet gengón. Okóm yóm tau ke là gulit kogoten du yóm deng nô béleén, angkat bud nwa le béleén.³⁰ Bong yóm tau laen dù mu yó, tódô tudà ye etu bè lewà bè gónón ali kmifu, ne bè yó tendo gónón heslaf ne dmu-mu mkik sembéhé kakim.' "

Kkukum Dwata tau

³¹ "Kesok bud kól yóm Ngà Tau mò mogot klaman-gen," mon Jisas, "tódô kdéén hógów Dwata gu bè longit gotu semguyun du, ne angkat myón bè yóm gónón myón kmukum.³² Angat tódô kdéén tau bè klaman-gen benwu gotu stifun ebè soluhén, ne sentólóngen lu. Lómó kmò kestólóngen kul, lómón yóm tau semgyok ógóf, gel sentólóngen yó kem ubiha bè yó kem kambing.³³ Yó kmoen kul, suen bè kwananen yó kem tau tedeng kmò le, ne suen bè iwóngen yó kem tau gel mò sidek.³⁴ Angat monen mò yó kem nô bè kwananen yóm Hol Geta yó, 'Géhél ye ne, yu kem tau deng tendo gel tnóbóng Mà. Hlós ye ebè yóm benwu deng tehe eles hentifesen bélé ye lemwót bè hol kbut benwu.³⁵ Abay se bè yóm tehe kbitilu, tódô henken ye ou. Ne bè yóm tehe kleengu, tódô hinum ye ou. Ne bè yóm tehe kilohu, tey khódó ye do.³⁶ Bè yóm tehe klaen dù nesu, wen blay ye do mò nesu. Ne bè yóm tehe kwen desu, tey gel kesgifà ye do. Ne bè yóm tehe knóu lem blanggù, tódô gel nauy ye ou.'

³⁷ Angat bnalà yó kem tau tedeng kmò le, mon le, 'Kilón de kton me kóm bitil, Sér, ne kehken me kóm ne khinum me kóm?'³⁸ Kilón de yóm kton me kóm milo, ne yóm khódó me kóm bè gónô me? Kilón de yóm keblay me kóm nes mò nesem?'³⁹ Kilón de yóm monem kwen desem, ne yóm knóem lem blanggù, ne yóm kauy me kóm?'⁴⁰ Angat bnalaen se lu yóm Tau Hol Geta, monen, 'Tódô tulónu kuy ktahuhén, yó se deng nmò ye bè yó kem dumuhu setwoli ali gdanà, lómón ke béleú gónó ye mò du yóm yó.'

⁴¹ Ominen yó mon du mò yó kem tau fi bè iwóngen, monen, 'Mdó ye béleú bè ni, yu kem tau deng eles golu elem tafak Dwata. Ditu gónó ye nô lem yóm ofi laen dù tul katayen deng hentifés Dwata bè Seitan ne yó kem hógówen.⁴² Abay se yóm tehe kbitilu, là kô dog henken ye do. Ne yóm tehe kleengu, là kô dog hinum ye do.⁴³ Yóm tehe kilohu, là kô hnódó ye do. Yóm tehe klaen dù nesu, là kô dog benlay ye do. Yóm

tehe kwen desu ne yóm tehe knóu lem blanggù, là kô dog sen-gifà ye do.'

⁴⁴ Ne angat bnalà le se, mon le, 'Kilón de kton me kóm bitil, Sér, ne meeng ne milo? Ne kilón de yóm klaen dù nesem ne yóm kwen desem ne yóm knóem lem blanggù, ne là dog tnóbóng me kóm?' ⁴⁵ Ne yó monen mò kul yóm Tau Hol Geta yó, 'Tódô tulónu kuy ktahuen, yóm là dog któbóng ye yó kem tau ali gdanà, lómón se yó ne yóm là dog któbóng ye dou.' ⁴⁶ Duhén yó," mon Jisas, "tódô le gotu hlós elem yóm tafak Dwata laen dù sónen. Okóm yó kem tau tedeng kmò le, guta le yóm klowil laen dù sónen."

Kessatul le yóm kmò kekfô le ke Jisas

(Mark 14:1,2; Luk 22:1,2; Jan 11:45-53)

26 Timbow deng ni kem tulón Jisas kul ni, ominen mon du mò yó kem gel lemòlò du, ² "Deng tngón ye lewu ni he kehtohen yóm mò ken bong bélé tekuy bè Kdaw Khius. Segeng du yóm angat keblay le yóm Ngà Tau elem tdok yó kem tau angat tmutuk du bè kros."

³ Bong yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata kkólen bè yó kem tuha gónó le gel galak yó kem Ju, gotu le stifun bè gónò bong Kyafas, yóm tau geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata. ⁴ Yó natul le yóm kmò klifut kekfô le ke Jisas ani ghatay le. ⁵ "Okóm," mon le, "bè tekuy hesegeng bè yóm mò ken bong, kô wen sidek nmò le bélé tekuy yó kem tau."

Ketwélen hnolo te kulu Jisas yóm sotu libun bè Bitani

(Mark 14:3-9; Jan 12:1-8)

⁶ Bè yóm knò Jisas bè Bitani, mken bè gónò yóm sotu tau tehe gemnóm des mifù boluyen Simun. ⁷ Yóm igoen mken bè yó, sut béléen yóm sotu libun, wen sobuy alabastér nwtien hnok yóm hboo ali mebttes, ne tey minggel boohen. Tódô gotu msulék koken te kulu Jisas. ⁸ Bè yóm kton le du yó kem gel lemòlò du, mo le mom lembut, mon le, "Moen ke gotu namaen yóm yóó? ⁹ Mom hyu ke tehe tódô hbaluen, bong he guta-hen du, ominen bemlay du bè yó kem élél yóm bli-hen." ¹⁰ Hyu gungol Jisas yóm udél le, yó gónón mon du mò kul, "Moen de ke bnólów ye kun nmò nim libun nii? Igoen tey minggel yóm nmoen béléu ni. ¹¹ Hyu he kul yó kem tau élél, eles le tendo nô lem blóng ye. Là dou. ¹² Yóm koken béléu ni, mò eles hgifaten dou bè yóm angat kebeng le do. ¹³ Tódô tulónu kuy ktahuen," mon Jisas, "balù kihu gónón angat e mból bè klamangen benwu yóm Tulón Hyu lemwót bè Dwata, tendo gel gboluy snéen kun nim libun ni lemwót bè yóm deng nmoen béléu."

Katul Judas ke Jisas

(Mark 14:10,11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Kogolen bè yó, lemwót Judas Iskariyut, sotu bè yó kem sfolò lewu gel lemòlò ke Jisas, tódô mógów etu bè

tu kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata. ¹⁵ Yó snólóken bélé le, monen, "Hilu de blay ye do ke ou fen malak kuy ebè Jisas?" Deng mom yó nmò le, tódô nsó le béléen tlu folò botù yóm kul filak mgel. ¹⁶ Tódô lenwóten bè yó ne, sónmò Judas mebel lanen malak kul ebè Jisas.

Kken Jisas ne yó kem gel lemòlò du yóm ken bè Kdaw

Khius

(Mark 14:12-21; Luk 22:7-14, 21-23; Jan 13:21-30)

¹⁷ Timbow hto yóm tanay kdawen bè yóm mò ken bè yóm gel kken yóm mambang laen dù bulung henoken, mógów le ebè Jisas yó kem gel lemòlò du, snólók le béléen, mon le, "Gónóm tô hmò du kum de yóm ken tekuy bè nim mò ken bè Kdaw Khius ni?"

¹⁸ Ne mon Jisas se mò kul, "Mógów ye ebè yóm sotu tau bè syudad Jirusalim, mon ye mò du, 'Ni se tinoken ebéléem yóm tau gónó tekuy gel htolok, monen, Deng hto ne yóm buteng tehe olu Dwata do. Nmou bè gónóem yóm mò ken bè Kdaw Khius, mung do yó kem gel lemòlò do.' " ¹⁹ Tahu se, tódô lolò le yóm deng mon Jisas mò kul, ne nmò le yóm ken mò ken le bè yóm kifu yó.

²⁰ Timbow deng móyón kifu, omin le gotu seyón mken le Jisas ne yó kem sfolò lewu gel lemòlò du.

²¹ Yóm igò le tolo mken, mudél ebélé le Jisas, monen mò kul, "Tódô tulónu kuy ktahuen, sotu bélé ye angat mlay do sumóng."

²² Ya tey sidek klóngón nawa le, tódô sotu kun mon du mò ke Jisas, "Là ou du kô yó?"

²³ Mon Jisas se mò kul, "Yó se tau dumuhu segeng mdù elem sóbów yóm mambang, du se yóm angat mlay dou sumóng. ²⁴ Yóm Ngà Tau nan na matay he," mon Jisas, "lómón yóm deng tehe eles tulónen bè Sulat Dwata. Bede tey angat kegtafaken yóm tau bemlay sumóng. Mom tumù ne ke béen dog tehe tau."

²⁵ Mudél se Judas, yóm mlay du sumóng, monen, "Ou kô, Sér, gónón e gbak yóm monem yó?"

Bnalà Jisas se, monen, "Yó sem deng monem yó."

Yóm mò hemget yóm fasad Dwata

(Mark 14:22-26; Luk 22:14-20; 1 Kurin 11:23-25)

²⁶ Yóm igò le tolo mken, nwa Jisas yóm mambang, bede nan ne mni bè Dwata. Ominen kembéng du, ne blayen yó kem gel lemòlò du, yó monen, "Ni se yóm dou lówó. Nwa ye, ne ken ye." ²⁷ Ominen mkay yóm tngayan gónón nô yóm ninum le, nan na bud mni bè Dwata, ominen mon du mò kul, "Ni sensinum ye. ²⁸ Ni se dou litò mò hemget du yóm deng fasad Dwata bè kem kun tau. Ne tey dê tau gónón gamà nim litóu ni mò lan Dwata hmifót salà le. ²⁹ Tódô tulónu kuy, hatan bud ninumu he nim ninum ni ke deng kól bè yóm kdaw angat kinum tekuy yóm ninum lomi bè yóm kun benwu nogot Mà."

³⁰ Tikóng deng kinum le, omin le gotu semngal yóm sotu sngal dmóyón ke Dwata, omin le lemwót ebè Bul-ul Ulib.

Eles ktulón Jisas yóm kehlalà Pitér du

(Mark 14:27-31; Luk 22:31-34; Jan 13:36-38)

³¹ Bè yóm tolo lel le mógów, mon Jisas mò yó kem gel lemòlò du, “Kifu ni kdeng tódò gotu sentagak ye ou, yakà deng monen du bè yóm Sulat Dwata, yó monen, ‘Angat hfatay Dwata yóm tau semgyok ubiha, ne tódò gotu sekla yó kem ubihahen.’ †

³² Okóm,” mon Jisas, “sok deng bud hlowil Dwata ou, angate fen gna bélé ye etu bè Galili.”

³³ Hebkó mudél se ke Pitér kun, monen, “Baluen se ke gotu sentagak le uu yó kem dumuhu, Sér, là kô naw e tngak kóm dou.”

³⁴ Bnalà Jisas se, monen, “Tódò tulónu kóm ktahuhén, Pitér, gu laanen là deng kmóót onuk kifu ni kedeng, deng sana tlu dulékem hmalà yóm ketngónem dou.”

³⁵ Mon Pitér se, “Baluen he ke munge matay béléem, Sér, là kô naw e hnalà kóm dou.” Tódò senced se udél yó kem dumu gel lemòlò ke Jisas.

Kni Jisas bè Dwata bè Gitsimani

(Mark 14:32-42; Luk 22:39-46)

³⁶ Ngang le Jisas mógów efet le kól bè yóm sotu ngà hungul koyu boluyen Gitsimani, ne mon Jisas mò yó kem gel lemòlò du, “Na ye myón bè ni bè yóm igou mni bè Dwata bè tuu.” ³⁷ Niten Pitér ne yó kem lewu ngà Sibidi. Ne tódò gleket béléen yóm tey ksidek keg-nómen du. ³⁸ Monen mò kul, “Tey sidek gnóm yóm gleket béléu ni, là hol tô gbeku hembala du. Nô ye bè ni ne kuy, ne eles ye mingat.”

³⁹ Ominen mógów hlayuk udi, ne tódò hegluduk lem-fen bè tonok, ne mni bè Dwata, monen, “Ó Mà, ke yó dum gmò, kóhem tahu dé yóm angkat tey hlayamu ni. Okóm balù wen se yóm dou kóyô, tódò hendengem yóm kóm kóyô béléu.” ⁴⁰ Timbow deng knihen, ominen mulék ebè yó kem tlu tau nwtén, deng le mom gotu henga tungô. Gotu bentiken lu, ne monen mò ke Pitér, “Là gbek ye mingat kô, balù tek sotu uras? ⁴¹ Bè ye tagad tungô dé. Hol ye mni bè Dwata anì là wen gónó ye gsindil bè Seitan. Tngónu wen se óyô ye mò du yóm monu mò kuy ni, okóm là gbek lówó ye du.”

⁴² Bud kewót Jisas bè yó bè gewuhen dulék, ne bud mni bè Dwata. Yó utóm yóm knihen, monen, “Ó Mà, ke là se hyu mkó du béléu yóm angkat tey hlayamu ni, tódò henlósem sen yóm kóm kóyô.” ⁴³ Ominen bud mulék ebè yó kem tlu tau niten, deng le mom bud henga tungô, là kô dog gukat le du mata le.

⁴⁴ Ne ominen bud tmagak kul na e mni bè getluhen dulék, tódò nuliten yóm gna kmò knihen. ⁴⁵ Ne bud mulék ebélé le, ne monen mò kul, “Tolo lel ye he kô

tungô ne hegnô? Ngem deng kól du ne yóm uras le kemfô du yóm Ngà Tau, ne blay le elem tdok yó kem tau sidek nmò le. ⁴⁶ Ngem yó dé yóm tau mlay do sumóng. Btik ye ne, na tekuy e senlong.”

Kekfô le ke Jisas

(Mark 14:43-50; Luk 22:47-53; Jan 18:3-12)

⁴⁷ Igò Jisas tolo mudél, gdofi bè yó se Judas, yóm sotu bè yó kem sfòlò lewu gel lemòlò du. Tey tau wen huli du. Wen se lemumak sudeng bélé le, ne wen se kmulóng bogul. Lu se yó kem tau hógów yó kem geta gel demsù ebè Dwata ne yó kem tuha gónó le gel galak yó kem Ju. ⁴⁸ Deng eles tulón Judas yó kem tau mung du, monen, “Yó se tau neleku kdeng, yó se yóm tau hnebel ye. Tódò kenfô ye.” ⁴⁹ Timbow gdek Judas, tódò hekteng ebè Jisas, monen, “Na Sér,” ne ominen melek du.

⁵⁰ Omin Jisas mudél ebè Judas, “Yó ne, Wè, géhéle nmoem yóm nógówem.” Omin le gotu demlu kemfô ke Jisas, ya tey kget kogot le du. ⁵¹ Sotu bè yó kem gel lemòlò ke Jisas kendel kemtos dmilot sudeng, tódò tñibóhen yóm sotu tau, okóm olon sfak doli klinguhen yóm tau tñibóhen yó. Yóm tau hnali ni, du sotu tau gel dók yóm geta bè yó kem tau gel demsù ebè Dwata.

⁵² Bè yóm kton Jisas yóm tau fen tmibó yó, bnólówen, monen, “Tenesem lem lumaken sudengem. Ngem he yóm tau smalig bè sudeng, angkat bud hatayen sudeng. ⁵³ Ilóem là tngónem du kô yóm keg-beku mni tóbóng bè Mà, ne tódò kendel hógówen balù hilu libu yó kem gel hógówen gu bè longit mò tmóbóng do. ⁵⁴ Okóm ke yó nmou, tedu se tô kdohoen du yóm deng tehe hsulat Dwata golu etahu?”

⁵⁵ Omin Jisas mudél ebè yó kem tey tau wen kemfô du, monen, “Tey, glok ye mit suk ne bogul nim na ye e kekfô dou ni. Ilóem tô heskél ye ou bè yóm tau gel mò sidek. Igou se gel myón tmlók lem Gónô Dwata ket kdaw, là se kô géhéle kenfô ye do. ⁵⁶ Okóm nim nmò ye béléu ni, deng gónón dohò yóm tehe hsulat Dwata yó kem gna tugoden.” Bè yóm kekfô le ke Jisas yó, deng mom gotu sentagak yó kem gel lemòlò du, mlóy le.

Kkukum le ke Jisas yó kem Ju

(Mark 14:53-65; Luk 22:54,55, 63-71; Jan 18:13,14, 19-24)

⁵⁷ Kewót le bè yó ne, nit le Jisas ebè gónô Kyafas yó kem tau kemfô du yó koni. Nim Kyafas ni, geta bè yó kem tau gel demsù ebè Dwata. Deng le eles gotu sti-fun bè yó ne yó kem tau gel tmlók hlau ne yó kem tau tuha gónó le gel galak yó kem Ju. ⁵⁸ Bè yóm kwit le ke Jisas, fen holun huli Pitér efet kól bè gónó yóm tau geta yó koni. Ne hlós e talak lósól, ne seyón bè yó kem tau gel mentey bè yó, hnilingen yóm mò kmò le ke Jisas.

⁵⁹ Ne lemwót yó kem tau geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata ne kdê yó kem tau geta mogot kukum, mebel le dalil mò lan le hfatay ke Jisas lemwót bè yóm gel tifù yó kem dumu tau, baluen ke là tahuhen.

† Sikaraya 13:7.

⁶⁰ Okóm laen kô dù ton le, balù yóm tey kdê tifù le du, hono là kóen tahu. Ominen yó wen lewu tau mdà, ⁶¹ yó kul tifù, mon le, “Gel monen nim tau ni, ‘Gbeku gembà du yóm Gónô Dwata ni, ne gbeku se bud hdà du bè tlu kdaw.’”

⁶² Ne hebkó mdà se yóm geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata, monen mò ke Jisas, “Là bnalaem du kô yóm ktifù le kóm ni?” ⁶³ Okóm là dogen mudél Jisas. Ominen bud mudél ebéléen yóm tau geta yó koni, monen, “Wen snólóku béléem. Bè yóm kbalaem du, hol hlanem bè boluy yóm Dwata laen dù tul katayen. Tulónem kum kun ktahuhen ke uu yóm Misaya, yóm hol Ngà Dwata.” ⁶⁴ Bnalà Jisas se, monen, “Yó sii deng monem. Okóm wen tulónu kuy, angat ton ye yóm Ngà Tau myón fi bè kwanan Dwata, yóm laen dù là gbeken du, ne angat ton ye se yóm kesfuléken edini mung bè lobun.” †

⁶⁵ Mung kungolen du nim udél Jisas ni yóm tau geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata, botong tódô kenséen nesen, monen, “Tô hsendeden knóen bè Dwata. Omin he ke bud wen tifù du. Deng tódô gungol tekuy yóm kehsengeden knóen bè Dwata. ⁶⁶ Tedu kuy kmò kmon du yóm tau ni?”

Mon le se, “Hyu ke tódô hnatay.”

⁶⁷ Nbut le bè yó ne tendo hemsidek ke Jisas. Gotu sendulak le lem uyóhen, ne sensutuk le, lel le semtfè du, ⁶⁸ mon le, “Ke tahu uu se yóm Misaya, tulónem kum kun yóm tau temfè kóm.”

Kehlalà Pitér yóm ketngónen ke Jisas

(Mark 14:66-72; Luk 22:56-62; Jan 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Sana tolo kyón Pitér talak lósól he kun. Ne mógów ebéléen sotu bè yó kem ngà libun gel dók yóm tau geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata, monen mò ke Pitér, “Kaem uu se sotu tau gel mung ke Jisas, yóm tau lemwót bè Galili.”

⁷⁰ Okóm mom hlalà bélê le Pitér, monen, “Là kô naw e tngón du dou yóm monem yó.”

⁷¹ Ne bud mógów ebè bak tikeb yóm labat. Ne bud wen sotu ngà libun mton du, ne monen mò yó kem tau bè yó, “Ni se sotu tau gel mung ke Jisas, yóm tau lemwót bè Nasarit.”

⁷² Ya tey bud kehlalà Pitér, gloken smafà ke tngónen Jisas.

⁷³ Tikóng deng bud legen udì bè yó, mógów le ebè Pitér yó kem tau mdà gu bè yó, mon le mò du, “Kaem uu se hol sotu bélê le. Dilô me bè kudélem lemwóti bè Galili.”

⁷⁴ Tódô smafà Pitér lem blóng le, monen, “Hol tnfak Dwata se o ne ke kéngu yóm tulónu kuy. Là kô tngónu du dou yóm tau yó.” Ne tódô sen-gengen se kmóót onuk. ⁷⁵ Ominen yó gbel bè nawa Pitér yóm deng tehe eles mon Jisas mò du, yóm monen, “Gu laanen là deng kmóót onuk kifu ni kdeng, deng sana tlu dulékem

hmalà yóm ketngónem dou.” Unihen gbel bè nawahen yóm tehe mon Jisas mò du, tódô hewà, ya tey sidek kkiken.

Kwit le ke Jisas ebè Paylét

(Mark 15:1; Luk 23:1,2; Jan 18:28-32)

²⁷ Timbow deng mwas bè yó, gotu le stifun yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata ne yó kem tuha gónó le gel galak yó kem Ju, sensatul le yóm kmò khatay le ke Jisas. ² Omin le hmengked mfét du kdina, ne nwit le ebè Paylét, yóm tau lemwót bè Rom gubérnor bélê le.

Kówól Judas lihol

(Kul Nmò 1:18,19)

³ Timbow ton Judas, yóm tau tehe mlay ke Jisas sumóng, yóm deng kegtuled Jisas, ya tey khuli selen. Ominen bud tô hulék yóm tlu folò botù filak mgel tehe blay le du yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata, ne yó kem tuha gónó le gel galak yó kem Ju. ⁴ Mon Judas, “Tey kegsalau. Deng mom hekfóu yóm tau laen kô dù salaen ani hnatay le.”

Bnalà le se, mon le, “Laen kô dù bud kum hentngón du ne yóm monem yó. Tódô kóm ne yó.” ⁵ Tódô gotu legas tudà Judas elem Gónô Dwata yóm filak tehe blay le du, ominen tódô lemwót na a mówól lihol. ⁶ Yóm filak tudà Judas, gotu bud nulut yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata ne mon le, “Là hyuhen bè yóm hlau tekuy ke homong te bè yóm filak gel blay le ke Dwata yóm filak ni, yakà filak bli litò tau du.” ⁷ Yó deng kessatul le du yóm filak yó, tódô bli le tonok mò gónó le lembeng ke wen tau là Juhen matay bélê le. Yó boluyen yóm tonok benli le, Tonok yóm Tau Gel Mifil Kuleng. ⁸ Okóm yó tles boluy le du, Tonok Bli Litò, efet yóm kmoen ni. ⁹ Yóm nmò le yó deng gónóhen dohò yóm tehe mon yóm sotu tehe gna tugod Dwata boluyen Jirimaya,

“Nwa le yóm tlu folò filak mgel yó, yó se kul btes du yó kem tau Israél.

¹⁰ Ne bli le tonok yóm tau gel mifil kuleng. Lómón se yóm deng kun kehlán du Dwata.” ††

Ksólók Paylét ke Jisas

(Mark 15:2-5; Luk 23:3-5; Jan 18:33-38)

¹¹ Lemwót ke Jisas, nit le ebè solu Paylét, yóm tau lemwót bè Rom gubérnor bélê le. Snólók Paylét Jisas, monen, “Uu kô tau hol geta bè yó kem Ju?”

Mon Jisas se, “Yó sii deng monem.”

¹² Okóm là kô bnalaen kul yó du kem dê tifù le du yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata ne yó kem tuha gónó le gel galak. ¹³ Yó gónó Paylét bud mon du mò ke Jisas, “Gungolem kô yó kem tey dê tifù le kóm?”

¹⁴ Okóm là dog bnalà Jisas kul, balù sekteb. Ya tey ketnga yóm gubérnor yóm là dog kbalà Jisas kul.

† *Lingón 110:1, Danyél 7:13.*

†† *Jirimaya 32:6-9, Sikaraya 11:12,13.*

Tódô hatay yóm kkukum le ke Jisas

(Mark 15:6-15; Luk 23:13-25; Jan 18:39-19:16)

¹⁵ Yó kun adat yóm gubérnor ke sok gel kól yóm mò ken bong bè Kdaw Khius, sal gel wen tau blanggù hefewaen, bede yóm tau kul nélék yó kem tau. ¹⁶ Bè yóm kdaw yó, wen sotu tau blanggù ali tótól, boluyen Jisas Barabas. ¹⁷ Timbow le deng gotu stifun ebè yó yóm tey tau wen, snólók Paylét lu, monen, "Tau du de kuy nýô mò hewau bélê ye, Jisas Barabas duhen ke Jisas yóm Misaya?" ¹⁸ Deng tódô tngón Paylét se yóm ali kélés nawa le ke Jisas yó kem tau mit du ebéléen yó.

¹⁹ Yóm igò Paylét tolo myón bè yóm gónón myón kmukum, wen surat hwit yehenen ebéléen, monen, "Hol béi abay gbót hemsidedu kóm yóm tau laen dù salaen yó. Tey sidek kegnómu du ebuteng lemwót bè yóm keknahu du."

²⁰ Okóm yó nmò yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata ne yó kem tuha gónó le gel galak, nofong le yó kem tau sbung bè yó ani yó hni le Barabas, ne fen hfatay le Jisas. ²¹ Bud snólók Paylét yó kem tau sbung bè yó, monen, "Mahi du bè ni kem lewu tau monu ni koni mò hewau ebélê ye?" Mon le se, "Barabas."

²² Ne mon Paylét, "Tedu se tô kmou ke Jisas du, yóm bnoluy le Misaya?"

Deng mom yó balà le du, mon le, "Htutukem bè kros kun yó du."

²³ Bud snólók Paylét bélê le, monen, "Moen de? Tedu deng salaen bélê ye?"

Okóm deng mom lenwê le hetê, mon le, "Tódô htutukem bè kros ne."

²⁴ Timbow ton Paylét yóm là kegbeken hewà ke Jisas, ne dilóen bè yó kem tey tau sbung bè yó wen tô sidek nmò le béleén ke là nmungen du yóm kul knóyô, yó gónón tódô ma él, ne noloben tóken lem mata le, monen mò kul, "Laen dù dou du bè yóm khatay ye du nim tau ni. Tódô kuy nbô yóm kgamà litóen."

²⁵ Ne mon le se, "Tódô kum nbô ne litóen nim tau ni, dalang se kem kum ngà."

²⁶ Omin Paylét hewà ke Barabas ebélê le, ne nan na habid hfes Jisas, ne ominen bemlay du ebè yó kem sendalù mò na e tmutuk du bè kros.

Kehlowon le ke Jisas yó kem sendalù

(Mark 15:16-20; Jan 19:2,3)

²⁷ Lemwót yó kem sendalù Paylét, nwit le Jisas elem yóm gónô bong yóm gubérnor, ne gotu le sbung ebè yó se kul yó kem dumu sendalù bè yóm kul bung.

²⁸ Ne kó le nes Jisas, hesek le du yóm nes tógó hulô, hningón nmò le tau hol geta. ²⁹ Ne lenikin le yóm sotu kay tinu semnual mò kuruna suub le bè kuluhén, ne wen fes hogot le du bè sigel kwananen. Gotu le mtud bukól bè soluhén, hningón tô nmò le béleén yóm gel kadat le yóm tau hol geta. Ya tey kehlowon le du, mon

le, "Ni sii yóm tau hol geta bè kem Ju. Yake hol tahà klowilen." ³⁰ Lel le semdulak du, bud na le yóm fes hogot le du, bud sensulit fes le te kuluhén. ³¹ Timbow le deng tmakas hmowon du, omin le bud mlus yóm nes hesek le du, bud hesek le du yóm sana kun nes. Kewót le bè yó ne tódô nit le ebè yóm gónó le tmutuk du bè kros.

Ktutuk le ke Jisas bè kros

(Mark 15:21-32; Luk 23:26-43; Jan 19:17-27)

³² Yóm tolo knô le bè lan, geslong le yóm sotu tau boluyen Simun, lemwót bè Sayrin. † Tódô gnaga hti-hang le du yóm kros Jisas. ³³ Ngangen ne gefet le bè Golgata. Yó lanen yóm boluy yó, "Bangag Kulu." ³⁴ Wen tô hinum le ke Jisas yóm ninum lóbô, wen bolen yóm sotu kay bulung héét. Bè yóm ktulów Jisas du, là dog henlós ninumen du.

³⁵ Omin le tmutuk du bè kros. Yó nmò yó kem sendalù, sensatù le yó kem nes Jisas. ³⁶ Tikóng deng yó, tódô le myón bè yó, bntentey le kmò Jisas. ³⁷ Wen snulat dket le senta kuluhén yóm udél duón le du, yó monen, "Ni se Jisas, tau hol geta bè yó kem Ju."

³⁸ Ne wen lewu tau gel mò sidek homong tnutuk le, sotu hteg le fi bè kwananen, ne sotu se fi bè iwóngén.

³⁹ Yó kem tau gel mius bè yó, sónmò le kmotuk, ne sendekà le Jisas, tey dê udél le sidek ebéléen, ⁴⁰ mon le, "Uu kun tô gembà du yóm Gónô Dwata, ne tek tlu kdawem bud hdà du. Yó ne, lenwaem knóem kun ke tahu uu se yóm Ngà Dwata. Kmóhi elaan dé."

⁴¹ Senged se kul kehlowon du yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata, ne yó kem gel tmlók hlau, ne yó kem tuha gónó le galak. ⁴² Yó mon le, "Deng gel hlowilen kem dumu tau, là kô dog gbeken hlowil kun knô. Du kô kun tau hol geta bè yó kem tau Israél? Hentahu tekuy ke gbeken bud kmó elaan. ⁴³ Gel smalig bè Dwata kun, ne du kun yóm Ngà Dwata. Nénég ke móyô Dwata lemwà du." ⁴⁴ Balù yó kem lewu tau gel mò sidek gomong tnutuk le bè Jisas, gbót le semdekà se kul.

Katay Jisas

(Mark 15:33-41; Luk 23:44-49; Jan 19:28-30)

⁴⁵ Tikóng deng gtungu kdaw, tódô kmifu talak tonok efet sóól mosol kdaw. ⁴⁶ Timbow deng sóól mosol kdaw, omin Jisas hgel udélen, monen bè hol kun udél, "Eli, Eli, lema sabachthani?" Yó lanen yóm udélen yó, monen, "Ó Dwata, Ó Dwata, moen de ke tódô bayaem ou?" ††

⁴⁷ Wen kem tau mdà bè yó mungol du yóm udél Jisas yó, mon le, "Éhé, ttabahen Ilaydya." ⁴⁸ Ne wen sotu bélê le bè yó kendel ma yóm lómón tô gófós, ne duen lem yóm ninum lóbô là mebtesen, ominen hemsù du bè tukô yóm ngà koyu mò gónón tô hsef du ke Jisas.

† Yóm Sayrin ni, sotu syudad là sekna bè benwu Libya bè Afrika.
†† Lingón 22:1.

⁴⁹ Okóm mom mon kem dumu tau, “Tagad dé. Nénég tekuy ke sut Ilaydya mò lemwa du.”

⁵⁰ Omin Jisas bud hgel du udélen, ne tódô milot se nawahen. ⁵¹ Uma kóm bè yóm Gónô Dwata, wen tey nes mfól mò seng yóm dfél hetfing le ebè Dwata. Bè yóm kilot nawa Jisas, tódô sen-gengen lómón ke hninggel dnólóhem bè gónón sóól yóm nes yó, lemwót fi ta kól elaan. Ne tódô sen-gengen se mbel tey linol bong, tódô gotu meskang se yó kem botu leembang. ⁵² Ne gotu setngag yó kem kilib gónó le leembang, ne tey dê bè yó kem kun tau Dwata deng tehe matay, gotu bud hlowil Dwata lu. ⁵³ Tódô le gotu hewa bè yó kem lebang le. Ne kogol yóm deng klowil Jisas, mógów le ebè Jirusalim se kul, ne tey dê tau mton kul.

⁵⁴ Bè yóm kehto Jisas, tolo mentey yóm kfitan, mung du yó kem sendaluen. Ya tey sidek klikò le bè yóm tey linol ne yó kem dê dumu ton le. Botong mon le, “Tahu duhen ni se yóm Ngà Dwata.”

⁵⁵ Wen se kem libun nô bè yó, olo le tódô temngel mayuk. Tehe le mung ke Jisas lemwót gu bè Galili mò gel tmóbóng du. ⁵⁶ Mung kul se yóm Midi lemwót gu bè Megdala, ne yóm sotu Midi, Yê Jim ne Jusif, ne mung kul snéen yehen Sibidi.

Kebeng le ke Jisas

(Mark 15:42-47; Luk 23:50-56; Jan 19:38-42)

⁵⁷ Tikóng móyón kimel, wen sotu tau kwasa lemwót bè Arimatiya sut bè yó, boluyen Jusif. Du se sotu tau gel lemòlò ke Jisas. ⁵⁸ Tódô mógów ebè Paylét nan e bal du yóm kwahen yóm lówó Jisas. Tahu se, hlus Paylét du. ⁵⁹ Kewót Jusif bè yó, mógów ebè tum gónô Jisas nô, ne nwahen elaan yóm lówóhen, ne bnausen yóm nes bukay hanà lomi. ⁶⁰ Uma kóm deng wen kilib lomi hokol Jusif bè but léhéék mò tô kun angat gónô lebang, ne tódô bè yó gónón leembang ke Jisas. Ne wen botu bong hluyen ebè yóm bak lebang mò sengen, ne ominen yó lemwót mulék. ⁶¹ Mung le leembang se kul le Midi lemwót bè Megdala ne yóm sotu Midi. Myón le bè yó, smolu le ebè yóm bak lebang.

Kbentey yó kem sendalù yóm lebang Jisas

⁶² Timbow deng hayahen bè yó, uma kóm kul Kdaw Kehegnô yó kem Ju, gotu le mógów ebè Paylét yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata ne yó kem Farisi. ⁶³ Mon le mò du, “Ó Sér, gtulón bè nawa me yóm tehe monen tum tau mò kéng tu yóm kegenen tolo mowil, ‘Bè getluhen kdaw, bud hlowil Dwata ou.’” ⁶⁴ Yó gónóm mon, holi mdók kut sendalù etu bè lebangen mò mentey du efet tlu kdaw anì laen dù lan le mnagaw lówóhen yó kem tehe gel lemòlò du, ne omin le yó bud tmlón du kem tau yóm deng klowilen. Ke yó tô nmò le, milud he kegsukat kem tau senta yóm gnan.”

⁶⁵ Mon Paylét se mò kul, “Yó ne, mit ye sendalù anì hol bnentey le tum lebangen.” ⁶⁶ Tahu se, lemwót le. Ya

tey bud kehget le du yóm seng bè bak lebang Jisas. Wen deket nmò le bè baken anì dilò le ke wen tau tô mkó du. Ne wen kem sendalù tebel le mò mentey bè yó.

Klowil Jisas

(Mark 16:1-10; Luk 24:1-12; Jan 20:1-10)

28 Timbow kogol yóm Kdaw Kehegnô, yóm hanà tolo minal mwas bè Akad, lemwót Midi, yóm Midi lemwót bè Megdala, ne yóm sotu Midi, tódô le temkifu na le e nauy lebang Jisas. ² Timbow le kól ditu, tódô mbel tey linol bong. Ne wen hógów Dwata htuntun gu bè longit sut bè yó, tódô hluyen yóm botu seng bè bak lebang, ne tódô bud myón tahen. ³ Tey mnóng lem uyóhen yóm hógów Dwata yó, hol lómón ke mkal silà, ne tey sminang bukay yóm nesen. ⁴ Ya tey sidek klikò le yó kem sendalù mentey bè yó, tódô setbol kkel le, ne tódô le gotu masà bè tonok, lómón ke deng le gotu matay.

⁵ Ne mudél yóm hógów Dwata ebè yó kem libun, monen, “Bè ye abay hlikò. Tngónu hnebel ye Jisas, yóm lomi tnutuk le bè kros. ⁶ Là buden nô bè ni ne. Deng hlowil Dwata lómón yóm tehe mon Jisas mò kuy. Ngem ni hnénég ye yóm tehe gónón masà. ⁷ Géhéel ye mulék ne, ne tulón ye yó kem gel lemòlò du, mon ye mò kul, ‘Deng hlowil Dwata Jisas. Deng gna bélê ye ne ebè Galili, ditu he gónó ye ston du.’ Hol bê ye na a klifót yóm deng tulónu kuy ni.”

⁸ Tahu se, kendel le lemwót yó kem libun. Ya tey kli gal le, mung du yóm klikò le. Tódô le mlóy na le e tô tulón yó kem gel lemòlò ke Jisas. ⁹ Bè yóm igò le mlóy, tódô senlong Jisas lu, ne monen mò kul, “Dwata he henek nawa ye.” Tódô le hlioni ebéleén yó kem libun, mtud le bukòl bè soluhén, ne nogot le tihen. ¹⁰ Mon Jisas mò kul, “Bè ye abay hlikò. Na ye e tulón dou tu kem dumuhu setwoli anì mógów le ebè Galili. Ditu he gónó le mton do.”

Kul tulón yó kem sendalù mentey bè lebang Jisas

¹¹ Tikóng le deng lemwót yó kem libun yó koni, wen bè yó kem sendalù tehe mentey bè lebang Jisas mulék ebè Jirusalim, mógów le ebè yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata, tódô gotu tulón le kul yóm kdéén. ¹² Omin le gotu bud stifun se kul yó kem geta bè yó kem gel demsù ebè Dwata ne yó kem tuha gónó le gel galak, sensatul le yóm mò kmò le du. Yó nmò le, wen tey filak blay le bè yó kem sendalù, ¹³ ne mon le mò kul, “Yó hol tulón ye bè yó kem tau, deng hennagaw yó kem tehe gel lemòlò du yóm lówó Jisas igò ye tolo lemnga tungô. ¹⁴ Ke gungol yóm gubérnor nim ni, mi he hemyu stulón béleén anì laen dù gfa ye.” ¹⁵ Tahu se, nwa yó kem sendalù yóm filak, tódô lolò le se yóm deng hlau le kul. Yó se hlós tulón tendo hból yó kem Ju efet nim kmoen ni.

Kehegfan Jisas bè yó kem gel lemòlò du

(Mark 16:14-18; Luk 24:36-49; Jan 20:19-23; Kul Nmò 1:6-8)

¹⁶ Lemwót yó kem sfolò sotu dù lemòlò ke Jisas, mógów le etu bè yóm sotu bulul bè Galili, yóm bulul tehe eles tulón Jisas kul mò gónó le angat ston du.

¹⁷ Timbow ton le Jisas bè yó, ya tey kdóyón le du. Okóm wen se bélê le tolo megewu nawa le du yóm deng bud klowilen.

¹⁸ Hloni bélê le Jisas, ne monen mò kul, “Deng gotu blay Dwata do yóm kwalis mogot longit ne tonok. ¹⁹ Yó gónóm mon, mógów ye do ebè kdéen but tau bè klamangen benwu anì baling le tau lemòlò do. Bnabtays ye lu hlan ye bè boluy Dwata, yóm Mà tekuy, ne bè boluy yóm Ngaen ne bè boluy yóm Tulusen. ²⁰ Ne yóm kdê deng hlauhu kuy, hol tolok ye kul anì hol nimón le se kul. Ne laen kô mtukul sónen yóm knóu bélê ye efet kól bè yóm hol són kdaw.”